

**Orooka o lebo ka
Luka
wele**

**Epa eka wa gwara o rose azaa
eweale eka luka ka wele**

Luka, ka ne yeng legwa ka Bulus kaya ka wele a ngmā ana.

Luka kangza kaya ka wele Ogole Atoma. Ka eze ewela leere ena a ale a oromo oka a beya wai na Tiya pilas, oromo oka ondo gongnga wai, ba eza ondo gongnga wai a nyimi ana togomo te Roma. Tiya pilas ba eza a wa samba o kona eyapa a nyimi orooka o lebo azaa Yeso Kiristi. Luka ka yeme bena wa dongdong rose na epa eka wa kone azaa Yeso magangganga mai. Azaa nyimi Luka ka wele keeya azaa o ngmenga, o cikə, ogole, o gbwə, ka o kurə ebeene e Yeso Kiristi, a kap nangka epa eme e ale. Ka wele a kap, aka dongdong tare e keeya, aka baala awere aka epa eme e ye.

O bena Luka ondo eza ewela ka Yahuda taza ne aka wele a ale ondooka o Yahuda taza ne, a were yende ka bele makili ma Yahuda ka epaaka ne ezeze.

Epaaka Luka ka wele aza ame

Luka ka wele a ngmā me ka ka wore o bena Yeso kaya ondo boza a pate aromo. A ngmā lebo azaa Yeso Kiristi a ka kang pate aromo makeke.

Luka kanza ka wela azaa:

O bare o Yeso, o bena kaya Ateokora, kaya Kiristi kanza, ondo boza ka Ashili a tono o tonga ne

O bere o rere
O beya a ngmø ka Ashili
O nata lenyong ana o dera ka o zurki a ana o cə
Nangka Ashili ya yeme o pisə oro, ka nangka
teyo pisi ana ondo
Nangka andaye ne tare Yeso nane kangkama
kai

Nangka a arseze ewela e Luka

Otomoto o zaa shili yende wa bele o ngmenga o
Yohana o batisma ka o Yeso 1:1-80
O ngmenga Yeso ka e yana e kai 2:1-52
Nangka Ashili a babare orona azaa o gole o
Yeso 3:1-4:13
Yohana wa eze aromo o batisma, awa kang
aza Yeso 3:1-22
Seze ana buudu a Yeso 3:23-37
Nangka ogomo o bere o buru wa kedeya
Yeso o wake 4:1-13
Yeso ka beele orooka o lebo a ka eze epa o tera
o kpwe a makeke Galili 4:14-9:50
Yeso ka baya makeke Galili aka ale a peng
Urushalima, a nyimi teweno, ka zoole aka
ezeze epa o tera o kpwe a to ara cak 9:51-
19:28
Epaaka e ale a peng Urushalima: A core a ngmø
a saka kai azaa uti o gendare 19:29-23:56
Yeso ka ere malo o gbwə aka ale azaa shili 24:1-
53

Epa eka e ote Luka naka wele orooka na

¹ Ondoogong Tiyoopalas, aromo a cake ne samba
o wela aza epa eka Ashili a beke na nannamena
e pena a nyimi oro a kazo Yeso,

² nangka waze o bora andaaka ne laka ka yizi, ka azara o baala angmæ a Ashili ne nya ro.

³ A wa kang rere a mi, nangka ma tare epame aza Yeso a be ting, kang wele a kap a deya ara au ondooka aromo gonte o gongnga wai.

⁴ Ma ye nyimia adorana o rose edang angmæ aka a baalo.

A bele ongmena o Yohana ko batisma

⁵ A were a Ogomo Hiridus o makeke ma Yahudiya, ondo magame ma Ashili ka a beya wai na Zakariya wa zene, wai ondo akwilæ ona Abija waye. Kanza pate one ka ondaye wai ne suri akora a Harona, a leze le ondaye mea leye Alisabatu.

⁶ Pate one a leere neya sangsang a begeshe be Ashili, ane tare angmæ a Ateokora ka makili ma wai a kap.

⁷ Pate ka nyimi neta neye ka kena ne, aza o bena Alisabatu ta ngmenza ne, a pate one a leere ne kang onga a shenai.

⁸ A were aka Zakariya waya gole ka andaane akora Abija o makili ma Ashili.

⁹ Nangka makili ma na magame ma Ashili maze, na zake wai na wa lyæ ba akwilæ a Ashili adorana wa ese mapapa ma o waze o lebo ara o esaza o mai.*

¹⁰ A were o esaza mapapa ma o waze o lebo, aromo a cake neya o yangga a beya angmæ ka Ashili.

* **1:9 1:9** Waya o torare ka e Hausa.

¹¹ Na otoma Ashili o zaa shili oyende wa deya wai, na wa itə a sara ore o esaza mapapa ma o waze o lebo.

¹² Nangka Zakariya wa laka wai na wa kerke, a boome meke wai.

¹³ Na otoma Ashili o zaa shili me bekaana, “Kana o kone boome ne, Zakariya, o beya angmə ka Ashili au, a kona, ondaye o Alisabatu wayo ngmenga kena ka lome, ka oyo nya kai leze na Yohana.†

¹⁴ Oyo kona o leba, ocə lenyong le lebo, aromo a cake neyo kona o leba ka ongmena wai,

¹⁵ aza o bena Ateokora a yo ote wai kawa itə ondo ogong a nyimia aromo. Kana wa se oloo ne, ka pate epa eka e era e wongze aromo nangka o loo eze, a obere Ashili wayo tare wa kai zongka a ngmeng wai.

¹⁶ A Yohana me wayo kuriyə ying maYahuda ba cake ara Ateokora Ashili ane.

¹⁷ Kanza wayo kala izi Ateokora, a nyimi obere Ashili ka legoone le lleya ondo beya a ngmə ka mawo ma Ashili, ka wa kuriyə anyong anate ba ra yana. Ana o dera o kona ngmə kane kabare ka o rosa aromo aka ne kone boome ba Ashili. Awa babare aromo kane ende o deya Ateokora.”

¹⁸ Na Zakariya pirkə otoma Ashili o zaa shili ka o dera o kabare na, “Ma wanea ang rose epa ena? Ka ma samba o onga, a shenai se ondaye ong se lipə kanza.”

¹⁹ Na otoma Ashili o zaa shili kabare wai na, “Mea Jibrailu, ondo itəzə ba begeshe ba Ashili, a

† **1:13 1:13** Leze le Yohana wore o bena, Ashili aye ka e egonegone.

tongang kang beke angmə ka bo ang kang belo angmə a lebo na.

²⁰ Nannamena ongmə o wayo pate oto kang ama o bekaa ngmə ne se ngmeeka ba laka epa eka ma belo a e pena, aza o bena ota ba kabare ka angmə aka ma bekaa a bo ne, aka a yo pena a were aka ma Zaka.”

²¹ A aromo amea neya aza o enda Zakariya, ka madoola ma epa eka e ote wai na wa rabo ba akwilə Ashili.

²² Nangka wa suri o yangga, wa ta wa ama o beya angmə ka ne ne, na ne rose o bena Ashili a wore wai eyapa a nyimi name. A wa lya izi ka lerakare awata ama o beya eyapa ne.

²³ Nangka wa mare ogole o wai akwilə a Ashili a were name, na wa kuri akwilə.

²⁴ Malo tomore tome na Alisabatu ondaye wai waye tumə, naka baasa o mareka esu,

²⁵ Aka bekaana, “Ateokora wa yang epa ena, a wereena ka wa lakang ka egonegone na wa kwizəng e zəng ba nyimi aromo.”

A bele ongmenga Kena ka Ashili

²⁶ A nyimi oreka o taashe e tumə Alisabatu, na Ashili tong otoma ai o sure a zaa shili Jibrailu a Nazarat apeng ayende a nyimi a makeke ma Galili,

²⁷ ara kagala kamea kata ka tukə o mora ka ondaleme ne. Ka Yusupu waya caasa kai, Yusupu ondo abuudu ana Daoda. Leze le kagala kamea Mariya.

²⁸ Nawa de a kai a wa bekaana, “A beyo ko bo ka ba cə o sana ara Ashili. A Ateokora waye legwa ka bo.”

²⁹ Na Mariya kone o burə aza ngmə me, aka dambaraza aza obela o ko name.

³⁰ Na otoma Ashili o zaa shili bekaa kai na, “Tana o kone boome ne Mariya, ba cə o sana ara Ashili.

³¹ Oyo ya e tumə ka ongmeng kena ka lome, ka oyo nya kai leze na Yeso.

³² Kena kame kayo itə ondo o gongnga a rare kai na kena ka ondo kala o gongnga. A Ateokora Ashili wayo nya kai ara o cikə togomo te abuudu ate a kai Daoda,

³³ aka eze togomo te bedake ba za akora a Yakub. Togomo te kai teto ya ka bekazo ne.”

³⁴ Na Mariya pirkə otoma Ashili o zaa shili na, “A wiinia a nyimi ye ka anta tukə o mora ka ondaleme ne?”

³⁵ Na o otoma Ashili o zaa shili kabare na, “Obere Ashili o rere wayo lyə a bo, kanza a legoone le ondo kala o gongnga leyo panzau. Aza nyimi kena ka lome kamea oyo ngmenga a yo rara kai na Kena ka Ashili.

³⁶ Kanza, Alisabatu kamea e gwaara eyapa kaye ka e tumə a nyimi le'ona lekai, kando kamea bezena kato ngmenga ne e tumə ekai eya nyimi oreka o taashe.

³⁷ A begeshe ba Ashili eyapa ta girəzə ai ne.”

³⁸ Na Mariya kabare na, “Mi kazara ka Ashili kai, baya wa itə a mi nangka ba beka.” Ara name na otoma Ashili o zaa shili ale a wa baya kai.

Mariya ka ale a begere akwilə Alisabatu

³⁹ A nyimi tomore tonname zora rabo, na Mariya ere a saseya naka meke orona o ale a

kapeng ka yende a nyimi mayara o makeke ma Yahudiya.

⁴⁰ Ka o dukə kapeng kame, naka lyə akwilə Zakariya na ka beye Alisabatu ko.

⁴¹ Nangka Alisabatu ka kone oko o Mariya, na kena kamea ka ya lebangi lekai cocomarono, a obere Ashili wa kang tare ka kai.

⁴² Naka ara lengmelo a jəng aka bekaa Mariya na, “Boa ondo o kona o leba a nyimi andaye, ondo kona o leba kai kena kamea oyo ngmenga.

⁴³ Eyaka mima ma sana ka iini Ateokora ka deya mi?

⁴⁴ Rosa o bena, a were ka oko o wa dukə teto teng, kena kamea kaya lebangi leng ka cocomarono ko kona o leba.

⁴⁵ Bo kando ka o kona o leba kai ka ba kabare o bena Ateokora yo ya epa eka wa beka.”

Leera le Mariya le o saba a Ashili

⁴⁶ A Mariya bekaana,
“Lenyong leng sabeze Ateokora,

⁴⁷ a mi okpwe ong zante o bena
Ashili aya ondo boza ong,

⁴⁸ ka wa rintə
o nata okpwe o kazara ka wai.

Laka pa, nannamena ba ale a izi
pate aromo neyo rarang na ondo sana,

⁴⁹ aza o bekaana ondoogong me wa ezeng epa
e gong.

Ashili aya ondo o sangsang.

⁵⁰ Egonegone ai kanza eya kazo ondooka wa tare
ai,

a ale a pate aromo.

⁵¹ Wa ezeze ma gole ma moole ka legoone le wai.

Wa bacakareze ana o ara okpwe a nyimi madoola mane.

⁵² A wa jəpərəzə agomo ana o arsaza tokpwe aza togomo tone
andaaka ne jipərəzə tokpwe tone a wa zalaraza ne.

⁵³ Wa nya ana o kona e komo etii ka magogoro ma rere
a wa tarangga ana ocə zora eyapa a taara tene.

⁵⁴ Wa kankama azara a wai abuudu a Yakubu,
o bena wa rintə ne egonegone wai.

⁵⁵ Nangka wa beke anate aro,
o era a Ibraheng ka andaame ne tare wai ba dimə
zora bekazo.”

⁵⁶ Na Mariya cikə ka Alisabatu mareka ma taaro, a malo nyimi aka kuri akwilə kai.

O ngmenga o Yohana ka o batisma

⁵⁷ Nangka tomore to ngmenga Alisabatu te dukə, naka ngmeng kena ka lome.

⁵⁸ Ana o tokwilə to ting kai ka ana o gbaara eyapa ka kai kone o bena Ateokora wa wore kai egonegone cak, na ne kone o leba ka kai.

⁵⁹ A lengme lo riiru ka o ngmenga nane de a core kena kame, a neya nya kai leze na Zakariya, leze le ate a kai,

⁶⁰ na iini me beke angmə na, “Nyimi taza ne. A yo nya kai leze na Yohana.”

⁶¹ Na ne kabare kai na, “Ondo a nyimi akwilə aying ta zene ka leze le name ne.”

⁶² Nane beye erara ka ate kena kame, aza o gera nangka a yo rara kena kame.

⁶³ Na wa pirkə epa o daara e wela a wa wele na, “Leze le kai ya Yohana.” Na pate epa eme tere ne okpwe.

⁶⁴ Malo nyimi na ongmə wai pənu a leleng le wai dingarnu, na wa lya izi ka o beya angmə o saba Ashili.

⁶⁵ Na epa eme tere ana o tokwilə to ting one okpwe, na pate aromo a topepeng te eeno to mayara ma o makeke ma Yahudiya ne be ngmə epa ena ane kone ane kang laka.

⁶⁶ Pate andaaka ne kone nane eke anyong ane, ane bekaana, “Kena kaana kayo ya nannia?” Ka legoone le Ateokora leye azaa kai.

Leera le Zakariya

⁶⁷ Na obere o rere tare ka ate a kai Zakariya aka beke letoma le Ashili na:

⁶⁸ “O saba itə a Ateokora,
Ashili aromo aro abuudu a Yakubu,
kawa de na wa boze ro aromo a ai.

⁶⁹ A wa ara ondo legoone lo boza
a nyimi akwilə ozara ai Daoda,

⁷⁰ (nangka Ashili a beke a tongmə te andaaka ne
beya a ngmə ka mawo ma ai
ka o rabo).

⁷¹ O boza a taara te ana o nyana oro
ka aza legoone le ana o nyalang kaaro.

⁷² Ka wa səərə ondo legoone lo boza
adorana wa wore egonegone ana magong-
gong maro.

A wa kang panza o tono wai o sangsang,

⁷³ o tono ka wa ye ogonggong oro Ibrahimeng.

⁷⁴ O bekaana, a boze ro ba taara te ana o nyana
oro,

adorana te tare ai zora o kona boome.
⁷⁵ A nyimi be sangsang ka o cikə oka Ashili a kone
o leba
a begeshe be ai kazo tomoro tero.

⁷⁶ “A bo kena kang,
aromo neyo rarau na, ondo o beya a ngmə ka
mawo ma Ashili ondo kala o gongnga
o bena oyo kala izi a Ateokora ka o babare
orona o deya kai.

⁷⁷ O nya o rosa o boza aromo au
nangka wa kwizə madinə ma ne,

⁷⁸ aza egonegone e jəng Ashili aro.
Aza egonegone ai ongme zaale ba ro a suri azaa
shili

⁷⁹ ka wa nya masanto ba andaame ne cikə a
maring
nyimia ana o cikə a boome be o ululu gbwə,
ka wa tare ka tobona tero a nyimi be cammo.”

⁸⁰ A kena kame gong aka itə ka legoone a nyimi
obe re Ashili, a ka ya nyimi o wake zongka ka
wore okpwe kai ba buudu a Yakubu.

2

Mariya ka ngmeng Yeso apeng Baitalami

¹ A nyimi tomoro tome, Ogomo ogong o Roma
Kaisar Agustas waya ogomo ogong a pate makeke
ma Roma wa ote o bena a bale pate aromo aka
neya nyimi togomo te Roma.

² (Aya a balo o bora a were e ka Kiriniyas wa ya
togomo a makeke ma Suriya.)

³ Na aromo a pate ne kuri a topepeng to ne
adorana a bale ne.

⁴ A Yusupu wa ere apeng Nazarat a nyimi makeke ma Galili na wa ale apeng Baitalami a makeke ma Yahudiya, araaka a ngmeng ogomo Daoda ne. Yusupu wa ale saname aza o bekaana ne abuudu ayende ai ka na Daoda

⁵ Wa ale ka Mariya kando kamea wa ya caasa me a kaye ka etumə, adorana a bale ne.

⁶ A were aka neya Baitalami, na tomore to ngmenga kai toye,

⁷ naka ngmeng kena ka kai ka o bora. Naka urə kai ka majembele aka nata kai a nyimi o onggo o nyaza emande epaolya, aza o bena a dera odo akwilə ageng.

*Atoma o suri a Ashili ne suri
a nyimi ana o tare ka emande*

⁸ A ana o tare ka emande epeng ya za o eza ogole one a lelyaare o wake a ma'amo ka apeng a Baitalami.

⁹ Na otoma o surə a zaa shili wa suri a nyimi one, a masanto ma Ashili ma malmi a nyimi one, nane kala o ara o kona boome.

¹⁰ Na otoma Ashili o zaa shili bekaa ne na, "Tane kone boome ne. Ma ca ying oroka o lebo, omea wayo ote aromo a pate kane kone o leba.

¹¹ O ngmeengme na, a nyimi apeng a Daoda, a ngmenga ondo boza o ying Ondooka Ashili a zake *Ateokora.

¹² Enna eyo itə aying epa o kabare, eyo mana kena a pate a nyimi majembele kanza a nata kai a nyimi o onggo."

* **2:11 2:11** Ondooka Ashili a zake ondo boza ka Ashili atong.

¹³ A saseya na leguki le atoma a Ashili o zaa shili ne suri. Ane mana oyende name, nane saba Ashili ane beye na,

¹⁴ “A saba Ashili azaa shili bedake,
a nyimi lerambo le Ashili
o cikə o cammo wa itə ka andaaka
Ashili kone o leba one.”

¹⁵ Nangka Atoma Ashili o zaa shili ne kuri ba zaa shili ane baya ne, na ana o tare ka emande me bekaa tokpwe to ne na, “Era na nanname ka ale o Baitalami ka laka epa eka Ateokora wa bele ro.”

¹⁶ Nyimia ne ere a saseya nane mana Mariya ka Yusupu, ka kena kame ane nata kai a nyimi o onggo.

¹⁷ Nangka ana o tare ka emande me ne laka kai, nane baale epa eka otoma Ashili o zaa shili wa bele ne ba zaa kena kame.

¹⁸ Pate aromo ka ne kone oroka me, na epa eme tere ne okpwe ba za epa eka ana o tare ka emande ne bele ne.

¹⁹ Na Mariya onte pate epa eka a beya a lenyong le kai.

²⁰ Ana o tare ka emande me ne kuri, ane beye leera ane saba Ashili, aza epa eka ne kona ka e epa eka ne laka. Nane eze keeya nangka otoma Ashili o zaa shili wa bele ne.

O niyi Yeso akwilə Ashili

²¹ A lengme lo riiru, na core kena kame, a nya kai leze na Yeso, leze lee mea otoma Ashili o zaa shili wa nya a ta aya e tumə kai ne.

²² Nangka a were o kwizə madinə ma iini me nangka maYahuda ezeze wa ye na Mariya ka Yusupu ne ale ka Yeso apeng Urushalima adorana

a niyi kai ba Ateokora, nangka angmə aka Ashili a nya Mosa a beke.

²³ Nyimia a wele ba ngmə a Ateokora, “Pate kena ka lome ko bora kamea a ngmenga a yo beya kai na kena ka sangsang ka Ateokora.”

²⁴ Nane core egoma leere o wore bekaana ne tare e epa eka angmə a Ateokora a beke o kwizə madinə ma iini.

²⁵ A were me ondaleme yende wa zene apeng a Urushalima ka a beya wai na Siman. Wa ya sangsang lenyong, a wa tare Ashili, kanza wa ya zaa o enda lengme leeka a yo boza aromo a Yahuda. A obere Ashili wa tare ka wai.

²⁶ Na obere Ashili me wa bekaa wai na wato gbwə ne seeka wa laka Ondooka Ashili a zake oka Ateokora wa tong.

²⁷ O bero o sangsang me wa tare ka wai na wa lyə atatara akwilə Ashili, ba were name iini ka ate a Yeso ne de ka kai kane eze e epa eka angmə Ashili a beke na ne eze.

²⁸ Na Siman ana kena kame ba taara te wai a wa saba Ashili, a wa beyana,

²⁹ “Ondo o gong Ateokora,
ka a yizi ang ma laka ondo o boza,

³⁰ nangka ba beka, baya ozara o wa ale a cammo.

³¹ Ondo boza ona ka ba nya
a pate aromo neya gonta,

³² masanto ma o pari a yizi aworme
kanza ka o sana aromo au maYahuda.”

³³ Na epa eme tere okpwe ate ka iini kena kame aza epa eka a bekaa ba za kena kame.

³⁴ A Siman me bekaa angmə lebo aza one, a wa bekaa Mariya iini kena kame na, “Ashili a Zaka kena kaana ka ka itə orona o rizi andaaka ne

nyana kai ka o boza ona ondo ba cake a Yahuda aka ne emba kai, kanza wa itə e epa eka aromo a cake neto yeme ne.

³⁵ Aza nyimi a yo bangali madoola ma nyongnga cake. Bo ma Mariya oyo kona a kpwaiye na o sagali wa donga lenyong leo.”

³⁶ Kando ka o beya angmə ka mawo ma Ashili ka rene kanza, ka a beya kai na Hanatu, ong-menga Panuel ka abuudu ana Ashiru, ka ka she ong. Ka cikə ka ondaleme kai shenai sondaare malome a wa gbwi,

³⁷ nyimia ka cikə legbwəri shenai tuuru riiru ka se naaze. Ka ta ka tukə baya akwilə Ashili ne lelyaare ka letereme aza o gera mainu ma Ashili, ka pateze ongmə aka beeze angmə ka Ashili.

³⁸ Ka o deya kai ane a were name, naka wore o leba kai ba Ashili a ka beke angmə ba za kena kame andaaka neya soola o boza pate aromo a Urushalima.

³⁹ Nangka Yusupu ka Mariya ne mare pate epa eka angmə a Ateokora beke, ane kuri apeng ane Narazat a makeke ma Galili.

⁴⁰ Na kena kame ka gong a kaye legoone, a Ashili tare ka kai a nyimi o rosa, a masanto ma Ashili ma ya zaa o kai.

A gere Yeso na cə kai akwilə Ashili

⁴¹ Koonang lenai a ate ka iini Yeso ne aleze ba Urushalima aza o gwarnang o rintə o surə maYahuda a makeke ma Masar.

⁴² A were oka Yeso ka dukə shenai betuuru ka se leere, nane ale ka kai a gwarnang name nangka makili mane maze.

⁴³ Nangka ne mare o gwarnang ome, aneya orona o kurə akwilə ane apeng Nazarat, na Yeso kena ka itə a dimə a Urushalima, ana ate ka iini kai ta rosa ne.

⁴⁴ Neya madoola ma o bekaana kaye legwa ka ne, nane were a teweno. Malo nyimia nane bore o gera kai ba nyimi arone ane ka ajaa kai.

⁴⁵ Nangka neta ne laka kai ne, nane kuri ba Urushalima a gera kai.

⁴⁶ Malo tomoro to taaro nane cə kai ba nyimi atatara akwilə Ashili, aka ya cikə a tera ana o baala ngmə Ashili, aka ya konaza aka kang eza ne be pirə.

⁴⁷ Pate ondooka wa kone kai na epa eme tərū a wai a lenyong aza o rosa kai ka nangka ka kabareze.

⁴⁸ Nangka ate ka iini Yeso ne laka kai, nane kerke ko kona o leba. Na iini kai bekaa kai na, “Kena, eyaka baya ro nanna? Me ka ate au te zitə a gera o.”

⁴⁹ Naka pirkə ne na, “Eyaka eya gera ong? Eta rosa o bena ma era anta arnang ka kwilə ate ang ne na?”

⁵⁰ Nane ta rosa epa eka ka ya beya me ne.

⁵¹ Naka kuri apeng a Nazarat kaa ne aka tare ngmə ane. A iini kai onte pate epaname a lenyong le kai.

⁵² Na Yeso gongnga a lelung, ka o rosa o cak, kanza a Ashili ka aromo yeme kai.

3

Yohana ondo eza o batisma wa babara orona

¹ Ashili a bekaa ngmə ka Yohana kena ka Zakariya o wake a were aka Ogomo Buntus Bilatus waya togomo ba nyimi makeke ma Yahudiya. A Ogomo Hiridus waya togomo ba Galili. Orone o wai ka lebangi lene leyende tazane Pilibus waya togomo ba Ituriya ka Tarakunitas. A Lisaniyas waya togomo ba Abilenes.

² A were aka na Hanana ka Kayapa neya agomo magame ma Ashili, a were name Ogomo ogong o Roma Kaisar Tibariya waya ogomo ogong o pate makeke mame ka Roma, a waya nyimi lenai le betuuru ka esu le togomo te wai.

³ Na Yohana ale kuruwə a makeke ma ting obeno Urdung, a wa zoole a wa beya na, aromo ne arnang ka madinə mane a eze ne o batisma adorana a kwizə madinə mane.

⁴ Nangka a wele angmə Ishaya ondo o beya a ngmə ka mawo ma Ashili o bena:

“Ondo ya beya angmə a jəng o wake,

‘Babarana Ashili orona,
nayina kai marona mame.

⁵ A yo panzaza pate mapati,

a pose cale amea a ya orona pate ka a'owa
Ara a ka orona me wa gendarono a yo nayii wai,
araaka orona me wa burə,
a yo babara wai ka wa rere.

⁶ A pate aromo neyo laka o boza Ashili.’ ”

⁷ Nangka aromo a cake ne deya a Yohana ka ye ne o batisma na wa bekaana, “Ying o kurkənəng ewa ee buru. Mana wa zoola ying na e arnang ka epa e buru emea Ashili ya deya ne aying?

⁸ Ezana epa eka eyo wore o bekaana e arnang ka madinə ma ying e kurə a Ashili. Kanza ‘Tane

beya tokpwe toying na Ibraheng waya ate arone.' Eyang beelo ying, Ashili ama o nya Ibraheng ayana nyimi acale na.

⁹ Betemo beya ting uti, pate uti omea wata ngwengza ayana a rere ne, a yo genda wai ka kare a nyimi ola."

¹⁰ Na aromo me pirkə na, "Eya teyo ya nan-name?"

¹¹ Na Yohana kabare na wa bekaana, "Ondo oka waya ka madibi ma leere, a wa nya ondooka wata ka mai ne oyende, ondooka waya ka epaolya, a wai ma wa nyapa andaaka neta ka e ne."

¹² Ana o eesa emate makeke ne ma nane de adorana a eze ne o batisma. Nane pirkə kai o bena "Ondo baala, eya gbara te ye?"

¹³ Nawa bekaane na, "Tane embe emate makeke ka e kale epa eka a bekaa ying na e embe ne."

¹⁴ Na ana o tesa geza moole pirkə wai na, "Aaro kanza eya teya yame?" Nawa bekaa ne na, "Tane ote aromo kane nya ying emate ka legoone ne, kanza tane anane majakari ne, zanta na ka epa eka a arseze ying."

¹⁵ Aromo me neya aza o enda ondo boza, nane bore madoola anyong obena Yohana oromo omea Ashili a bekaana aya tonga ne na?

¹⁶ Na Yohana bekaa pate one na, "Mi ang eze ying o batisma ka manyi, ondooka waya deya a malo ong, wa kalang o gongnga, anta bare ang dinggi sejəng se tokakau to wai ne. Wai wayo eza o batisma o wai ka obere o Ashili kanza ka ola.

¹⁷ Epa o saka epaolya ya taara te wai, wayo zeera elya e wai, kanza wayo eke elya a lebengga

le wai, a wa ese masuni mame ka ola ome awata lambuzu ne.”

¹⁸ Ka angmә a cak abelo anna, Yohana zoole aromo a wa baale ne angmә lebo Ashili.

¹⁹ Na Yohana me kanza wa zoole Ogomo Hiridus, aza epa eka wa eza, wa ana Hirudiya ondaye orone wai Pilibus na wa itә ondaye wai, kanza a wa eze magogoro ma buru.

²⁰ O maare ekeeya, Ogomo Hiridus wa wale eza epa eburu, wa ote na moke Yohana na pate wai akwilә ana o ezeza epa eburu.

Nangka a eze Yeso o batisma

²¹ Malo oka Yohana wa eze aromo o batisma a pate na wa kang eza Yeso, a were e ka kaya beya ngmә ka Ashili, na za a shili me pәrnu,

²² na o bere orere o Ashili wa japi aza kai naa kagoma. Nane kone lengmelo ale suri aza shili na le bekaana, “Boa kena kang ang yemo, ang kone o leba o ba cak.”

Beting bo ngmenga Yeso

²³ A were aka Yeso ka bore ogole kai, kaye ka shenai tuuru taaro ko ngmenga. Aromo ne jeke o bekaana kai kena ka Yusupu kaye,

Yusupu kena ka Heli.

²⁴ Heli kena ka Matat,

a Matat kena ka Lawi. Lawi kena ka Malki,

a Malki kena ka Yana. Yana kena ka Yusupu,

²⁵ a Yusupu kena ka Matatiya. Matatiya kena ka Amos,

a Amos kena ka Nahum. Nahum kena ka Asele, a Asele kena ka Najaya.

²⁶ Najaya kena ka Ma'ata,

Ma'ata kena ka Matatiya. Matatiya kena ka
Shimeya,
Shimeya kena ka Yosek. Yosek kena ka Yoda,
²⁷ a Yoda kena ka Yowanan. Yowanan kena ka
Reesa,
a Reesa kena ka Zerubabel. Zerubabel kena ka
Sheyaltiyel,
a Sheyaltiyel kena ka Niri.
²⁸ Niri kena ka Malki, Malki kena ka Adi. Adi
kena ka Kosama,
a Kosama kena ka Elmadama. Elmadama kena
ka Er,
²⁹ a Er kena ka Yoshuwa. Yoshuwa kena ka
Eliyeza,
Eliyeza kena ka Yorim. Yorim kena ka Matat,
Matat kena ka Lawi.
³⁰ Lawi kena ka Siman,
a Siman kena ka Yahuda. Yahuda kena ka
Yusupu,
Yusupu kena ka Yonam. Yonam kena ka
Eliyakim,
³¹ Eliyakim kena ka Meleeya. Meleeya kena ka
Menna,
Menna kena ka Matata. Matata kena ka Natan,
a Natan kena ka Daoda,
³² a Daoda kena ka Yese,
Yese kena ka Obed, a Obed kena ka Bowaza,
Bowaza kena ka Salmon. Salmon kena ka
Nashon,
³³ a Nashon kena ka Aminadab. Aminadab
kena ka Aram,
Aram kena ka Hezron. Hezron kena ka Perez,
a Perez kena ka Yahuda,
³⁴ a Yahuda kena ka Yakub,

Yakub kena ka Ishaku. Ishaku kena ka Ibra-
heng,
Ibraheng kena ka Tera. Tera kena ka Nahor,
³⁵ a Nahor kena ka Serug. Serug kena ka Reyu,
a Reyu kena ka Peleg, Peleg kena ka Eber,
Eber kena ka Shela,
³⁶ a Shela kena ka Kenan,
Kenan kena ka Arpakshad. Arpakshad kena ka
Shem,
a Shem kena ka Nuhu. Nuhu kena ka Lamek,
³⁷ Lamek kena ka Metusela. Metusela kena ka
Enok,
a Enok kena ka Yared. Yared kena ka Maha-
lalel,
Mahalalel kena ka Kenan,
³⁸ a Kenan kena ka Enosh,
Enosh kena ka Set. Set kena ka Adamu,
a Adamu kena ka Ashili.

4

Ogomo bere oburu wa kedeya Yeso

¹ Yeso ka deye aka suri obeno Urdung obere
Ashili wa panza kai, obere Ashili me na wa tare
ka kai, a wa ale ka kai o wake.

² A saname na ogomo obere oburu wa kedeya
kai a nyimi tomore tuuru naaze aka ta ka lya
eyapa ne, o maare tomore teme na ekomo moke
kai.

³ Na ogomo obere oburu bekaa kai na, “Boa
baaya dongdong Kena ka Ashili, kuriyə lecale
leena kale itə oborode.”

⁴ Na Yeso bekaana, “A wela nyimi angmə Ashili
na ‘Epaolya ta montaza oromo belle ne.’ ”

⁵ Malo nyimi na ogomo obere oburu wa ana kai na wa ale ka kai azaa kazalo ka yende, na wa wore kai togomo teeka te zene a walau ba nyimi lerambo le ogomo shili.

⁶ Nawa bekaa kai na, “Eyang nyau pate legoone aza togomo ka epa emea eya nyimi te, obekaana pate te teya taara tong, ma era ang nya komana ondooka ma yeme.

⁷ Aza nyimi, ba girwə o tareng teyo itə tateo apat.”

⁸ Na Yeso bekaana wai na, “Angmə Ashili a bekaana, ‘Ateokora Ashili aya bare a girwə a tare ai a kang eza ai ogole. Aya ayo girwə a eze ai ogole belle.’ ”

⁹ Na ogomo obere oburu wa ale ka Yeso a Urushalima na wa zale ka kai ara o kala be zaati ba akwilə a Ashili. Awa bekaana, “Bo Kena ka Ashili a baaza canko ara kaana ko taru a deze.

¹⁰ Aza o bena angmə Ashili bekaana, ‘A yo ote atoma Ashili o zaa shili kane wobo ane tare ka bo.

¹¹ Neyo wobo ka taara tene nangka oto jukə obona o oo cale ne.’ ”

¹² Na Yeso bekaana, “A wela angmə Ashili kanza na ‘Tana o kedeya Ashili Ateokora o ne.’ ”

¹³ Nangka ogomo obere oburu wa mare okedeya Yeso ba kuruwə, na wa baya kai a were me suri.

A nyane Yeso a Nazarat

¹⁴ Yeso ka kuri ba makeke ma Galili akaa pena ka legoone le obere orere, na oroka azaa kai wa ale kuruwame a makeke mame.

¹⁵ Aka baale ne a nyimi madandaro ma o gwarzanang ma mane, na komana sabe kai.

¹⁶ Nangka ka ale a apeng Nazarat araaka ka gong ne, na ka lyə ba nyimi o dandaro gwarzanang maYahuda a lengme lo teeseke one, nangka ka mena ezaza me. Naka ere a itə kaka baale angmə Ashili.

¹⁷ Na nya kai angmə Ashili aka Ishaya ondo o beya angmə ka mawo ma Ashili wa be, naka dingi araaka a bekaana,

¹⁸ “Obere Ateokora waya mi. Wa zakang kang beye ngmə a lebo ana o dera ocə. Wa tongang kang ale kang baale andaaka a tesa ne na a yo dinggə ne. Arə kanza a yo pari ne a yizi. Andaaka a noke ne ane cə o era.

¹⁹ Kanza ang baale komana me o bekaana a were ka Ashili a yo wore yeme o ai o boza aromo wa dukə.”

²⁰ Malo nyimi naka gbwindari angmə me, aaka nya ondo eza ogole o dandaro o gwarzanang maYahuda e wela me, aka ale naka cikə. Na komana a nyimi arakaname kare kai yizi.

²¹ Ka bore bekaana, “Angmə Ashili ana ka e kona a nannameena a pena o ngmeengme na.”

²² Pate aromo kane zene arame ne kone oleba kai. A epame kang tera ne okpwe ka ngmə ka a susi ongmə kai. Ane bore opirə na, “Kakama a waani e paana ye nanna kena ka Yusupu tazana ne?”

²³ Na Yeso bekaane na, “Eng rose o bena eyo bekang angmə a gerpo na, ‘Ondo nyaza makang, womza okpwe o, o bekaana, eza epa eka te kona a ba eza a Kaparnahum apeng au Nazarat.’ ”

²⁴ Na kakang bekaana, “Eyang belo ying e peng eme, a ta kabare ka ondo o beya angmə ka mawo

ma Ashil a apeng wai ne.

²⁵ Ang wale bele oying ne, a were a Ileya ondo o beya angmæ ka mawo ma Ashili, a gwari andaye ne zene ane kang ya a nyimi o dera ne gong a nyimi Isrela. A were ame na eze mawo shenai se taaro ka mareka o taashe, ne komo gææzæ aromo a kuruwæ a nyimi makeke mame.

²⁶ Pate ka nyimi, a ta atong Ileya a ondo one ne, atong wai ara ogeng ogwæri ondaye apeng Zaripat a nyimi makeke Sidon.

²⁷ Agangca gong a cak a nyimi a Isrela a were a Elisha ondo o beya angmæ ka mawo ma Ashili, a ta a womza ondo one ne, soona Naaman oromo makeke ma Suriya.”

²⁸ Pate aromo ka neye o dandaro gwarzanang maYahuda, malo kona epa eka ka beke, nane kone o kara.

²⁹ Ane ere nane sææræ Yeso ba nyimi apeng ane, nane ale ka kai e daki oyara oka a soo apeng me ne, adorana ne turki kai a saname kaka rizi a deze ka ka gbwi.

³⁰ Pate ka nyimi naka kale a tera one, aka ale o ale okai.

Yeso ka sææræ obere oburu ba nyimi ondo

³¹ Na Yeso ale a Kaparnahum apeng yende a nyimi makeke ma Galili, ara namea ka lyæzæ o dandaro o gwarnazang maYahuda, aka baale ne koonang lengme lo teseke.

³² Na o baala kai wa tere ne okpwe aza obena angmæ okai aya susæ ka legoone.

³³ A nyimi dandaro gwarzanang maYahuda mame, ondo zene waye ka obere oburu. Na oromo me rurayi a jæng a Yeso a wa bekaana,

³⁴ “Haing. Eya manyimau ka ro, Yeso karomo ka Nazarat? Ba deya ka o mare legoone le ro na? Ang rose obena boa mana, boa ondo surə Ashili.”

³⁵ Na Yeso zurki obere oburu me jəng aka bekaana, “Kome a set, o surea nyimi lepong le oromo na.” Na obere o buru me tare oromo me a deze aza yizi komana. Nawa suri a wa baya wai zora o jukə wai kanza.

³⁶ Pate aromo ka neya rame nane moke ma ngmə mane, ane bekaa tokpwe tone naa, “Embele ya karomo kana kaa ya? Ka zurki aka beke obere oburu na suri oromo me, na wa suri.”

³⁷ Epa eka Yeso kaye na oroka wa ale kuruwə a pate makeke mame.

Yeso ka womza aromo a cake

³⁸ Malo oka Yeso ka suri ba nyimi o dandaro gwarzanang maYahuda a lengme leng name naka ale ba akwilə a Siman. Naka mana ondawa Siman me aka waya kono ka o pimə, nane bose Yeso adorana ka womza kai.

³⁹ Na Yeso me zungdə kai aka zurki o pimə me na o pimə me wa pere kai. Ko ya nyimi, naka ere ba saseya aka sele ne epaolya.

⁴⁰ Nangka ulyəlu ye, pate andaaka neye ka ana o kombela kono a kapeng kame nane deese kaa ne a ka eese taara aza one ane cəsə lewoma.

⁴¹ Ana ondo one neya ka mabere ma buru na ma susi aza legoone le ngmə akai, ane gware koko ane beyaana, “Boa Kena ka Ashili.” Aza o bena ne rose o bekaana kaya Yeso, na Yeso zoole ane, aka nare ne o beya ngmə.

⁴² Nangka ara a sane, na Yeso baya apeng me a ka ale araaka aromo ta zene ne. Na aromo dato

gere kai kurəwə, nangka ne cə kai nane bose kai na tana ka arnang ka ne ne.

⁴³ Na Yeso me bekaa ne na, “Ashili a tongang kang dongdong ale kale toma le lebo le togomo te ai a topepeng toyende kanza.”

⁴⁴ Na Yeso lya izi ko kaale aka baale aromo a nyimi madandaro ma gwarnang maYahuda a pate makeke ma Yahudiya.

5

Yeso ka zake ana o tare kai o bora

¹ Ngmende a Yeso ya itə a bengmə be lebung leeka a beya le na Janisarata. Na aroma aaka ne kurkənəng a cake ne nonte kai adorana ne kone angmə Ashili.

² Na Yeso laka ma'onggo ma o taara manyi maleere a bengmə be lebung, ka ana o meeshe ekwala ane japi aneya kwizə majara mane.

³ Na Yeso lyə o onngo yende o Biturusu, naka bekaa wai na wa turki o onngo me a nyimi manyi a baate. A nyimi mea ka cikə ne aka baale aromo me.

⁴ Nangka ka mare o baala, naka bekaa Biturusu na, “Waleke o turki o onngo me a ale ara a gerpo, e tare ojara me a manyi ka o meke ekwala.”

⁵ Na Biturusu bekaana, “Ondoogong, te more a pate lelyaare a gera na teta meke eyapa ne. Nangka ba beka nyimi, eyang ya nangka ba beka.”

⁶ Nangka neye nyimi, nane meke ekwala a cak, na majara mame bore o taso.

⁷ Ka o laka nyimi, nane wali andaane kane ya nyimi o onngo leere kane deya ne kankama ne. Nyimia ne de nane lope ekwala me a nyimi ojara

nane panza ma'onggo ma leere mo taara manyi ka ekwala, nyimia na ma yemo lyə ba tau manyi.

⁸ Nangka Siman Biturusu wa laka nyimi a wa surə nyimi manyi, na wa tunggunə a tulung tewai ating Yeso, a wa bekaana, “Arnang ka mi Ateokora, mi ondo madinə wai.”

⁹ Aza o bena wai ka andaaka neye legwa ne kala aro kerke ko laka e kwala e cake kane meke,

¹⁰ nyimia ana Yakubu ka Yohana ayana Zabadi ejaa Biturusu ne kanza ne kerke.

Na Yeso bekaa a Siman na, “Kana o kone boome ne, ba itə ondo o rara aromo kane deya mi o meese ekwala watoza ne.”

¹¹ Nangka ne windi ma'onggo ma o meese ekwala ene o wulu lepung, nane baya ekeeya ene ane tare kai.

Yeso ka womza ondo leganca

¹² Ngmende Yeso kaye apeng yende, na oromo yende de a leganca le lya legoone le wai. Nangka wa laka Yeso, na wa girwənə ka tulung a deze, a wa kang tunggunə maiyinu ma wai ating kai. A wa bose kai na, “Ateokora, ba kabare ba era o kpizi leganca leng.”

¹³ Na Yeso niyi o ara kai, naka meke wai. Aka bekaana, “Ma kabare ya sangsang.” Na leganca pere wai a saseya.

¹⁴ Na Yeso windi wai teto na, “Kana o beka a ondo ne, o ale ko wore okpwe o ondo magame ma akwilə Ashili, okang nya epa eka a yo esa nangka angmə aka Ashili nya Mosa beke. Ya nyimi ko wore aromo bekaana ba woma.”

¹⁵ Pate ka o windi teto ka Yeso ka ye, oroka azaa kai wa waleke lya izi ne, na aromo a cake deese

a konaza kai, ko gera o bekaana ne woma aza makono mane.

¹⁶ Na Yeso ka baya ara name aka gere araaka aromo tazene ne adorana ka beya ngmə ka Ashili nangka ka mena a ezaza.

*Yeso ka womza ondooka
lepung le wai le gbwə*

¹⁷ Ngmende Yeso kaya baala, na maParisa *ma yende ka ana o baala ngmə ka Ashili nya Mosa ne deya a suri a topepeng te makeke ma Galili, ka Yahudiya, apeng Urushalima neya rame. A legoone le Ashili lo womzaza ana o dera o kona zake le ye ka kai.

¹⁸ Aza nyimi andaleme yende ne de ane ana oromo omea lepung le wai le gbwə aza kapengge, aneya nyamalanə kane lyəərə wai a nyimi odo kane de ka wai ara Yeso.

¹⁹ Nangka neta ne cə orona oya epa eka neya yeme me ne aza o gongnga aromo. Azaa nyimi nane zale o ogənggəng odo, nane puki ogənggəng me ane jipərə wai pate ka o penge omea waya tete azame. Nane eke wai a tera aromo a begeshe be Yeso.

²⁰ Nangka Yeso ka laka nangka ne kabare ka kai, naka bekaa oromo me na, “Beja beng, ma kwizau madinə mau.”

²¹ Na maParisa ka ana o baala ngmə ka Ashili nya Mosa ne bore o beya angmə a tokpwe tone na, “Mana waana ka wa ya beya a ngmə a buru aza Ashili? Mana wa era a wa pisi madinə bangka Ashili belle ne?”

* **5:17 5:17** *maParisa* neya aromo maYahuda kane tare angmə Ashili aka a nya Mosa ka makili mane a kap

²² Yeso ka rose madoola ma nyong mane na ka pirkə na, “Eyaka eya eza madoola mana a nyongnga ying?”

²³ Eya kala o dera o poba o beka: O bena a kwizə madinə mau na, o jeke kapengge kau o yengai?

²⁴ Eyang yeme e rose o bena, mi Kena ka Oromo ang ye ka legoone a lerambo le Ashili leena o kwizə madinə.” Aka ringgarnu naka beka ondooka lepong le wai le gbwə na, “Ma beka bo na era, jeka kapengge kau o ale akwilə.”

²⁵ Nawa ong era a itə a saseya a pate aromo neya za o gonta, na wa gbwindari kapengge kame a waya tetene, a wa ale akwilə a wa ya saba Ashili.

²⁶ Na komana one laka epa boome, ane saba Ashili. Nane wale o kona boome o bekaana, “O ngmeengme te laka epa o kala begeshe be ro.”

Yeso zake Lawi

²⁷ Malo nyimi a Yeso suri naka laka ondo eesa emate makeke[†] ka a rareze wai na Lawi a waya cikə ara o eesa emate makeke mame. Na Yeso bekaa wai na “tareng.”

²⁸ Na Lawi baya e keeya ka e keeya, a wa ere na wa tare kai.

²⁹ Aza nyimi na Lawi rare ozənggə o gong azaa Yeso akwilə wai. Na ana o eesa emate makeke ka aromo yende cake ne epaolya ka ne.

³⁰ Na maParisa ka ana o baala ngmə ka Ashili nya Mosa aka neema maParisa mai ne ale ka oroka a ngmang-ngmang ara ana o tare o Yeso.

[†] **5:27 5:27** o eesa emate makeke maYahuda ne nyane ana o eesa emate e makeke azo bekaana ne gwarseza ongmə ka ma maRoma.

Nane pirkə na, “Eyaka e lyeeze e kang soza ka ana o eesa emate makeke ka andaaka ne kanza ana madinəa ne‡?”

³¹ Na Yeso kabare na, “Andaaka neya zake neta aleze ara ondo nyaza makanne, sekona ana o kono belle.

³² Anta ma deya kang rare ana nyongnga sangsang kane kuri a Ashili ne. Ma deya kang rare ana madinə kane baya madinə mane ane kuri Ashili.”

Be pirə aza o pate ongmə

³³ Na aromo yende pirkə Yeso na, “Ana o tare o Yohana ko batisma ezeze o meke ongmə ko beya ngmə ka Ashili, nyimi ana o tare o maParisa kang ezaza, ana o tare o sooze ane lyeeze epaolya zora o pate ongmə.”

³⁴ Na Yeso kabare naka bekaa ne na, “E era e ote ejaa ondooka wa surə ana ondaye osau na wa pate ongmə a neye legwa na?

³⁵ Rosa na o bekaana a were ya deya ka ondo surə ana ondaye osau, a yo jeka wai a baya ne, a were name neyo pate ongmə.”

³⁶ Naka bele ne angmə a gerpo na, “Ondo ta rene ka wa era wa mangka odibi o sau ka wa pate o dibi o kozo ne ne. Waa ya nyimi, a wa itə o bekaana wa cara o dibi wai osau naname. Ojembele osau me a wa core o dibi osau wa era wata ale garre ne ka o dibi kozo ome ne.

³⁷ Nyimia ondo wa era wata kare manyi ma o inabi ma sau a leboboto lo ngma a kozo ne. Waya

‡ **5:30 5:30** *Ana madinəa* Andaaka neta ne kabare ka ngmə aka Ashili a nya Mosa ne. Ondooka wa lya epaolya ka ne wa itə ondo madinə na ne.

nyimi, a boboto a kozo me poso apat ka manyi mo inabi me oko apat ka ekeeye caro.

³⁸ Manyi mo inabi ma sau, soona kare mai aboboto asau.

³⁹ Ondo ta rene ka wa sa manyi mo inabi ma kozo, a wa yeme ma sau ne, a wa yo bekaana, ma kozo mame kala o leba.”

6

Be pirā aza lengme lo teeseke le maYahuda

¹ A lengme lo teeseke ka o bosa Ashili leyende le maYahuda, na Yeso ka atoma kai ne dare aa nyimi turu te yuu, nane pose ane torbe makpwe mame ane lye.

² Na maParisa ma yende pirkə na, “Eya e ote na eya eza epa eka makili ma Ashili ma were a Mosa ma nara aza lengme lo teeseke ka o bosa Ashili maYahuda?”

³ Na Yeso kabare ne na, “Ying eta e bale epa amea Daoda ka aromo akai ne ye a were ka ne kone komo sang?”

⁴ Naka lyə a kapuki ka Ashili, a ka jeke epaolya mea a eke ana magame ma Ashili naka lye, a ka nya ejaa a teweno te kai.”

⁵ Na Yeso kang bekaa ne na, “Kena ka Oromo, kaya ateokora o lengme lo teeseke.”

⁶ A lengme le yende lo teeseke le maYahuda, na Yeso lyə o dandaro gwarzanang maYahuda, aka baale ne, a mana oromo yende rame oka o ara wai o re wa waka.

⁷ A maParisa ka ana o baala ngmə aka Ashili a nya Mosa ne kare yizi kane laka na Yeso kayo

womza oromo me a lengme lo teeshekea na, adorana ne cə epa o meke kai.

⁸ A mana Yeso rose madoola mane, naka beka oromo omea o ara wai wa waka na, “Era ka o deya ko itə ara kaana.” Na oromo me wa ere na wa itə arame.

⁹ Na Yeso bekaa ne na, “Eyang pirkə o ying, eya gbara aye a lengme lo teeseke, a eze epa ererea na, a eze epa e buruai? A boze oromo na naa, a baya wai a wa gbwai?”

¹⁰ Naka gonte ne apat aka beka oromo mea na, “Niyi o ara o.” Na wa niyi o ara me awa woma zak.

¹¹ Azaa nyimia na maParisa ka ana o baala ngmə aka Ashili a nya Mosa na nyong ane caro ane gbaara ongmə aza epa amea neyo ya ka Yeso.

Yeso ka zake ana o tarea kai betuuru ka leere

¹² Ngmende a nyimi tomore tong name, na Yeso zale oyara ka ka beya ngmə ka Ashili, naka more a saname a beya ngmə ka Ashili.

¹³ Ko sana ara, aka rare ana o tare okai, aka zake ne betuuru ka leere, naka bekaana neya atoma kai.

¹⁴ Neya Siman ondooka Yeso ka nya wai leze na Biturusu, orone wai Andarawus, Yakubu, Yohana, Pilibus, Batilomi,

¹⁵ Matiyu, Toma, Yakubu kena ka Halpa, Siman kaa beya kai na ka ye kale nyong le makeke ma kai.

¹⁶ Ka Yahuda kena ka Yakubu, a Yahuda Iskariy-oti ondooka wa lye le kirmə le Yeso.

Epa eka Yeso ka baale aromo

17 Na Yeso japi kaa atoma kai, naka itə a deze ara aka aromo a cake ana o tarea kai ne zene. Kanza aromo a cake kane sure a makeke ma Yahudiya ka apeng a Urushalima ka makeke maamea maya ting apeng Taya ka Sidon ka neya ting lepung legong,

18 ne de kane kone kai, aa ne cə o woma makono mane a pat. Adaamea o bere buru wa gare ne a womza ne,

19 na komana one ere a waya yeme o meke okai aza o bena legoone le obere o rere waya susə a kai aka womza ana ma kono mame apat.

20 A Yeso kare atoma kai yizi aka bekaa ne na,
“Ying ana o kona o leba,
andaaka neye ka o dera,
yingnga ana akwilə a togomo te Ashili
nannamena ka izi.

21 Ying ana o kona o leba,
andaaka neya komo nanname na, eyo tiyə.
Ana o kona o leba ying, ana o ruuzi,
eyo zoza.

22 Ying ana o kona o leba a were aka aromo ne
nyana ying,
ane baya ying e daki,
ane kang beya ying majakari,
ane nya ying leze le buru,
aza o kabare ka kena ka oromo.

23 “Aza nyimi konana o leba a lengme leng name e cankozo ko kona o leba, o bena epa eka eyo cə eyo gongnga ba zaa shili. Nyimia magonggong mane ne eze ka ana o beya a ngmə ka mawo ma Ashili kane kaana ying.

24 “Aying ana ocə nanname e lyə udi,
aza o bena e samba o emba o leba o ying.

25 Ying ana o tiyə nanname e lyə udi,
eyo cikə ka ekomo.

Ying ana o tozo nanname e lyə udi,
eyo kona o burə ee ruuzi.

26 Ying ka aromo ya saba oying e lyə udi,
nyimia magonggong mane ma eze
ka atoma o rendaza aromo.

Ezana ana o nyana o ying epa e rere

27 “Eyang baala o ying, ana o konaza ong, yeme na ana o nyano ying. Andaaka ne nyane ying, eza na ne epa erere.

28 Nya ne o kono leba, ana o eza o ying majakari. E bosa Ashili aza andaaka ne nya ying ba huuwu.

29 Ondo wa ceeto ba letamo le yende, wangare wai lo leere leme. Ondo wa jekau o dibi ogong, lopa ka nyimi ko nya wai kanza.

30 Pate ondooka wa bosa eyapa abo o nya wai, ondooka wa embe epa bo ka legoone, tana o gera o bekaana wa kuriyau ne.

31 Ya aromo epa eka oya yeme ane yo.

32 “Ee yeme andaaka ne yeme yingnga belle, a wiini a ecə o kona o leba? Ana madinə nyimia ne yemeze andaaka ne yeme ne.

33 Nyimia e eza epa e rere andaaka ne ezeze yingnga belle, a wiinia e cə o kona o leba? Ana madinə nyimia ne ezeze.

34 Kanza e nyaza o duru ara andaaka e laka a neyo ara yingnga belle, e wiinia e cə o kona o leba? Ana madinə nyimia ne nyaza na madinə o duru, aza o bena neyo ara kap.

³⁵ Ying kanza yeme na ana o nyano ying, eza na ne epa e rere, e nyaza ne o duru zora obena neyo ara ying. A arakanamea, eyo cə epa cak, e kang wore o bena ying ayana Ashili ne, o bena wa eze epa e rere aromo mea neta zanta ka epa e rere ka aya ne ne, ka ana ara a buru, nyimia ying ma wa gwara e eze.

³⁶ Itəna ane egonegone, nangka ate aying Ashili ondo egonegonea ai.

Tana o ana ondo a ngmə ne

³⁷ “Tana e beke epa e buru aza ondo ne, ato beka aza oying ne. Kana e nyalang ka ondo ne, ato nyalang ka ying ne. Kana e onte ondo a lenyong ne, ato onta yingnga a lenyong ne.

³⁸ Nya na ana ondo, a Ashili a yo nya ying kapa ko gose ka rere, ka a kare ne ngmet, a zokare, ne ooso aza pena, kakang kare angmə ma madibi maying. Ka kapa kamea ba gose ne, ka kaya a yo gose o ne.”

³⁹ Na Yeso bele ne a ngmə a gerpo na, “Urə wa era wa windi urə lebenda na? Wa ya nyimi, a pate one ta kala a le'o ne?

⁴⁰ “Ondo oka a baala wai, wa era wata kala ondo baala wai ne, a baala wai kawa mare, a wa itə na ondooka wa baala wai.

⁴¹ “Eyaka oya gonta kapa ka baate a liizi le orone o, ota ba laka o kuturu ka waya nyimia liizi lo ne?

⁴² A wanea o beka orone o na, orone, baya ang lope kapa ba liizi lo, a bo ota ba ama o laka o kuturu kawa ya bo liizi lo ne? Bo ondo o renda aromo kane eze epa buru, bora ko lope o kuturu

kawa ya bo a liizi, o ama o gonta ko lope kapa kamea kaya liizi le orone o.

A rose uti ayana a wai

⁴³ “Uti o rere wa era wata ngmenga yanaa buru ne, nyimia uti o buru wa era wata ngmenga ayana rere ne.

⁴⁴ A rose koonang uti a yana wai yaa. Ba era ota taza ayana osaya uti o kana ne, kona ayana o inabi uti kana ne.

⁴⁵ Nyimia oromo o rere sərsəzə epa e rere a nyimi epa e rere ka e ya wai a lenyong, nyimia oromo o buru wa sərsəzə epa e buru a nyimia epa e buru ka eya wai a lenyong. Epa emea eya lenyong eya susi ongma.

O itə ka legoone aza o baala Yeso

⁴⁶ “Eyaka e rarezeng na ‘Ateokora, Ateokora,’ eta eza epa eka ma bekaa ne?

⁴⁷ Eyang bele ying nangka waze, ondooka wa deya mi kawa koneze ngma ang, a wa eze ogole ka ai.

⁴⁸ Waye na ondo sowa akwilə wai, na wa kau deze a surku, a wa bore o sowa azaa cale. A were aka obeno wa pena ka manyi dukə akwilə me, a era a ta oko ne, aza o bena a sowa ai a woma.

⁴⁹ Nyimia pate ondooka wa kona angma ang, ka wa ta eza ogole ka epa eka ma bekaa ne, wa tore ondooka wa sowa akwilə wai e genge. Obeno w a pena ka manyi, ka ma dukə akwilə me, a yo oko, a kang caro ba pat.”

7

*O kabare ka Ashili ondo o gong
o tesa geza a moole o Roma
(Mat 8:5-13)*

¹ Malo oka Yeso ka beke epaname a pate aromo ya konaza, aka ere naka ale apeng a Kaparnahum.

² A nyimi apengme, ondoogong ona tesa geza a moole a Roma *waye ka ondo a nyimi azara wai oka waya kono na waya gbwə, ondo tesa geza a moole ome yeme ozara me ba bote.

³ A ondoogong ana o tesa geza omea wa tukə o kona oroka ba zaa Yeso, na wa tong anatean-dasau maYahuda†, kane bose kai adorana aka de kaka boze ozara wai tana wa gbwi ne.

⁴ Ko dukə one ba Yeso, nane bose kai ba cak, ane bekaana, “Oromo ona wa gwara o kankama wai.

⁵ Wa yeme aromo aro, kanza a wa sowa ro o dandaro gwarzanang maYahuda.”

⁶ Na Yeso ale kaa ne. Nangka ne amara ka akwilə me, na ondo tesa geza a moole me tong ajaa wai ba Yeso kane bekaa kai na, “Ateokora, tano gare okpwe ne, anta bare o deya akwilə ang ne.

⁷ Epa eka e ote na ma tonga ba bo naname, mi anta bare ang deya bo ne, ba sokoo beka ngmə, ozara ong yo woma.

* **7:2 7:2** Waye ka ondo tesa geza a moole lewinu a taara te wai.

† **7:3 7:3** maYahuda maYahuda maya aromo akwilə Yahuda, a nyimi tobuudu betuuru ka leere maIsrela. Ana o baala angmə Ashili aka a nya ne were a Mosa ne suri a nyimi one. A were Yeso ka beya ne na aromo Isrela.

⁸ Mi ang ya taara te ondo, kanza ka ana o tesa geza a moole cak ba taara tong, ma bekaa ondo one na wa ale, a wa ale, ma beka ondo na deya a wa de, ma beka ozara na wa ye epana, a wa ye.”

⁹ Nangka Yeso ka kone nyimi, na oroka me taru kai a lenyong, naka wangarno ba ana o tare kai, naka bekaa ne na, “Anta ma cə ondo a nyimi Isrela kawa kabare ka Ashili ka lenyong leyende na oromo na ne.”

¹⁰ Na aromo amea atong ne kuri ba akwilə me, ane mana ozara me a wa woma.

*Yeso ka ara kena ka o agbwəri ondaye
kamea ka gbwi*

¹¹ Malo nyimi na Yeso ale apeng amea beya ai na Nayin, ana o tare o kai ka aromo a cak ne ale ka kai.

¹² Nangka ne amara ka buudu lyə apengme, nane laka aromo a surə ka ekeze ondasau omea a ngmeng wai a yende ba iini wai, ondaleme ondayeme wa rabo ko gbwə. A aromo a cak apengme a neye ka wai.

¹³ Nangka Ateokora ka laka ondayeme, na egonegone moke kai, naka beka ondayeme na, “Tana o ruuzi ne.”

¹⁴ Na Yeso ale naka moke ogəkə o keze me, na ana o anza ekeze me itə tiyi. A Yeso beke keze me na, “Ondasau, ma beka bo na era.”

¹⁵ Na ondooka wa gbwi wa ere a cikə, a wa bore o beya ngmə, na Yeso nya iini me wai.

¹⁶ Na boome be moke aromo me ba pate, aa ne saba Ashili. Ane bena, “Ondo o beya a ngmə ka mawo ma Ashili o gong wa ere a nyimi aro. Ashili a deya a boza aromo ai.”

¹⁷ Na oroka epa eka Yeso ka eza, wa ale ba kuruwə a nyimi Yahudiya ka makeke maame maya ma'amo ka maamane.

*Yeso ka Yohana ondo batisma
(Mat 11:2-19)*

¹⁸ Ana o tare o Yohana ondo batisma nane bele wai epa eka ne kona. Na ka rare anda leere ba nyimi one,

¹⁹ Na ka tong ne ba ra Ateokora kane pirkə na, “Boa Ondooka Ashili a zake ondooka waya deya na, te eke lenyong ba ondo kawa tata diməi?”

²⁰ Nangka ne de ara Yeso, nane bekaana, “Yohana ondo batisma wa tonga ro ka te pirkau na, ‘Boa Ondooka Ashili a zake ondooka waya deya na, te eke lenyong ba ondo kawa tata diməi?’”

²¹ A were name, Yeso ka womza ana makono, ka na o bere o buru, a ka nya o gonta aza andaaka neta gonta ne.

²² Na Yeso kabare naka bekaa ne na, “kurə na ka e bekaa Yohana epa eka e kona, ka epa eka e laka. A pari a yizi rə, a gədə ya teweno, agangca ne cə lewoma, a pari teto te rara na neya konaza, andaaka ne gbwə ne era, kanza a beya oroka o lebo ara ana o dera.

²³ Ondo kona o leba oromo oka wa ote lenyong le wai a mi.”

²⁴ Malo kurə atoma Yohana, na Yeso bore o beya ngmə ka leguki le aromo aza Yohana, naka bekaana, “E ale o wake a laka eya? E ale ba laka ma wake ma ehywo mame obere ya pəbə me na?

²⁵ Nyimia wa taza ne, e ale a laka e ya? E ale a laka ondooka wa amba magogoro ma rere na?

Ana o ambaza magogoro me mate, o cikə o lebo neya akwilə ogomoa.

²⁶ Na eya e ale a laka me? Otoma Ashili na? Nyimia waa za, eyang bele o ying, wa kala otoma Ashili.

²⁷ Yohana waya oromo ome angmə Ashili a bekaana,

“ ‘Ma tonga otoma ong kawa kale a izi,
ondooka wayo babaro orona zongka o de.’ ‡

²⁸ Eyang belo ying, Yohana kala ko mana o gongnga a nyimi aromo aka a ngmenga. Pate ka nyimi ondooka waya baate akora Ashili wa kala wai.”

²⁹ (Pate aromo amea ne kone oroka Yeso, ka ana o eesa emate makeke, nane kabare o bena, orona Ashili ya kap, aza o bena neya aromo ka Yohana wa eza ne o batisma.)

³⁰ Aza nyimi na maParisa ka na o rosa ngmə ka Ashili a nya Mosa ne nyane epa eka Ashili a kedeya aza one, o bena ne nyane a Yohana eze ne o batisma.)

³¹ Na Yeso lya izi ko beya na, “Aromo tomore teena ne tore eya?

³² Neye na bana yanaa a cikə ara ejamane ane rare tokpwe to ne, ane beya na,

“ ‘Te ulbi ying a uraru
na e nyano yowa leera,
te beya ying leera le ma'ade
na e nyano ruuzi.’

³³ Yohana ondo eza o batisma wa de, wata wa lyeeze epaolya ne, wata wa sooze manyi mo inabi ne, ne beya na, ‘Waye ko bere o buru.’

‡ 7:27 7:27 Mal 3:1.

³⁴ Kanza kena ka oromo ka de, aka ya lyeeza aka sooze, ne bekaana, ‘Laka na kando ko lyelyeza ko sosoza, kaja kana o eesa emate makeke, ka ana madinā.’

³⁵ Pate ka nyimi andaaka ne kabare ka o ama Ashili, ne wore o bekaana o ama me wai ka maganggang.”

Yeso ka kwizə madinā ma ondaye yende

³⁶ OParisa yende rare Yeso kane lye mete akwilə wai, naka ale a ka cikə aka lya epaolya me.

³⁷ A nyimi apeng ame ondaye yende wa zene kawa cikə nyimi madinā ma wai. Nangka wa kone na Yeso ka deya a lya epaolya akwilə oParisa, na wa de ka manau mo waze o lebo ma emate e cak aka kagbwi.

³⁸ Na ondaye me de, na wa itə a malo Yeso ating tobona te kai, a wa ya ruuzi§. Nangka mayizi ma wai ma jakazə tobona te Yeso, na wa pisi ka sekpwe se wai, a wa lembe tobona te Yeso aza o kona leba, malo nyimi a ondaye me cokome manau ma o waze o lebo a tobona te kai.

³⁹ Nangka oParisa oka wa rare Yeso a lya mete wa laka epa eka ondaye me wa eza, na wa beke a nyimi lenyong le wai na, “Karomo kana kando ka o beya angmə ka mawo ma Ashilia kaaza, kaayo rosa ombela ondaye waana. Kanza kaayo rosa o bena ondaye me ondo madinā wai.”

⁴⁰ Na Yeso bekaa oParisa me na, “Siman, eyang ka epa eka emea eyang bele o.”

Nawa bekaana “Beka, Ondo baala.”

§ 7:38 7:38 Kandaye kame kaya ruuzi aza o buru o madinā ma kai, kanza aka ya kona oleba na a kwizə madinā.

⁴¹ A Yeso bekaa wai na, “Oromo yende wa zene ka wa tare aromo leere o duru, ondo bora a tare wai o duru emate ogole mareka betuuru ko riiru, ondo leere me a tare wai o duru ogole o mareka tuuri esu.

⁴² Pate aromo leere me nane ta ama o ara o duru me ne, na oromo me wa baya ne ka emate me, o laka o, mana ba nyimi one, wayo waale a yeme o oromo omea wa baya ne ka emate me?”

⁴³ Na Siman kabare na wa bekaana, “O laka ong ondooka a baya wai ka emate e cake.”

Na Yeso kabare naka bekaana, “Maleo. Ba bekaa kap.”

⁴⁴ Na Yeso laka ondaye me, aka bekaa Siman na, “Ba laka ondaye na? Ma deya ba akwilə au, ota ba nyang manyi kang kpizi tobona tong ne*, laka ondaye na wa kwizə tobona tong ka mayizi ma wai, kanza wa pisə ka sekpwe se wai.

⁴⁵ Ota ba gwara ongmə kami ne† a were aka ma lyə akwilə au, laka ondaye na ko lyə wai, a wa taru aa lembe tobona tong na wata baya ne.

⁴⁶ Ota ba cokoma manau okpwe ong ka o wore o emba ka o gongnga ong ne, laka ondaye na wa cokoma manau ma o waze o lebo a tobona tong.

⁴⁷ Aza nyimi, a kwizə madinə ma wai ma cake maaka maya wai, wa wore o yeme o cake. Ondo oka a kwizə wai ma baate‡, wa wore o yeme o baate.”

* **7:44 7:44** Ate akwilə wa wore o emba ageng aza o gbwizə tobona teena ka manyi. Nyimi maYahuda ezeze. † **7:45 7:45** Nyimia maYahuda ne ezeze o wore o bekaana ne emba ogeng. ‡ **7:47 7:47** MaParisa ne laka na neta eza epa e buru a cake ne.

⁴⁸ Na Yeso bekaa ondaye me na, “A kwizə madinə mau.”

⁴⁹ Aromo me ne ya lya epaolya ka kai, nane bore o beya tokpwe tone na, “Mana ondo ona kawa ama o kwizə madinə ma cake?”

⁵⁰ Na Yeso bekaa ondaye me na, “Nangka ba kabare ka mi, aza o bekaana ma era ang bozau, ale a cammo.”

8

Andaye yende kane kankama Yeso

¹ Malo nyimi, Yeso ka ale a topepeng te moole ka to eeno, aka baale ne angmə a lebo o togomo te Ashili. Atoma kai betuuru ka leere neye legwa ka kai,

² ka andaye yende kanza ka a are ne ka mabere maburu a kang womza ana ondo aza makono mane. Neyə, Mariya (kamea beeze na Magadala) kamea səərə kai mabere ma buru o sondaare,

³ ka Yowana kamea ondaleme kai Kuza, wa soole ma gole akwilə Ogomo Hiridus, ka Suzana, ka andaye yende ba cake. Andaye me ne kankama Yeso ka ana o tare kai ka epa eka ne zene.

Angmə a gerpo ka masanto ma ai aza ondo owaale ebelo (Mat 13:1-9; Mar 4:1-9)

⁴ Aromo a cake ne ya za o kurkənəng, aneya deesa ra Yeso ane susi a topepeng to yende, naka bele ne angmə a gerpo na:

⁵ “Ondo ogole yende wa ale a wale ebelo e wai. Nangka waya waale ebelo me ne yende taru a zaa orona o tobona. Na itəzə a e, engmeng o wake

donge e. ⁶ Eyende taru nyimi makeke ma o za opoo, nangka e suri, na e waka ko dera be nau be deze.

⁷ Eyende taru a nyimi kana, na e ere legwa, na e kana me gwatakalanang a e.

⁸ Eyende kanza e taru a deze a rere, na e gong e kare eyo, na e kala liwinu le epa eka a waale.”

Nangka Yeso ka beke nyimi, aka ara lengmelo naka bekaana, “Ekena teto epa eka eya konaza me.”

(Mat 13:10-17; Mar 4:10-12)

⁹ Na atoma aka ka zake pirkə kai masanto ma angmə a gerpo na.

¹⁰ Na ka kabare na, “Ying a kabare o bena e rose o ela o togomo te Ashili, ana ondo ang beya ngmə kaa ne ba gerpo adorana,

“ ‘Ne gonte, a neto laka ne,
aa ne konaze, a neto rosa ne.’

*Yeso ka nya masanto ma ondo o waale ebelo
(Mat 13:18-23; Mar 4:10-12)*

¹¹ “Masanto ma angmə a gerpo na mana: Ebelo me eya angmə Ashili.

¹² Emea e taru ba aza orona neya aromo amea ne kona, na ogomo bere o buru wa deya na wa kwagale angmə me anyong ane, adorana neta emba ai kane cə o boza ne.

¹³ Ebelo eka e taru ba ara acale, neya aromo amea ne kona ngmə me nane emba ai ko kona o leba a were ka ne kone, kanza ne ta ko ting ne. Ne kabare Ashili a were name, a nangka ne dukə a were o kedeya o kabare o Ashili one nane kuri a dimə.

¹⁴ Ebelo eka e taru a nyimi e kana neya aromo amea ne kona, na a ta rabo ne, a madoola ma o kona o leba, ocə ko rere o were ana, aza nyimi nane ta gongnga a nyimi angmə me ne.

¹⁵ Ebelo e mea e taru aza makeke ma rere neya aromo amea ne kona ngmə me, nane embe ka lenyong le yende, ane monte ai, ane motana ai, aza nyimi nane cikə nangka Ashili ya yeme me.

Beruu be ma santo ara zaati
(Mar 4:21-25)

¹⁶ “A era ta diki beruu be masanto a pate be ka o uruu ne, na eke be a tau o gonggong ne, a diki a eke ara a zaatia adorana aromo ka neya lyə ne laka masanto.

¹⁷ Pate epa emea a baasa, a yo səərə e, kanza eyapa ta zene ka a baasa e giri o pari ka komana laka ne.

¹⁸ Konana, eza na ba sauwo ka epa emea e ya konaza me, ondooka waya ka epa, a yo wala wai ne, ondooka wa dera epa, epa emea wa laka na wa zene, a yo emba a baya wai.”

Arone ka iini a ate Yeso
(Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)

¹⁹ Na iini ka arone Yeso deya laka kai, nane ta ama o dukə ting kai ne ko gongnga aromo.

²⁰ Na ondo bekaa kai na, “Iini ka arone au neya itə o yangga, neya yemo laka o.”

²¹ Na ka bekaana, “Pate aromo amea neya arakana, andaame neya konaza angmə Ashili, ane eze epa eka angmə me a beka, neya ana iini ang ka arone ang.”

*Yeso ka zurki obere ka lejəng le manyi
(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)*

²² Nmengde a Yeso ka bekaa atoma kai na, “Deyana ka tare be daki bo sanini o lepong legong.” Nane lyə ba nyimi ka onggo ko taara manyi mame ane bore teweno.

²³ Aneya nyimi teweno naname, na malau beshe kai, o bero gong kang era a wa dore lepong leme, na epame kala ne nane laka na manyi ya besa one, ka manyi mame ma bore o lyəzə a nyimi o onggo me.

²⁴ Na atoma Yeso ale nane ara kai ane bekaana, “Ondoogong, Ondoogong, manyi yo lya ro.”

Naka ere aka zurki obere ka lejəng le manyi mame, na le itə tiiyi e keeya kome a set.

²⁵ Aka bekaa ana o tare o kai na, “O itə o ying aza legoone le Ashili me ba?”

A nyimi boome ka o kerke nane pirkə tokpwe to ne na, “Mana waana? Ka wa ote o bere ka lejəng le manyi na ne kone kai ane tare kai.”

*Yeso ka womza oromo
oka o bere o buru wa tabe wai
(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)*

²⁶ Yeso ka atoma kai neya yenga a nyimi o onggo o taara manyi a ale ba makeke ma Garasina, apeng amea ya o wulu lepong le makeke ma Galili.

²⁷ Yeso kaya za o japi aza o onggo manyi naname, naka gwarnang ka ondooka waye ka o bere o buru, a waya apengme. Ka o rabo ba cake oromo me wa ciisə ngmata, awata kang ciisə akwilə ne, a wa ciisə ba macau.

28 Nangka wa laka Yeso, na wa rurayi a wa rizi ating kai, a wa ara lengmelo na, “Eya manyi mang ka bo, Yeso kena ka Ogomo Ashili? Ma bosau kana ogəzəng ne.”

29 A Yeso ka rabo ka o bekaa o bero buru ome na wa arnang ka oromo me. Obere me wa rabo ka o peere o wai ba deze, obena a rabo a tesa wai a taara ka tobona, a dato enda wai, wa mena a tasa sejəng se me, o bero buru me wa aleze ka wai o wake.

30 Na Yeso pirkə wai na, “Mana me leze lo?”

Nawa kabare na, “Te gong,” o bekaana, o bere o buru ome gong ba nyimia wai.

31 Nane boseze kai a gweregwere kana ka turki ne a le'o le o dera bekazo leemea apateze ana o bere o buru ba nyimi name ne.

32 Edembashe akwilə e cake neya gera epaolya arame ating oyara. Na mabere ma buru mame bose kai na ka turki ne kane lyə a nyimi one, naka kabare.

33 Nangka mabere ma buru mame ne suri ba nyimi oromo me, nane lyə ba nyimia edembashe me, nane ere ka tesong, ane lyəzə a nyimi lepong leme na manyi lye ne apat.

34 Nangka ana o soola edembashe me ne laka nyimi, nane song aa ne ale apeng, aa ne baale epa eka e mane ne apengme ka makeke ma ma'amo,

35 kanza na aromo me suri nane laka epa eka eya ale. Nangka ne de a Yeso, nane mana oromo oka o bere o buru wa surə a wai, a cikə a ting tobona te Yeso, a wa amba madibi a wa ya rosa epa eka eya ale, nane kone boome.

³⁶ Andaaka a eze epa eme a yizi ane, ne bele aromo nangka a womze ondo o bere o buru me.

³⁷ Na aromo a pate a makeke ma Garasina bese Yeso na ka ale ka baya ne, aza o bena boome be meke ne a cak. Naka zale o onngo manyi aka ale aka baya ne.

³⁸ Na oromo omea a lopa wai o bere o buru, wade na wa bese Yeso na, “Baya ang ale ka bo,” na Yeso kuriyā wai, aka beka wai na,

³⁹ “Kurə akwilə ko beke epa emea Ashili a yau.” Na oromo me ale ba nyimi apeng, a wa baale epa emea Yeso ka ya wai.

*O womza kagala ka Jariyus
ka ondaye yende*

(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)

⁴⁰ Ko deya Yeso a surə owulu lelung le me, na aromo wobe kai ko zanta, aneya enda o kurə o kai.

⁴¹ Na oromo yende ka beya wai na Jariyus ondoono dandaro o gwarzanang maYahuda. Wa de na wa girwə a begeshe be Yeso, a wa bese kai na ka ale akwilə wai.

⁴² Aza o bena kagala ka wai, ka kaya ka yende kame, ka dukə shenai be tuuru ka se leere ko ngmenga, kayo orona o gbwə.

Na Yeso kabare aka meke orona o ale, aromo ya za o tura kai a kazo gongnga one.

⁴³ Ondaye yende wa zene arame, a wa rabo ka o kono o ooso ma nyau shenai betuuru ka she leere, a wa wonga pate epa taara te wai, na wata cə ondo o womza wai ne.

⁴⁴ Pate ka aromo a cake kane zene, naka deya sauwo ba dimə Yeso a ka meke bengmə bo dibi

kai, na o ngmere liizi, na ma nyau mame baya o ooso.

⁴⁵ Na Yeso bekaana, “Manamea wa mekeng bengmə bo dibi?”

Na komana arakaname ta kabare ne. A Biturusu kang bekaana, “Ondoogong, ka aromo a cake na ane ringgari a kuruwə komana wa meko.”

⁴⁶ Na Yeso bekaana, “Mi ma kona ondo a wa mekeng, makang kone legoone a le surə mi.”

⁴⁷ Nangka ondaye me wa laka o bena wa era awata baasa ne, na wa wore okpwe wai ko kerkeze a wa girwə a begeshe be Yeso, a komana ya gonta me. A wa beke epa eka e ote na wa meke kai ka nangka wa woma a nyimi o ngmere liizi.

⁴⁸ Na Yeso bekaa wai na, “Ogala, o kabare ka legoone le Ashili a wa wongzau. Ale ba nyimi o kono leba.”

⁴⁹ A Yeso ta ka pate ongma kai ne, otoma deya wa surea akwilə Jariyus ondoono o dandaro gwarzanang maYahuda, na wa bekaa kai na, “Kagala kau ka gbwə, tana o kang gara ondo baala ne.”

⁵⁰ Nangka Yeso ka kone nyimi, naka beke a Jariyus na, “Kana o kone boome ne, kabare ka Ashili kayo era.”

⁵¹ Ko dukə akwilə Jariyus, naka ta kabare a ondo lyə ka kai ne, sena Biturusu, Yohana ka Yakubu, ate ka iini kagala kame.

⁵² Pate aromo ame ka neya akwilə me, nane poro ruuzi ka ekoko, aza kagala kame, na Yeso bekaana, “Tana e ruuzi ne, kagala kame ta ka gbwə ne, kaya malauwa belle.”

⁵³ Nane zoze kai a nyimi mazelakong, ka o rosa o bekaana ka samba o gbwə.

⁵⁴ Na Yeso ka meke o ara kagala kame, aka ara lengmelo na, “Kagala era.”

⁵⁵ Na e beene kuri a kai, aka ere, na Yeso ote na nya kai epaolya ka ka lye.

⁵⁶ Na anate a kai laka epa o kala legoone lene, a Yeso windi ne teto na kana ne bele ondo epa eka aye ne.

9

*Yeso ka tong atoma kai ka angmā a lebo
(Mat 10:5-15; Mar 6:7-13)*

¹ Yeso ka rare atoma kai betuuru ka leere ara yende, naka nya ne o bare ba za obere oburu, aa ne womza makono kanza.

² A ka kang tonga ne ka ne zoole aza togomo te Ashili aa ne womza ana o dera o kona cammo.

³ Aka bekaa ne na, “Kane jeke eyapa a teweno te ying ne, na lebenda, ojeketa, epaolya, ka emate ne, kanza kana e jeke odibi kawa kala oyende ne.

⁴ Pate akwilə aka a emba ying, cikə na arame kazo lengme lo baya apengme.

⁵ A pate ara amea nyana emba o ying, e era o baya apeng ame, e zazame ma sorma ma tobona toying ka wa itə bena ne tera tokpwe to ne.”*

⁶ Nane ere aa ne tare topepeng, aa ne zoole, aza oroka o lebo. Aane womza ana okono a kuruwə.

*Ogomo Hiridus wa kerke
ka o kona orooka aza Yeso
(Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)*

* **9:5 9:5** Nyimia maYahuda ne ezeze kawa wore o bena Ashili a yo core angmā aza one nangka ne nyana aromo ai.

⁷ Na Ogomo Hiridus o makeke ma Galili wa kone pate epa eka eya ale, na wa kone oburə bote, aza o bekaana ana ondo ya beyana Yohana ko batisma ka era nyimi ocau.

⁸ Ana ondo na ondo o beya angmə ka mawo ma Ashili Ileya wa era, ana ondo kanza a beyana ondo a nyimi ana o beya angmə ka mawo ma Ashili aka ne gbwə ko rabo wa era.

⁹ Na Ogomo Hiridus bekaana, “Ma ote na core okpwe o Yohana. Mana eyang konaza epa ena azaa wai? Nawa gera o laka Yeso.”

*O barea o Yeso
o lya ka andaleme magu esu
(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Yoh 6:1-14)*

¹⁰ Nangka atoma Yeso ne kuri, nane baale kai epa eka ne eze. Naka kuri kane e daki aka apeng ka yende ka a beya kai na Betsaida.

¹¹ Nangka aromo me ne kone obena kaye saname, nane tare kai. Naka embe ne aka bekaa ne angmə aza togomo te Ashili, kanza aka womza andaaka neya yeme lewoma.

¹² O ongme ya amara a wa taru, na atoma betuuru ka leere name ne deya ara kai ane bekaana, “Baya aromo na ane ale a nyimi apeng ka topepeng to ma'amo ka ne gere epaolya ka ara omora. Obena ara ana a te rene aromo ta rene ne a ai ne.”

¹³ Na Yeso bekaa ne na, “Nyana ne eyapa ka ne lye.”

Na ne kabare na, “Pate epa eka teye ka e, eta kala maborode esu ka ekwala e leere ne. Na Ateokora oya yeme ate wiinia kate lye ka aromo na?”

¹⁴ Andaleme me belle ne dukə magu esu.

Na Yeso bekaa atoma kai na, “Bekaana aromo me na ne cikə e tuuru sussu.”

¹⁵ Na atoma kai, ne tare o bekaa kai, na pate one cikə.

¹⁶ Na Yeso jeke maborode esu ka ekwala leere name, aka ara okpwe zaa shili, aka bose Ashili aka posea pate. Malo nyimi aka nya atoma kai ka ne areseze aromo me.

¹⁷ Pate one ne lye na ne ti, a atoma kai ne shende madangare mame, na ma pene makende betuuru ka ma leere.

Biturusu wa wore o rose Yeso

(Mat 16:13-19; Mar 8:27-29)

¹⁸ Ngmende a Yeso ya bosaza Ashili kai a yende, na atoma kai neya sara yende ka kai. Naka pirkə ne na, “Aromo beya mi na manamea?”

¹⁹ Na atoma kai bekaana, “Ana ondo beyana boa Yohana ka o batisma, ana ondo kang beyana ondo o beya angmə ka mawo ma Ashili İleya, kanza ana ondo beyana ondo a nyimi ana o beya angmə ka mawo ma Ashilia wa era.”

²⁰ Na Yeso bekaa ne na, “Ying e beya mi na manamea?” Na Biturusu kabare na, “Boa Ondooka Ashili a zake na tong[†].”

Yeso ka baale nangka

a yo itə ana o tare o kai

(Mat 16:20-28; Mar 8:31-9:1)

²¹ Na Yeso windi ana o tare o kai teto na, kana ne bele ondo angmə aa na ne[‡].

[†] **9:20 9:20** Ondo oka Ashili a zake waya bezena Ondooka Ashili a zake [‡] **9:21 9:21** Yeso ka beke nyimi aza o bena a were ame ta aya suri ne.

²² Aka kang bekaa ne na, “Kena ka oromo ka yo zitə ba cake, a taara te anateandaasau maYahuda, ana magame ma Ashili ma moole, ka ana o baala angmə aka Ashili a nya Mosa ne yo nyana kai. Ane wong kai, a lengme lo taaro aka ere.”

²³ Naka beka pate one na, “Pate ondo ome waya yeme a wa tareng, a wa nyane okpwe wai, a wa jeke uti o gbwə§ a wa tareng.

²⁴ Kazo ondooka waya yeme ebeene wai nannamena a lerambo le Ashili leena, wayo dera e ba pate, a kazo ondooka wa nyana ebeene wai nannamena a lerambo le Ashili leena aza o bena ba kabare ka mi, wayo cə e ba pate.

²⁵ Epa e rere na, oromo wa cə ma gogoro ma lerambo le Ashili a wa dere e beene wai?

²⁶ Nyimia a pate ondooka wa kona ezəng eng ka ezəng angmə ang, Kena ka Oromo kayo kona ezəng wai a were aka ka deya a nyimi togomo te kai, ka togomo te Ate akai kanza ka te atoma Ashili o zaa shili.

²⁷ Kanza eyang bele o ying, ana ondo ara kaana, neto gbwə ne seeka ne laka togomo te Ashili.”

*Atoma Yeso ne rose na kai Kena ka Ashili kai
(Mat 17:1-8; Mar 9:2-8)*

²⁸ Malo tomoro o riiru ko bekaa angmə ana, na Yeso jeke ana Biturusu, ka Yohana, a Yakubu nane zale oyara ka kai, ka ne bose Ashili.

²⁹ Nangka kaya za o bosaza Ashili na mainu ma kai sara, a madibi ma kai o wonze a yizi.

§ 9:23 9:23 Ona uti o gbwə waya o kabare ka o zitə aza leze le Yeso

³⁰ A saseya na ana o beya angmø ka mawo ma Ashili a leere ana Mosa ka Ileya suri a neya beya angmø ka Yeso.

³¹ Na ne suri ka madibi maapeng na ma Yeso, a neya beya angmø ka kai aza o gbwø kai apeng Urushalima omea wayo panza o beka Ashili.

³² Biturusu ka aja kai neya nyimi malau ma lebo, nangka ne ere na ne laka masanto ma Yeso ka ana o beya angmø ka mawo ma Ashili a leere ane itø ka kai.

³³ Nangka aromo name neya arnang ka Yeso, na Biturusu bekaa kai na, “Ondoogong, wa gwara ka teya arakana. Baya a te sowo mapuki ma taaro, oyende a'o oyende o Mosa, oyende kanza o Ileya.” Awata rose epa eka waya beyame ne.

³⁴ Waya za o beya angmø naname, na mawere japi na ma pate ne, nangka mawere mame ma pate ne nane kone boome.

³⁵ Na lengmelo suri a nyimi mawere mame na, “Kanna kena kangnga kai, kamea ma Zaka, kona na kai.”

³⁶ Malo lengmelo le name, nane laka Yeso kai ayende. Na atoma kai a taaro ne eke epame anyong ane, ane ta bele ondo a were name epa eka ne laka ne.

*Yeso ka womza o yana
ka waye ka o bere o buru
(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)*

³⁷ Ko sana ara ane japi aza oyarama, na aromo a cake mana Yeso.

³⁸ Na ondo a nyimi aromo a cake me rare kai a jəng na, “Ondobaala*, eyang bosa o na o kone egonegone o kena kang, kaya o ngmenga ong belle.

³⁹ Obere o buru gareze kai, ka ka eze bekoko buuwu. Wa ezeze kai na ebeene ya surə ka mapunə susi akai ongmə. Wata baya kai aka pere ne, waya za o cara kai a cake.

⁴⁰ Ma bosa atoma au nane səərə o bere o buru ome, nane ta ama ne.”

⁴¹ Na Yeso kabare na, “Ying aromo tomoro teena eta kabare ka Ashili ne e kang eza epa e buru. Eyang cikə ka ying tomoro to wonda ang kang noke lenyong ka ying? Deya ka oyana me o arakaana.”

⁴² O yana me ya zo deya naname, na o bere o buru me tabe wai ba deze a wa beye e gwəgwəgbwə. Na Yeso zurki o bere o buru me aka womza kena kame aka niyi wai ara ate a wai.

⁴³ Pate aromo kane ya arame nane monte tongmə tone aza ogole o gong ka Ashili a eza.

*Yeso ka kang beka angmə azaa o gbwə okai
(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)*

A komana ya nyimi madoola me epa eka Yeso ka eza, naka beka atoma kai na,

⁴⁴ “Kona na epa eka eyang beka ying. A yo nya Kena ka Oromo a taara te ana o nyana kai.”

⁴⁵ Na atoma kai ta rosa angmə aka ka bekaa ne. A baasa aa ne na kana ne rose ne, ne kanza neya kona boome bo pirkə o kai aza angmə me.

* **9:38 9:38** Ondobaala arakana waya wa baleze angmə Ashili. Leze legoone leya maYahuda ne rare kane wore o tare ana o baala angmə Ashili a werea Mosa

*Ondo jepərə okpwe waya kala
o gongnga a togomo te Ashili
(Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)*

⁴⁶ Na masanggo ere a tera one aza o bekaana, mana wayo itə ondo o gong ba nyimi one.

⁴⁷ Yeso ko rosa madoola mane, naka jeke kena ka baate aka ote kai naka itə ating kai.

⁴⁸ Aka bekaa ne na, “Pate ondooka wa emba kena ka baate kaana aza o bena wa kabare kame, wa embangnga. Kanza pate ondooka wa embang, a wa emba ondooka wa tongang. Pate ondooka wa jepərə okpwe o wai na kena ka teng kaana nyimi oying a pate, waya yo kala o gongnga a pate.”

*Aromo kapeng ka yende a Samariya
ne nyana Yeso
(Mar 9:38-40)*

⁴⁹ Na Yohana bekaana, “Ondoogong, te laka ondo a wa ya sərsəzə obere o buru a nyimi leze lo na te nara wai aza o bekaana wato nyimi orone.”

⁵⁰ Na Yeso kabare na, “Tane nare wai ne, pate ondooka wata nyana ying ne oyinga wai.”

Aromo a Samariya ne nyane o emba o Yeso

⁵¹ Nangka tomore to kurə Yeso aza shili te amara, naka tere o ale apeng Urushalima a lenyong.

⁵² Naka tong ana o tare o kai yende ka ne lya izi, na ne ale a kapeng ka yende a makeke ma Samariya ka ne babare keeya zongka ka ale.

⁵³ Na aromo apengme ne nyane o emba kai, aza o rosa o bekaana, kaya orona o ale ba Urushalima.

54 Nangka atoma okai Yakubu ka Yohana ne laka nyimi, na ne bekaana, “Ateokora, oya yeme a te ote ola kawa japi zaa shili kawa ese ne a pate na?”

55 Na Yeso ringərnu aaka zurki ane,

56 ane ale a kapeng ka yende.

*O tare o Yeso o Zaka kawa pobe
(Mat 8:19-22)*

57 Nangka neya za orona, na oromo yende wa bekaa Yeso na, “Eyang tare o a pate ara ame oya ale ne.”

58 Na Yeso kabare wai na, “Egoro neye ka she'o, engmeng kanza neye ka todo tene, mi kena ka o oromo anta ka ara o mora ne[†].”

59 Aka kang bekaa oromo yende na, “Tareng kang baalo.”

Na oromo me wa bekaa kai na, “Ateokora, baya ang ale ka ang taase ate ang suri.”

60 Na Yeso bekaa wai na, “Baya andaaka neta tareng ne, ane taase aromo ane, a bo o ale ka o baale togomo te Ashili.”

61 Na ondo kang bekaana, “Eyang tare o Ateokora, baya ang ale kang bekaa akwilə ang na ma ale.”

62 Na Yeso kabare na, “Ondo ta zene kawa bora ogole ka le'abo a wa soole a dimə a wa itə ondo ogole edang ne, nyimia ondo ta zene oka waya tare ong a wa soole a dimə, a wa gwara ka ogole o togomo te Ashili ne.”

[†] 9:58 9:58 Yeso ka beke nyimi adorana oromo me wa rose o bena o tare o kai pobe

10

*Yeso ka tong ana o tare okai
etuuru sondaare ka leere*

¹ Malo nyimi, na Ateokora kang zake ana o tarea kai aromo tuuru sondaare ka leere, naka tong ne a lelere kane sha izi kai aa pate araaka kaya yemo ale ne.

² Naka bekaana, “O shende arame gong, aa na ogole mea ta gongnga ne. Bosana Ondo arame, ka wa tong ana o shende a nyimia ra wai.

³ Ale na eyang tonza o ying na e bana emande epeng a nyimi egana.

⁴ Tane monte emate ne, tana e ana o jeteka ne, tana e jeke tokakau ne, tana e dangale tokpwe to ying aza o beya aromo o koo aza orona ne.

⁵ “Pate akwilə ka ee lyə ne, e bore ko bekaana, ‘Cikə naa cammo ana akwilə na.’

⁶ Ondo o cikə cammo wa ya akwilə me, o cikə o cammo o ying wayo cikə wai. Wata zane ne, a wa too itə nyimi ne.

⁷ Cikə na akwilə me, lyə na e se pate epaaka ne nya ying, nyimia waaza, Ondo ogole wa gwara a are wai. Tane kaale a tokwilə a buuwu ne.

⁸ “E lyə apeng, aromo apengme na embe ying, e lye apat e epamea a ca ying.

⁹ Womza na ana o dera kona cammo a nyimi apengme, e bekaa ne na, ‘A were e ka Ogomo Ashili yo eza togomo wa amara ka ying.’

¹⁰ Pate apeng amea e lyə ne, kane ta kabare ka ying ne, tare na marona maapeng me e beya ne na,

¹¹ ‘Ma sorma ma nyimi apenga a ying maame maya tobona te ro, te zazame mai aza o ying. Ka

wa itə o bena Ashili yo core a ngmə aza o ying. Rintəna o bena, togomo ta shili te amara.'

¹² Eyang belo ying, lengme lo maare le togomo ta Ashili, ozitə oo ka aromo apengnge na ne yo kona, wayo kala aromo a Saduma o poba.

*Topepeng kate taa te kabare kaa Yeso ne
(Mat 11:20-24)*

¹³ "E lyə udi, aromo o Korasin. E lyə udi, aromo o Betsaida. Magole ma moole ma Ashili ka a wore mai a nyimi o ying, a eza mai aromo a Taya ka Sidon, aiya ne poro anyong. Ane gwaara ko amba majembele ane cikə ba nyimi mato ko karezea mai a topkwe tone. Ka wa wore bena ne baya madinə mane ane kuri a Ashili.

¹⁴ A lengme lo gwarnang ka Ashili, a yo kona egonegone Taya ka Sidon ba zo ying.

¹⁵ Ying ma Kaparnahum. Eya gonta obena e bare ne kala komana o gongnga neyo zala shili na? Nyimia dai. Aya jipərə ying a deze araaka ana o gbwizə zene.

¹⁶ "Na Yeso bekaa na o tarea kai na, 'Pate ondooka wa kona ying, mia wa kona. A pate ondooka wa nyana ying, mia wa nyana. Ondooka wa nyanang, wa nyana ondooka wa tongang.' "

*O kurə ana o tare Yeso
e tuuru sondaare ka leere*

¹⁷ Aromo tuuru sondaare ka leere me nane kuri ko kono leba, aa ne bekaa Yeso na, "Ateokora, mabere ma buru ma kona ro, a te zoola ne a nyimi leze lo."

¹⁸ Na Yeso kabare naka bekaana, "Ma laka ogomo o bere o buru a wa taru a deze a wa surea zaa shili na o malmi ma were.

¹⁹ Kona na, ma nya ying bare ka e itəzə ewa ka enyakara, kanza e kala pate o bare ondoo nyano ying, eyapa e buru to mana ying ne.

²⁰ Pate ka nyimi, tana e kone o leba o bekaana, obere o buru wa kona ying ne, kona na o leba o bekaana a wela seze se ying a nyimia shili.”

Yeso ka saba Ashili
(*Mat 11:25-27; 13:16-17*)

²¹ A were namea, Yeso ka sabe Ashili azo kono leba ko bero rere a Ashili wa nya kai, naka bekaana, “Ma zanta ka bo Ate, Ateokora shili ka deze, azo bena ba baasa e paana ba na o ama ko rosa, na ba pari ara andaaka ne eyapa tazane. Ate, enna eya kala bo.

²² “Ate ang wa nyang keeya a taara teng. Ondo ta rosa mana kena kame ne soona Ate me belle, nyimia kanza ondo ta rosa mana Ate me ne soona kena kame belle, ka andaaka kena kame ka yeme wore a Ai ba ne.”

²³ Na Yeso ringgarnu a atoma akai, naka bekaa ne be daki na, “O kono leba ya zo ying ka e laka epa eka e ya gonta me.

²⁴ Eyang baalo ying, ana o beya angmə ka mawo ma Ashili ka agomo, ne yeme o laka epa eka eya gonta me, neta ne cə o laka me ne. Ne yeme o kona epa eka e kona, neta ne cə o kona me ne.”

Oromo o Samariya kawa wore egonegone

²⁵ Ngmende ondo o rosa angmə ka Ashili a nya Mosa wa ere na wa pirkə Yeso, a waya yeme o kedeya kai, na wa pirkə kai na, “Ondobaala, ma ya eya ang cə ebeene o dera o maro?”

²⁶ Na Yeso kabare na, “Angmə Ashili a bena eya? Nannia bo ba laka ai?”

²⁷ Na oromo me kabare na, “ ‘Yeme Ashili Ateokora o, kale nyong leo, ka legoone leo, ka o rosa o, ka ekeeya o,’ o ‘Yeme ondooka waya ma’amo ka bo na okpwe o.’ ”

²⁸ Na Yeso bekaana, “Ba beka a kap, ya nyimi, o yo rabo.”

²⁹ Na oromo me ya yeme o səərə okpwe wai, na wa pirkə Yeso na, “Mana ondooka waya ma’amo ka mi?”

³⁰ Na Yeso kabare ka orooka na, “Ondo wa ere a Urushalima a wa ya ale a Yariko, na wa lyə a taara te akəri orona, na ne embe magogoro ma wai, aa ne ole wai, aa ne baya wai na waya gbwə.

³¹ A mana ondo magame ma Ashili waya kala, na wa laka wai, na wa tare daki, a wa kale a wa ba wai.

³² Nyimia ondogole akwilə Ashili* wa de na wa kale a sara yende kanza.

³³ “Malo nyimia na oromo a Samariya waya kala a wa ya ale begere, naaka wa laka wai na wa kone egonegone wai.

³⁴ Nawa ale a wai, na wa kwizə wai, a wa kare wai makang ka manau, a wa tere rakeze me. Na wa ana wai na wa eke aza kurungzə, a wa ale ka wai akwilə a mosa ageng na wa soole wai.

³⁵ Ko sana ara, a wa nya ondo soola akwilə o Mosa ageng me emate ogole a mora leere, a wa bekaa wai na, wa soole ondoo kono me. E mate me e sawa, ma era kurə, ang yo aro.”

* **10:32 10:32** *Ondogole akwilə Ashili Neya abuudu ma Lawi.*

³⁶ Na Yeso pirkə na, “O laka o, a nyimi aromo taaro name, mana wa wore o bekaana waya ting ondooka akəri ne wobe wai?”

³⁷ Na oromo me bekaana, “Ondo name a wa wore egonegone.” Na Yeso bekaa wai na, “Ale ko ye nyimi.”

Yeso ka ale akwilə Marta kaa Mariya

³⁸ Yeso ka atoma kai neya nyimi teweno naname, na ne dukə kapeng kaa mea ondaye yende ka waya rame ka bezea wai na Marta. Marta me ka emba kai ba akwilə wai.

³⁹ Marta kaye ka ondo aa dimə ka beya wai na Mariya, kamea ka cika ting Yeso aka koneze ngmə aka kaya baala me.

⁴⁰ A Marta ote okpwe kai ba ogole o sela epaolya, zaa nyimia naka ale ba Yeso naka bekaana, “Ateokora, ota bala epa eka karone kang ka ya ne, ka bayang ka o sele epaolya yende na? Beka kai na ka de ka ka kangkamang.”

⁴¹ Na Ateokora kabare naka bekaana, “Marta, Marta, ba nara lenyong lo tete aza mayapa cake

⁴² Epa yende eya aya gera me a bo, Mariya ka Zaka epa o kala o rere, emea ondo wa era wata ama o emba a kai ne.”

11

O baala oka Yeso ka eze aza o beya angmə ka Ashili (Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ Ngmende Yeso ka ya beya angmə ka Ashili a ara. Malo oka ka mare, na ondo a nyimi atoma a kai wa bekaa kai na, “Ateokora, baala ro nangka

teyo beya angmə ka Ashili, nangka Yohana ka o batisma ka baale ana o tare wai."

² Naka bekaa ne na, "Eeya beya angmə ka Ashili, e bekaana:

" 'Ate,

a monte leze lo a sangsang,
a togomo to de a komana ka kuruwə.

³ Nyaro epaolya o ngmeengme
ka o koonang lengme.

⁴ Pisə madinə maro,
o baale ro nangka teyo pisə
andaaka ne eze ro epa e buru,
nangka bo o ezeze.

Tana o baya a te lyə a nyimi o kedeya ne.' "

⁵ Naka bekaa ne na, "A mana ondo ying waye ka oja, na wa ale a wai a tera lelyaare. A wa bekaana, 'Bejaa, kopeng agwataka taaro a lya.

⁶ Oja ong yende wa surə a begere na wa japi a me, a mi naana anta ka epa o nya wai ne.'

⁷ "A wiinea oja wai oka wa ya nyimi wata kabare na, 'Tana o gareng ne. Ma samba o pate abuudu a ma tete ka yana ang, ma era anta ama o era kang nyau eyapa ne?'

⁸ Nyimia, eyang baalo ying, waata era ka wa nya oja o wai epaolya aza obena beja be wai ne, wayo nya wai pate epa eka waya gera me o bena wata wa kona ezəng o gara wai ne.

⁹ "Azaa nyimi eyang beya aying, bosaza na Ashili a yo nya ying, gerza na ara ai eyo cə, gwarazana buudu a ai a yo pari ying.

¹⁰ Pate ondooka wa bosa, a yo nya wai, pate ondooka wa gera wayo cə, kanza pate ondooka wa gwara abuudu a yo pari wai.

¹¹ “Mana a nyimi o ying anate, ka o yana wai wa bosa bekwala, a wa nya wai owa?”

¹² Na o yana wai wa bosa lengma, a wa nya wai onyakara?

¹³ Ying ana epa e buru, e rose nangka e nyaza ayana ying epa e rere, shebari Ate ying o zaa shili wayo nya obere wai andaaka ne boseze wai.”

Legoone le Yeso le kala le Baazabul
(*Mat 12:22-30; Mar 3:20-27*)

¹⁴ Yeso kaya za o säärə o bere o buru o nara ngmə oromo yende. Malo surə o bere o buru me, na oromo me bora o beya ngmə, na epame tere aromo me okpwe.

¹⁵ Na ana ondo one bekaana, “Kakama. Baaz-abul*, ogomo mabere ma buru, wa ya wa nya kai legoone lo säärə o bere o buru.”

¹⁶ Ana ondo kadeya Yeso, nane bekaa kai na, kaye epa e mole ka rose bena Ashili ya malo ogole o kai.

¹⁷ Yeso ka ka rose madoola mane naka bekaa ne na: “Pate togomo teeka te arnang, teyo caro, aromo akwilə ne arnang akwilə me a yo rizi.

¹⁸ Ogomo o bere o buru wa arnang okpwe wai, togomo te wai yo ya legoone nannia? Ma beka nyimi ko bena e bekaana ka legoone le Baazabul waya ang sərsəzə o bere o buru.

¹⁹ Ma sərsəzə o bere o buru ka legoone le Baazabul, ana o tare o ying sərsəzə ka le mana? Nyimia waaza, ana o tare o ying neya yo core ying angmə me.

* **11:15 11:15** *Baazabul leze lo leere le ogomo obere o buru*

²⁰ A ma sarsəsə o bere o buru ka o ara Ashili, na togomo te Ashili te deya ying naname.

²¹ “A were aka ondo legoone, wa babare okpwe wai ka magogoro ma o kara, a wa ende akwilə a wai, okəri wa era awata kwə magogoro ma akwilə wai ne.

²² A ondo kala wai a legoone wa deya a wa zala wai ko kara wayo kala wai, a wa jeka magogoro mo kara maaka wa eke lenyong ne a wa beshe magogoro ma oromo me.

O kurə obere oburu
(Mat 12:43-45)

²³ “Ondooka wata ya lendo ka mi ne ondo nyana onnga wai, nyimia ondooka wata kurə ka mi ne, waya bacakara.

²⁴ “Obere o buru wa suraa nyimi oromo, a wa ale a nyimi o wake a gera ara o teseke. Waata cə ne, a wa bekaana, ‘Eyang kurə ara oromo amea ma surə ne.’

²⁵ Wa kurə, wayo mana oromo omea na akwilə ka aya sangsang a eyapa ta rene ne.

²⁶ A wa yo kurə kawa jeke mabere ma buru o sondaare maaka ma kala o bora me ba ara a buru, kane lyə ba oromo me aa ne cikə a nyimi o wai. Nyimia o maare oromo me wayo kala o bora wai o burə.”

O kona o leba edang

²⁷ Nangka Yeso kaya beya angmə name, na ondaye yende a nyimi aromo a cak bekaana, “Ondo kona o leba ondaye omea wa ngmengoo aa ba ase a wai.”

²⁸ Na Yeso kabare na, “Wa kala a kona o leba andaaka ne kona angmæ Ashili ane ezeze ogole ka ai.”

*Ana o nyana Ashili
ne bosa o laka ogole Ashili
(Mat 12:38-42)*

²⁹ Nangka aromo me ne wale o gongnga ne, na Yeso bekaana, “Lenna lepeza le burua le. Ne ya yeme a wore ne ogole o Ashili, a era ta wore ne ne sekona Yonana ondo o beya a ngmæ ka mawo ma Ashili.

³⁰ Nangka Yonana ogole Ashili waze aromo apeng a Neneba, nyimia mi Kena ka Ashili kaze a wereena.[†]

³¹ Aya ogong o makeke ma o Sheba wayo era a lengme lo maare kawa beke epa eka wa rose. Ka wa bekaa aromo me na neta neeya epa e woma ne. Aza o bena wa deya awa suri a macangcang ka wa kone o rosa ogomo Suleimanu. A nanna-mena, ondooka wa kala Suleimanu ya arakaana pate ka nyimi eta e kona kai ne.

³² Aromo apeng Neneba neyo itæ a lengme lo maare kale peza le wereena kane nyane o rizi one. Ka ne kuri ara Ashili a were e ka Yonana ka baale ne ngmæ Ashili, a nannamena ondooka wa kala Yonana ya arakana na eta e kuræ Ashili ne.

*O baala Yeso wa nyaza masanto
(Mat 5:15; 6:22-23)*

³³ “Ondo wa era wata diki biru be masanto a wa eke ara aka wayo baasa beene, koona wa pate be

[†] **11:30 11:30** O gole o Jonah ayo cæ wai a nyimi Matiyu 12.40

ka oso ne. Wayo eke ara a zaati, adorana andaaka neya lyəzə akwilə me ane laka masanto.

³⁴ Liizi le oromo leya na masanto ma lepung le wai. A yizi au aya ka edang, lepung lo a pate yo ya ka masanto. A yizi me a ta rera ne, lepung lo a pate yo ya ka maring

³⁵ Soleke na, kana masanto maaka maya ying maringnga mai ne ma lenyong.

³⁶ Azaa nyimi, nyimi lenyong lo leya ka masanto, lepung lo a pate masantoa yoza, a ara maring tozene ne, pate le leyo ya masanto, nangka masanto ma beru ezeze masanto a bo.”

*Yeso ka zurki ana o baala angmə
aka Ashili a nya Mosa*

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40)

³⁷ Nangka Yeso ka mare o beya ngmə ka aromo, na oParisa yende bose kai kane ale a lya epaolya ba akwilə wai. Na Yeso kabare o ale naka cikə ara o lyeeze epaolya me.

³⁸ Na oParisa me, nangka wa laka Yeso aka ta ka kwizə taara zongka ka bore o lya epaolya ne,‡ na epame itə a wai ba lenyong.

³⁹ Na Ateokora bekaa wai na, “Lakai, ying maParisa e kpwizizi malo o poto a ka oso, a nyimi me ka madinə, e pena ka o nyalang ka epa e buru.

⁴⁰ Ying a rara. Ondo oka wa eze malo wa ya wa eze nyimi lenyong kanza sang?

⁴¹ Nyana andaaka ne dere epa eka eya nyimi oso me, e keeya yo ya ying ba sangsang.

‡ **11:38 11:38** O kwizə taara nyimia maYahuda ezeze zongka ne lye epaolya

⁴² “E lyə udi ying maParisa, e nyaza Ashili oyende ba nyimi be tuuru e leto, egweng kaa kombela mananggo, a e nyana o eza e epa eka eya kapo kanza ko yeme Ashili. Eeyo eza o maare ka waya o yeme Ashili zora o baya o bora ka waye ka edang.

⁴³ “E lyə udi ying maParisa ana okpwe o gong, ying naana e yeme tora to ciisə te moole a nyimi o dandaro gwarzanang maYahuda e kang yeme makoo ara ejamane.

⁴⁴ “E lyə udi, e rere o yangga na macau maaka ma wilə e kang burə na a nyimi macau mame, ka aromo itəzə ne ane ta rosa ne.”

⁴⁵ Na ondo a nyimi ana o rosa ngmə aka Ashili a nya Mosa wa kabare na, “Ondo o baala, ba beka nyimi, a ba lya mainu maro kanza.”

⁴⁶ Na Yeso kabare na, “Ying ma kanza e lyə udi ana o baala angmə aka Ashili a nya Mosa. E anza aromo magogoro ma dengdeng ka deketea ne anza aza angmə aka Ashili a nya Mosa o poba oya. Aying ka topkwe to ying e era eta kangkama ne ko ka lebo le yende ne.

⁴⁷ “E lyə udi, ka e ezeze nangka magonggong ma ying eze, o sooza macau ma ana o beya a ngmə ka mawo ma Ashili, kanza magonggong ma ying neya ne wonze ne.

⁴⁸ Ying a tokpwe to ying e wore o bena e kabare ka epa eka magonggong ma ying ne eze. Ne wonze ana o beya a ngmə ka mawo ma Ashili aying e sooze ne macau§.

§ 11:48 11:48 A sanga samba ne kauze macau wa neta ne sozea nangka ezeze nanname na ne

⁴⁹ Azaa nyimi, Ashili ba nyimi o rosa ai a bekaana, 'Eyang tonga ne ana o beya a ngmø ka mawo ma Ashili ka atoma Yeso, neyo wonga na ondo one, ane gæzə na ondo.'

⁵⁰ Aza nyimi, aromo tomore toona neyo ana manyau ma ra aburu a pate ana o beya a ngmø ka mawo ma Ashili ka a wongze o era o bora lerambo le Ashili.

⁵¹ O era bora ka ma nyau ma Habila a deya a ma nyau ma Zakariya,* oka a wong a tera ara a sangsang Ashili ka ara o kala be sangsang a Ashili. Eeye, eyang baalo ying, aromo tomore toona neyo ana madinə mame ba pat.

⁵² "E lyə udi ying ana o rosa angmø aka Ashili a nya Mosa, eta rosa Ashili ne a ekang dame ana o yeme o rosa me orona, e samba o jeka epa mo pari abuudu o rosa. Ying a topkwe to ying eta e lyə ne, aying e kang nara andaaka neya lyəzə."

⁵³ Nangka Yeso ka baya arakaname, na ma-Parisa ka ana baala angmø aka Ashili a nya Mosa ne bore o nyana kai ba jəng ane gare kai ka bepirə,

⁵⁴ adorana ne laka o rizi o kai aza e epa eka ka yo beka.

12

*Yeso ka zoole ana o tare o kai
(Mat 10:26-27)*

¹ Aya za a nyimi na aromo a cake gwarnang ara yende na ara sau ne. Na ogongnga one oteze nane itəzə ba tokpwe tone. Na Yeso bore bekaa na o

* **11:51 11:51** Aya eke o ululu ara o bosaza Ashili ara kaana

tare o kai na, “Ezana a sauwo ko yisti o maParisa, omea ne rendeze aromoa ka wai belle.

² Eyapa tarene ko pate ka ato pari ne, eyapa tarene ko baasa ka Ashili ta rosa ene kanza.

³ Za nyimi, pate epa eka aromo ne beka suk, a yo kona e oyangga, kanza epa eka ebeya a teto ta aromo a nyimi o todo, a yo beya o yangga nangka komana yo kona.

Ondooka ayo kona boome be wai

(Mat 10:28-31)

⁴ “Ying aja ang, eyang baala o ying, tane kone boome be andaaka ne wonze lepung, malo nyimi ne era ne ta ama o ye eyapa kanza ne.

⁵ Baya na ang bele ying ondooka eyo kona boome be wai: Kona na boome be Ashili, ondooka malo wonga lepung, waye ka o bare o tare oromo ola. Ang bekaa ying epeng e me, wa gwara e kona boome be wai.

⁶ E rosa obena e era e lishi e bangbako esu ba zaa emamate leere na? Pate ka nyimi Ashili ta a winə ka ondo a nyimi one ne.

⁷ Konana, Ashili rosa pate ogongnga sekpwe seeka seya tokpwe to ying. Nyimia waaza, tane kone boome ne. E kala e bangbako a cake e keeya.

Mat 10:32-33; 12:32 10:19-20

⁸ “Eyang baala o ying, pate ondooka wa kabare ka mi a begeshe be aromo, mi ma eyang kabare ka wai a begeshe be otoma Ashili odera lepung.

⁹ Ondooka wa sanggang o rosa ong a begeshe be aromo, mima eyang sanggang o rosa wai a begeshe ba Atoma surə a zaa shili.

¹⁰ Pate ondooka wa beya angmæ aburu aza Kena ka Oromo, Ashili yo kwizæ madinæ ma angmæ me, a pate ondooka wa tambo aza obere Ashili, Ashili to kwizæ madinæ ma angmæ me ne.

¹¹ “A deya ka ying a madandaro ma o gwarzanang maYahuda ka core angmæ aza o ying, ka ana togomo, ka ana obeka kone, tane zitæ aza nangka eyo særæ tokpwe to ying ne kona aza epa o bekaa ne.

¹² Aza nyimi o bere orere Ashili wayo baala ying epa eka eyo beka a were name.”

*Angmæ a gerpo aza ondo cæ
ka waye kale rara*

¹³ Na ondo a nyimi aromo beka kai na, “Ondo baala, beka ondo a izi ong kawa are ro epa eka ate aro wa gbwi a wa baya ro ka e.”

¹⁴ Na Yeso kabare naka bekaana, “Oja ong, mana wa nyang togomo to cora angmæ ying ka eyang ara magogoro ma ying?”

¹⁵ Naka bele aromo me na, “Konana. Eza na a sauwo ka o kombela o berendo, ocæ magogoro ma oromo ba cake, waya ta ote ka wa cæ ebeene o dera omaro ne.”

¹⁶ Aka bele ne angmæ a gerpo yende, “Aye oromo yende ka waye ka ocæ a særæ epaolya a cake.

¹⁷ Nawa bore madoola a lenyong le wai na, ‘Engta ka aro eke epaolya a cake ka ma cæ ara ang ne, eya eyang ya naname?’

¹⁸ “Nawa beka okpwe wai na, ‘Nanname eng rosa epa oya. Eyang posa abenga ang, ang kang sowa a moole moole, kang kare epaolya na a maacæ, ka magogoro mang pate a nyimi me.

19 Eng kang beka okpwe ong na, “Ahah, nan-name oye ka epaolya a cake mame mayo rabo, oyo ya shenai a lyame, baya o teseke, o lye, o se, o kona oleba o.” ’

20 “Na Ashili beka a wai na, ‘Bo orara. A nyimi lelyaare leena oya gbwə. Magogoro mana a ba kurə okpwe o, mayo itə ma mana?’

21 “Na Yeso maare angmə ko bekaana, ‘Wayo itə nyimi ka pate ondooka wa kurə magogoro a cake ma okpwe wai, a begeshe Ashili wata ka eyapa ne.’ ”

Tane gare tokpwe to ying ka madoola ne

22 Na Yeso bekaa na o tare a kai na, “Aza nyimi, eyang bekaa ying tana e eze madoola aza epa eka eyo lya ka madibi maaka eyo amba apung aying ne.

23 Ebene oromo kala epaolya, a lepung le oromo kala magogoro mo amba.

24 Lakana egorogoro, neta waleze ebelo ne, ne ta senda ne, ne ta ka benga ne shebari kagoropate ne. A pate ka nyimi, Ashili nyaza ne epa o lya. Rosa na e kala engmeng edang.

25 Mana a nyimi o ying aza madoola ma wai, wa era a wa waleke tomoro to wai ne?

26 Nangka eta ama oya epa e baate na ne, eyaka e ya doola o dangare me?

27 “Laka nangka eburu gongze, ne ta gole ne, ne ta sowa eyapa ne, ne ta dozaza madibi ne, pate ka nyimi eyang bele o ying, Ogomo Suleimanu ka ocə a wai, wata wa tukə amba madibi ma rere mo kala beburu be yende ne.

28 Ashili a ambaza mawake magogoro ma rere, mamea ayo gonta o ngmeengme, a leere a ese mai

ola, shebari ying, eya wa era awata nya ying ne, eyaka e ta eke lenyong Ashili ne?

²⁹ Tane oteze lenyong le ying aza ogera epa ka eyo lya ko sa ne, kane gare topkwe to ying aza e ne.

³⁰ Aromo aka ne ta rosa Ashili ne a lerambo legoone, ne kanazang ba gera magogoro mana. Ying Ate o ying rose na eya yeme me.

³¹ Eke na lenyong leying a togomo to Ashili, Ashili yo nya ying pate magogoro maana.

Obaala aza o eza le'eke aza shili

³² “Tana e kone boome ne ying ana o tare ong ka eta gongnga ne, aza obena ate aying ya kona leba o nya o ying ocikə a nyimi togomo te wai.

³³ Lisə na epa eka ezene ka e nya ana o dera emate me. E babare tokpwe to ying le'eke leeka le to caro ne, ocə omea wato maro ne ba shili. Ara a ka okəri wa era awata ama okpwə me ne, ka ra aka egau ne era neta sheke ne.

³⁴ Ara a ka ocə o zene, arame lenyong lo zene kanza.

O cikə aza o enda

³⁵ “Cikə na e gonte ra zak, tane lambi eru masanto maying ne.

³⁶ Na azara amea neya enda Ateokora one a wa surə a ozənggə o amare. Wa kurə kawa gware abuudu, aa ne pari wai a saseya.

³⁷ Eyang baalo ying e peng me, wayo itə epa o zanta azara amea Ateokora wa deya wayo mana ne ane ta ne umə ne. Eyang belo ying, wayo lopa o dibi wai o gong, a wa bekaa ne kane cikə aro lye epaolya, wayo tare ne a yeyende a wa nyaza ne epaolya.

³⁸ Wayo itə epa e lebo ka azara name ka Ateokora wa deya ba tera lelyaare na o sana ara a wa mana ne ba zo enda wai.

³⁹ Eyang yeme e rose o bena ate akwilə waa rosa a were aka o kari ya deya, wayo cikə ko enda awata kabare okəri wa lyə kawa eze bekəri akwilə me ne.

⁴⁰ Ying ma cikəna ko enda koonang a were, o bena Kena ka oromo kaya deya a were aka ato rosa ne ko ba baate.”

Ozara edang kaa o dera edang

⁴¹ Na Biturusu pirkə na, “Ateokora angmə gerpo na a ba beka aza aro na, ka komana mei?”

⁴² Na Ateokora kabare wai na, “Mana ozara name ondooka a kabare ka wai a wa kang ya ko rosa? Waya ome ateokora wai yo beka wai na wa ende akwilə wai, a wa kang nya o dangare azara me epaolya a were aka a kedeya. Ebelo ozara name Ateokora wa ale a wa baya wai ka akwilə ka azara, kawa nyaza ne epaolya a were e ka wa gwara, na wa ya nyimi.

⁴³ Wayo rera ozara name a Ateokora wai wa deya a wa mana wai a eza nyimi.

⁴⁴ Eyang bele oying epeng me, wayo ote ozara name kawa itə ondo soola magogoro ma wai apat.

⁴⁵ A ozara name wa beka a lenyong le wai na, ‘Ateokora ong wata dusung deya ne,’ azaa nyimia wa bora o olaza odangare azara me andaleme ka andaye, kanza a wa taru a lyelyeza ko sosoza ka nyimia madoola wilə a wai.

⁴⁶ Ateokora ozara name wayo deya a lengme leeka ozara me wata madoola ma nyimi ne, a were e ka wata rosa ne kanza. Ateokora me wayo

ola wai a jəŋg a wa turki wai a nyimi andaaka ne nyano kabare ka Ashili.

⁴⁷ “Ozara ome a wa rose epa eka ateokora wai wa ya yeme a wa eze, awata babarono o deya ateokora ne na wa ta kang eza epaame a beka a wai ne, a yo ola ozara name a jəŋg.

⁴⁸ Ozara o me wata rose epa eka ateokora wai waya yeme a wa eze ne, na wa eze epa eka e bare a ole wai, a yo ola wai a baate. Pate ondooka a nya wai epa ecake, a yo gera epa ecake a wai. Ondooka a eke wai aza epa egong, a yo gera epa egong ba wai.

*Angmā a Yeso a yo deya
ka o arzanang tokpwe*

⁴⁹ “Ma deya kang diki ola ba nyimi lerambo le Ashili. O yeme ongnga aiya a samba oromboke me.

⁵⁰ Eyang ko batisma o zitə, omea a yo ezang, lenyong leng leto tete ne sena a ezeng wai.

⁵¹ Eya gonta na ma deya lerambo le Ashili ka komana cikə a cammo na? Ko ba baate, eyang belo ying, ma deya adorana e arasannang a tokpwe to ying.

⁵² Epa eka e bora o ngmeengme, a nyimi akwilə yende aromo esu neyo arnang ka leere, aromo taaro neyo nyalang ka aromo leere, aromo leere neyo nyalang ka aromo taaro.

⁵³ Ate yo nyana kena ka wai, a kena kanza kayo nyana ate a kai. Iini yo nyana kagala ka wai, a kagala kanza ka yo nyana iini kai. Ondawa wayo nyana ogiri wai, ogiri kanza wayo nyana ondawa wai.”

*Yeso ka beka aromo na
ne cikə ko rosa a were*

⁵⁴ Yeso ka beka aromo a cake me na, “E laka mawere a ma era a kulu araaka ongme taaru ne e bekaana, ‘Ulyə yo ngmeza,’ a wa dato ngmeza.

⁵⁵ Kanza e kono bere o sara o guri wa era, e bekaana, ‘A yo kona a huuwu,’ a wa dato ya nyimi.

⁵⁶ Ying ana o renda aromo. E ama orosa epa ka eya ale deze ka zaa shili. Eya ka eta ama obeka eyapa azaa were na ne?

⁵⁷ “Eyaka eta e laka osawa o ying aza epa erere ne?

⁵⁸ Ondo wa raro aro cora angmə cə ko laka a ebabara e tata orona, ba nyana e babare, a wa yo ale ka bo ara ondo cora angmə. Ondo o cora ngmə kanza wayo taro a nyimi aro teesa aromo.

⁵⁹ Eyang belo o, ba era o ta surə arame ne seeka ba are apat epa eka a core na o are, bemate be yende ato kenə ne.”

13

O kurə Ashili waya kala o leba

¹ A kap a were name aromo yende ka neya rame, nane beke Yeso angmə aza aromo yende o makeke ma o Galili ka Ogomo Bilatus wa ote na wonze ne, a were aka neya cora Ashili emande e lebera. Na ma nyau mane sakalnang ka ma emande eka neya cora Ashili me.

² Na Yeso kabare ne na, “Eya madoola ma o bekaana aromo o Galili ka a wonze neya kala a madinə o gwaara ka o dangare one a Galili me na?

³ Nyimia tazane. Eyang bele oying, eta kurə Ashili ne, pate o ying kanza eyo gbwizə a madinə maying.

⁴ Nyimia kanza ang bele ying angmə yende, aromo betuuru ko riiru name ka odo o eo wa noke ne a kapeng ka Siluwanu, eya gonta o bekaana ne kala o dangare aromo a Urushalima a madinə na?

⁵ Nyimia tazane. Eyang bele oying, eeta kurə Ashili ne, pate o ying kanza eyo gbwizə a madinə maying.”

⁶ Na Yeso bele ne angmə a gerpo adorana ne kuri a Ashili obena, “Oromo waye ka uti o nyaza ayana ara a wai, na wa ale a gera ayana uti me, nyimia wata wa cə eyapa ne.

⁷ Nawa bekaa ondo o soola ara ame na, ‘Laka, ongmeengme shenai she taaro naana eyang deesa a gera ayana o saya na anta ma cə eyapa ne. Genda wai. Eyaka wa wobe ara?’

⁸ “Na ondo o soola ara ame kabare na, ‘On-doogong baya wai o lenai le yende belle, eyang kawa o ringgari o ting me ang kare o gutu ne.

⁹ Wa kare ayana a lenai le o deya a baya wai. Wata kare ayana ne, a gende wai.’ ”

Yeso ka womza ka gədə kandaye

¹⁰ A lengme lo teseke ka o bosa a Ashili, Yeso kaya baala a madandaro ma o gwarzanang maYahuda.

¹¹ A kandaye ka yende ka gədə kaya araame ka o bere o buru wa tabe kai o shenai betuuru ka o riiru. A wa pota kai naka yeng a guulə.

¹² Nangka Yeso ka laka kai, naka rare kai na ka deya izi aka bekaa kai na, “Kandaye, eyang arau ka o kono o.”

¹³ Naka eke o ara o kai azaa kandaye kame, ba saseya naka naakarnə aka saba Ashili.

¹⁴ Na ondoogong o dandaro gwarzanang maYahuda kone o burə aza o bena Yeso ka womza kai a lengme lo teseke ka o bosa a Ashili, na wa beke aromo ka neya rame na, “Shengme o taashe zene seeka se gwara a gole ne. Aza nyimi, deesa na a shengme se me a yo womza ying bangka lengme lo teseke ka o bosa a Ashili.”

¹⁵ Na Yeso kabare na, “Ying ana o rendaza aromo. Mana a nyimi o ying wata dingəzə bena belome ka kurunzə ka wai a lengme lo teseke a wa ale ka ne ara o sa manyi ne?

¹⁶ Waya kandaye kaana kagala ka akora Ibraheng ka ogomo o bere o buru wa tera kai o shenai betuuru ko riiru, wata gwara a womza kai a lengme lo teseke ka o bosa Ashili maYahuda ne na?”

¹⁷ Nangka ka beke nyimi, na pate ana o nyana kai nane kone ezəng, o dangare aromo a pate ne zante ka ogole o Ashili oka ka ya eza me.

Marooka ma gerpo aza togomo te Ashili

¹⁸ Na Yeso pirkə na, “Nannia togomo te Ashili ze? Ma era ang kedeya te ka eya? Na aromo ka neyo waala o kabareze ka Ashili na?

¹⁹ Teya baate-baatea na eyo o mustad, emea oromo jeke kawa kpweene ara a wai. Na e gong a e itə uti, na engmeng sooze todo e bana me, nyimia aromo neyo waale o kabareze ka Ashili ne.”

²⁰ Na Yeso kang pirkə na, “Ma era ang kedeya togomo te Ashili ka eya?

²¹ Waye na o yisti o baate oka kandaye ka yende ka jeka naka rəkə ka ma'ena ma o alakama ma cake. Nyimia ma'ena ma o alakama ma gwarnang ka ma o yisti me ka ma biizi ama pene epa emea a kare mai ne ka ma dukə kuruwə.”

Nyəmələnə na ke lyə a togomo te Ashili

²² Na Yeso kale a topeng to moole ka to eeno, aka baale aromo orona kai o ale a Urushalima.

²³ Na ondo pirkə kai na, “Ateokora, aromo a baate Ashili a yo boza na?”

Na Yeso bekaa ne na,

²⁴ “Waleke na o nyəmələnə ne adorana e lyə abuudu ocə ebeene o dera o maro ka aya seto, aza o bekaana aromo a cake neyo gera o lyə a neto ama o lyə me ne.

²⁵ Ate akwilə me wa era kawa pate abuudu, eyo itə o yangga e gware kale bose na, ‘Ate akwilə pari ro abuudu.’

“Wayo kabare na, ‘Anta rosa ying ne, anta kang rosa araaka e surine ne.’

²⁶ “Aranamea eyo bekaana, ‘Te lye a te se ka bo, a ba dato baala a marona ma peng aro.’

²⁷ “A wa kabare ne na, ‘Ying ana ra a buru, anta rosa ying ne shebari araaka e suri ne, arnang na ka mi.’

²⁸ “A were aka e laka Ibraheng, Ishaku, Yakub ka pate ana o beya a ngmə ka mawo ma Ashili a nyimi togomo te a Ashili, aying a yo tare ying o yangga, eyo ruuzi ka o nonza ongmə a saname.

²⁹ Aromo neyo deesa ane susi dizi ka aza, ka sara o re ka o guri, ane cikə ara o kona o leba a togomo te Ashili.

³⁰ Konana, andaaka neya ana o maare neya yo itə ana o bora, ana o bora kanza neyo itə ana o maare.”

Yeso ka kone o burə aromo a Urushalima

³¹ A were name na maParisa ma yende deye ara Yeso ane bekaa kai na, “Era o baya arakana ka o ale a ara. Ogomo Hiridus ya yeme o wonga o.”

³² Naka bekaa ne na, “Ale na ka e bekaa o ogana ara buru name na, o ngmeengme ka leere eyang sərsəzə o bere o buru, ang wonze aromo, a lengme lo taaro ang maare ogole ong.

³³ Pate ka nyimi eyang lya izi ka teweno teng o ngmeengme ka leere ka ngmena, wata gwara ondo o beya a ngmə ka mawo ma Ashili wa gbwi a ara ne sena ba Urushalima.

³⁴ “Ying aromo Urushalima, Urushalima, ana o womza ana o beya a ngmə ka mawo ma Ashili, ana o tarangaza ka cale andaaka a tonza ne aying. Ma rabo a gera nangka eyang kurki a aromo aying ara yende, nangka ka tokoro shende ayana kai a mabeko ka ka ende ne. Na e nyana pat.

³⁵ Laka, a yo baya apeng aying makansəng zora ondo o enda. Eyang beya ying, eto kang lakang ne seeka e bekaana, ‘Ondo kona leba ondo deya a nyimi legoone le Ashili.’ ”

14

*O boza ebeene a koonang lengme
waya kala o rera*

¹ A lengme lo teseke ka o bosa Ashili o maYahuda le yende, a Yeso ka ale a lya epaolya akwilə a ondo o gong o maParisa, na aromo kare kai yizi a dongdong.

² Ating kai, ondo wa zene ka tobona ka taara te wai te bizizi.

³ Na Yeso pirkə maParisa ka ana o baala angmə aka Ashili a nya Mosa na, “Angmə aka Ashili a nya Mosa a kabare o womza aromo a lengme lo teseke ka o bosa Ashili na, nyimia taza ne?”

⁴ Nane kome a set. A Yeso eke ondo o kono me taara, aka womza wai, aka bekaa wai na wa ale.

⁵ Malo nyimi na Yeso pirkə aromo me na, “Ondo oying waya ka kena, koonə ka o rungzə, a ka kala a le'o a lengme lo teseke ka o bosa Ashili le maYahuda eyo səərə wai a saseya sang?”

⁶ Nane dera epa o beka.

O baala o Yeso aza o nata okpwe

⁷ Nangka Yeso ka laka o bekaana ageng ne Zaka ara o cikə a woma o gwarnang ara o lya epaolya. Arakanamea ka beke ne lesau na,

⁸ “Ondo wa bele ying ozənggə o ana ondaye osau, tana e ale ka e zake ara o cikə a zake ne, ba eza a bele ondo kanza kawa kala ying o gongnga.

⁹ Ondo kala o wa deya, a yo deya ka bekaa bo na, ‘Era ka o nya wai ara o cikə au.’ O ale ka o gere ara o cikə a baate, aya nyimi oyo kona ezəng.

¹⁰ A rareo ara o lya epaolya, gera ara o cikə a baate, ondooka wa rare o wa deya, a wa yo bekaa bo na, ‘Oja, ale ka o cikə ara a zake.’ Arakaname a yo zalarau a izi andaaka a bele ne gwarnang ome.

¹¹ Pate ondooka wa ara okpwe o wai, Ashili a yo jipərə wai, a ondooka wa nata okpwe wai Ashili a yo ara wai.”

¹² Na Yeso bekaa oParisa oka wa rare kai ara o lya epaolya na, “Ba ya rare aromo a lya epaolya, tana o rare aja au, arone au, ana akwilə au, ka ana emate ne. Ba ya nyimi neema neyo rareo, ka ne areo a ngmende.

¹³ Ba ya rare aromo ba lya epaolya, rare ana o dera ocə, ka gədə, ka andaaka sara yende a gbwə ane, a arə,

¹⁴ a Ashili a yo nyau o kona o leba. Bekazo be andaana ka ba rare, ne era neta arau ne, seena Ashili ka aye ne a yo arau a lengme le o ara ana o dera madinə.”

*Angmə a gerpo aza be rara be Ashili
o lyə a togomo te ai*

¹⁵ Ka o kona nyimi, ondo a nyimi andaaka neya lya epaolya ka kai bekaana, “Ondo kona o leba ondooka wayo lya epaolya a were ozənggə o togomo te Ashili.”

¹⁶ Na Yeso kabare wai ka angmə a gerpo na, “Ondo wa zene kawa sele epaolya ba cake, na wa kang rare aromo ba lyame.

¹⁷ Nangka a were o lya epaolya me aye, na wa tong ozara wai kawa rare andaaka a bele ne na, ‘Deyana, epaolya e yenga.’

¹⁸ “Na komana one wa tong ka orooka o dera edang o nara wai o ale ara o lya epaolya me. Ondo bora bekaana, ‘Ang surə emba ara, eyang ale kang laka ai, aza nyimi anta cə o deya ne.’

19 “A ondo bekaana, ‘Ang surə a emba ena elome betuuru ogole abara*’, ang ya orona o ale kang kedeya ne.’

20 “Ondo kanza wa bekaana, ‘Ang surə a ana ondaye osau, anta cə o deya ara o lya epaolya me ne.’

21 “Na ozara me wa kuri na wa bekaa ate akwilə wai pate epa eka a bekaa wai. Na lenyong le ate akwilə me caro. Na wa bekaa ozara wai me na, ‘Ale ba saseya a nyimi marona ma moole ka ma eeno apeng ame. Ka o kurki ana o dera, ana o zəngtə, ka arə, ka andaaka taara tene te gbwə a sara yende, ka o de ka ne arakaana.’

22 “Malo nyimi na ozara me kuri a wa bekaana, ‘Ate akwilə, epa eka ba bekaa a mara o eza me, pate ka nyimi tera to cikə tata zora aromo.’ ”

23 Na ate akwilə bekaa ozara me na, “Ale a nyimi marona ma malo apeng, ka o kurki aromo kane de, adorana akwilə me a pene.

24 Eyang baala oying, ondo ta zene ba nyimi andaaka a rare o bora ka wayo lya epaolya emea a sele ne.”

O tare o Yeso wa pobe

25 Nangka aromo a cake neya tarea Yeso, naka ringgarnu aka bekaa ne na,

26 “Pate ondooka waya yeme o tare ong, awata yemeng o kala ate a wai, ka iini o wai, ka ondaye wai, ka yana wai, ka arone wai andaleme ka andaye. Kanza ka okpwe wai ne, wata bare a wa itə ondo tare ong ne.

* **14:19 14:19** Ena e lome abara ka a tese ne a abo kane eze abara ane windi sezana soo wale ebelo.

²⁷ Kanza nyimia pate ondooka waata ana uti o gbwə o wai a wa tareng ne, wa era wata ama o itə ondo tare ong ne.

²⁸ “A ondo o ying waya yeme o sowa odo o eo, wayo cikə suri a wa bale nangka wayo wonga emate aza o sowa odo o eo me, tana wa bore o sowa zora o ya nyimi emate sau wai ne.

²⁹ Wa bora sowa odo o eo me, kawa ta ama o mara me ne, komana wa laka nyimi a wayo zoza wai,

³⁰ ane beyana, ‘Ondo ona wa bora o sowa odo o eo na wa ta wa ama o mara me ne.’

³¹ “Nyimia kanza ogomo waya ale a kara ka ogomo yende. Wa gwara o bekaana wa cikə a wa soleke aromo magu betuuru, ne era ne eze o kara ka aromo magu tuuru leere na?

³² Wato ama ne, wayo tonga ana ondo ogomo omea neya gwarnang a kara ka wai a wa tata a macangcang kawa gere o cikə o cammo.

³³ Nyimia kanza, pate ondooka wata cikə a wa bale epa eka eya malo o tare ong ne a wa baya e keeya emea waye ka ene, wa era wata itə ondo tare ong ne.

³⁴ “Ogalu lento, wa arnang ka o lento wai, ara wiinia ka ote wai kawa kang lento?

³⁵ Wa era wata kang eza okang eyapa ne, soona a oke wai, nyimia wayo za, ondooka wata cikə a wa bale epa eka e tare malo o tare ong ne.

“Ekena teto epa eka eya konaza ne.”

15

*Angmə a gerpo aza omande o peng
ka wa wili*

¹ Nangka ana o eesa emate makeke ka ana madinē ne de kane kone Yeso aka ya baala.

² Na maParisa ka ana o baala ngmō aka Ashili a nya Mosa, ne bore agbwero na, “Karomo kaana ka itə kaja kana madinē nangka kaya lya epaolya kaa ne.”

³ Na Yeso bele ne angmō a gerpo na,

⁴ “A mana a ondo o ying waye ka emande e peng lewinu naka yende wili. A wata baya e tuuru torai ka o torai ara o lya mawake, a wa ale kawa gere kayende kamea ka wilə seeka wa cə kai sang?

⁵ A wa cə kai, a wa kone o leba, a wa ana kai o gagaru

⁶ a wa ale ka kai akwilə. A wa rare ejaa wai, ka andaame ne cikə legwa ka wai, a wa bekaana, ‘Kangkamanna o kona o leba aza kamande kapeng ka kaa wilə na ma cə kai.’

⁷ Eyang baale o ying, nyimia a yo kona o leba a cake azaa shili azaa ondo madinē oyende kawa kuri ara Ashili, kawa kala aromo tuuru torai ko torai ka ne ta ne laka edang o kurə a Ashili ne.

Angmō a gerpo aza emate eka e wilə

⁸ “A mana ondaye waye ka emate eyo emate betuuru^{*}, na be yende wili, wayo diki beru be masanto, a wa beshe akwilə me, a wa eke oto a soola me kawa zenga wa cə.

⁹ Wa cə be, a wa kurki ejaa wai, ka andaame ne cikə legwa, a wa bekaana, ‘Kankamang na o kona o leba, nangka ma cə bemate beng beeka be wilə.’

^{*} **15:8 15:8** A leleng le maHelena o drachma yende waya emate ogole o lengme le yende. Eya emate ka a beka eya na emate ogole a mora betuuru.

¹⁰ Eyang baale o ying, nyimia a Ashili ka atoma ai o zaa shili neya za o zanta, a were aka ondo madinə wa kurə ara Ashili.”

Angmə gerpo azaa kena ka o wili ka a cə kai

¹¹ Na Yeso lya izi ka o beya angmə a gerpo na, “Oromo yende wa zene ka waye ka ayana a lome a leere.

¹² Na kabaate kame beka ate ane na, ‘Ate, nyang bengmə beng a nyimia akwilə na.’ Na ate me are komana one bengmə be wai.

¹³ “Malo nyimi a ta a rabo maleo ne, na kena kabaate kame shende pate epa eka a nya kai aa ka baya akwilə me. Naka ale a makeke ma yende ma macangcang. A sanamea ka ale naka wilərə ocə o kai a pate a lya o bere zora epa edang.

¹⁴ Malo omea ka mare keeya ka ka zene, na e komo e gong e lyə a makeke mame, na kena kame lyə nyimi o dera maleo.

¹⁵ Naka ale a gera ogole o eza ara oromo yende a nyimi makeke mame, na oromo me turki kai a gole ara e dembashe e akwilə[†] e wai, aza o bekaana ka ka soole ne aka nyaza ne epaolya.

¹⁶ Aza o burə ekomo ka e meke kai, naka gere o lya mabutu mamea e dembashe e akwilə neya lyame, na ondo ta nya kai ne.

¹⁷ “Nangka ka kuri a madoola ma woma, naka bekaana, ‘Eya eena eeyang eza me? Azara ate ang neye ka epaolya kane ta rosa epa o eza ka ee ne, a mi naana ba gbwə ka e komo.

[†] **15:15 15:15** E dembashe eya a rareze ka e Hausa na alade.

18 Eyang era kang kuri ba ra ate ang, kang bekaa wai na, Ate, ma ya madinə ara Ashili, a ma wilə ara au kanza.

19 Nannamena anta bare a kang rarang na kena kau ne. Kuriyang kang itə na oyende a nyimia na o ezaza oo ogole.'

20 Naka ere aka meke orona o kurə ara ate a kai. "Aka tata a macangcang, na ate a kai laka kai, na wa rose kai, a wa kone egonegone kai, nyimia na wa song a wa ale ara a kai, na wa meke kena kame a wa kang gambare kai.

21 "Na kena kame bekaana, 'Ate, ma ya madinə ara Ashili a ma wilə a bo kanza. Nannamena anta bare a kang rarenna kena kau ne.'

22 "A nyimi o zanta na ate me rare azara akwilə o wai na wa bekaana, 'Yangkanna na ka ede ka o dibi o rere ka e amba kai. E amba kai becapa a lebo ka tekakau a tobona.‡

23 A e de ka bena be mole benname ka core, ka lye a zante.

24 Aza o bekaana kena kaana kakang, mashe bena kagbwi na kakang kurə, mashe bena ka wili na a kang cə kai.' Nane zante maleo.

25 "A were name, kena ka wai ka gong kamea ka ale ara, a ka ya za o kurə akwilə. Nangka ka amara ka akwilə, aaka kone aya gwara o guulung ka o yowa leera.

26 Na ka rare ozara akwilə me oyende, na ka pirkə wai epa eka eya za o ale.

27 Na ozara me bekaana, 'Ondadimə o waya wa deya, waya ate au wa ote na a core bena be mole

‡ 15:22 15:22 O wore o bena ate me wa emba kai.

beena, aza o bekaana ondadimə o me wa kurə akwilə zak.'

²⁸ "Ka o kona nyimi na ondaaizi me kone o burə cak, a wa nyana o lyə akwilə. Na ate ane suri na wa nya wai angmə a wa bose wai na wa lyə nyimi akwilə.

²⁹ Na wa kabare ate wai na, 'Lakai. A nyimi shenai sheena, ma ezau ogole na ozara, anta ma tukə nyana epa eka ba tukə bekaana ang ye ne. Pate ka nyimi ota tukə nya ong kabanaa kamande kang rare ejaa ang kate deya te lye a te eze ozənggə ne ma.

³⁰ A nangka kena kaana kakau kamea ka ale naka wilərə ocə kai aza andaye o cikə okpwe one, ka kurə, ba core kai bena be mole beeme.'

³¹ "Na ate me bekaa kai na, 'Kena kang, teye legwa ka bo koonang lengme pate epa eka ang zene a ewa e.

³² A epa e rere e obekaana te zanta, a te cə lenyong lee sano, aza o bekaana orone o oona tese bena wa gbwi na nannamena wa kurə, tese bena wa wili na a cə wai.' "

16

*Angmə a gerpo aza ondo o soola ocə
ate akwilə o wai*

¹ Yeso ka bele atoma kai angmə a gerpo na, "Ondo wa zene oka waye ka ocə ka ondo soola ocə o wai ka a ana wai angmə na wa kpwizizi ocə ate akwilə me.

² Na ate akwilə me rare ondo soola me a wa pirkə wai na, 'Eya eyang konaza me aza au? Nyang kazo ekeeya aza ogole o, oto kang itə ondo soola ocə ong ne.'

³ “Na ondo soola me beke a lenyong le wai na, ‘Ate akwilə ong ya tarangga ong ara ogole, eya eyang yame? Mi naana anta ama ogole legoone ne, ang kang ya ka ezəng e lebose.

⁴ Ang rose epa eka eyang yame zongka ang baya arakana, ka a taranggang ara ogole ong, a were name aromo neyo embang a tokwilə to ne.’

⁵ “Nyimia wa rare komaname ka ate akwilə tare wai oduru. Nawa pirkə ondo bora na, ‘Nannia ate akwilə ang wa taro.’

⁶ “Nawa bekaana, ‘Magbwi shewinu riiru ma manao.’

“Na ondo o soola ocə me bekaa wai na, ‘Cikə nannamena o wele na a taro magbwi shewinu she naaze.’

⁷ “Nawa kang pirkə ondo, ‘A bo nannia taro?’

“Na wai kanza wa bekaana, ‘Magadasa ugu yende o alkama.’

“Na ondo soola ocə me bekaana, ‘Emba epa eka a wela tera o ying ka o kuriyə kawa itə shewinu riiru.’

⁸ “Na ate akwilə me sabe ondo soola ocə o wai na, Ang rose na ba kpwizizi ocə ong, pate ka nyimi ba wore o ama aza o lya izi o. Nyimia aromo amea neta nyimi masanto ne, neye ka o ama o cak o cikə ka aromo abelo ane, ka ne kala aromo amea neya masanto o ama.

⁹ Na Yeso lya izi ka o bekaana, Eyang beya ying na, ezana ogole ka ocə o ying ka e gere tokpwe toying ejaa. Nyimia ocə name ka wa to ale ka ying o maare ne, Ashili a yo emba ying a tokwilə to dera o maro.

¹⁰ “Nyimia ondooka wa eza edang aza ocə o baate, a yo eke wai ba za ocə o gong, kanza

ondooka wata eza edang aza ocə o baate ne, wa era wata eza edang aza ocə o gong ne.

¹¹ Eeta eza edang aza ocə a lerambo le Ashili leena ne, a wiinia a Ashili kabare ka o nya o ying ocə edang?

¹² Kanza eeta e tukə eza edang aza o soola magogoro ma ondo ne, a wiinia a Ashili nya ying maaka maye maying?

¹³ “Oromo wa era wata ama eza lezara ara ate akwilə a leere ne. Waya nyimi a wa nyane ondo a wa yeme ondo, wa era wa kang kabare ka oyende a wa zeele o leere me. Ba era o ta ote lenyong ba Ashili ka emate ne.”

¹⁴ MaParisa andaaka ne yeme emate, aza o kona epa eka Yeso ka beka, nane ye becorte.

¹⁵ Naka bekaa ne na, “Yingnga ana o ote aromo kane laka na e tare Ashili ka edang, a Ashili rose anyong aying. Pate magogoro maame aromo yeme, maye Ashili ta yeme o laka mai ne.

Legoone zene a cak a nyimi angmə Ashili

¹⁶ “Obaala Mosa ka ana o beya angmə ka mawo ma Ashili, a lya izi ka o baala me a deya a were a Yohana o batisma. O era a were a Yohana a zoole aza angmə lebo a togomo te Ashili, a komaname ya gera ocə o lyə a nyimi me.

¹⁷ Wa kala o bekaana a deze ka za a shili maro ka o bekaana beyo be wela be yende be dere legoone a nyimi a pate angmə a Ashili.*

¹⁸ “Nangka a wele angmə Ashili na, Pate on-dooka wa pere ondaye wai, a wa ana oyende,

* **16:17 16:17** A were name neye ka angmə Ashili aka a wele o bora ka a beya ai na, “Otono o kozo ka.”

waya eza leyau† naname, a nyimi a pate ondooka wa ana ondaye oka wa pere ondaleme wai, leyauwa waya eza me ka wai.

*Angmā a gerpo aza ondo ocā
ka Liyazaru malo gbwā one*

¹⁹ “Yeso ka bele ne angmā a gerpo na, Aye ondo ocā yende ka wa ambaza madibi maa rere nangka agomo ka ana emate ambaza, kanza a wa cikā o leba a koonang lengme.

²⁰ Abuudu akwilā wai ondo wa ciisā ne kaa rareze wai na Liyazaru ondo lebose, a edara ka ma'aza susi a pate lepung le wai,

²¹ a wa ya gera pate manyesakarong maaka ma tæruzu a deze araaka ondo ocā wa lyeeze epaolya ne. E ere o wake ne deese ane lembeze ma gwahu ma wai.

²² “Na a were de aka Liyazaru wa gbwi na Atoma Ashili o zaa shili ne de nane ana wai, ane nya wai aro cikā a rere ating Ibraheng.‡ Ondo ocā me na wa kang gbwi na taase wai.

²³ Akwilā ola araaka wa kone o poba ne, na wa ara yizi azaa shili na wa laka Ibraheng a Liyazaru a cikā ting wai.

²⁴ Nawa rare na, ‘Ate Ibraheng, kona egone-gone ong ka otong Liyazaru kawa ote lebo a nyimi manyi kawa tenkeng a lelengleng adorana lezi, eyang kona a huuwu a nyimi ola ona.’

²⁵ “Na Ibraheng kabare na, ‘Kena, rintā a were amea baya lerambo le Ashili baye ka magogoro

† **16:18 16:18** Leyau leya omora ka ondaye kona ondaleme omea ba taya ondaleme kona ondaye o ne. ‡ **16:22 16:22** Aya ara o kona o leba ka togomo azaa shili.

ma rere, a Liyazaru wata waye ka epa e rere ne. Nanname waya kona o leba a bo oya kona o burə.

²⁶ Malo nyimi apat, a tera aro ka bo le'o le gerpo zene. Ondo wa era awata deya ara ying ne kanza ondo wa era awa ta deya ara aro ne.'

²⁷ "Na ondo ocə name bekaana, 'Nyimi waaza eyang bosa o ate Ibrahimeng, ka otong Liyazaru akwilə te ang,

²⁸ o bena eyang ka arone esu andaleme, kawa nya ne angmə kana neema ne deya ara o poba a buru na ne.'

²⁹ "Na Ibrahimeng bekaana, 'Arone au neya ka andaaka neyo baala ne. Neye ka angmə aka Ashili a nya Mosa, ka angmə ana o beya angmə ka mawo ma Ashili, ane kone ne.'

³⁰ "Na ondo ocə wa kabare na, 'Nyimia tazane ate Ibrahimeng. Ondo wa era o cau kawa ale ane yo kurə a Ashili.'

³¹ "Na Ibrahimeng bekaana, 'Neta kona angmə aka Ashili a nya Mosa ka ewela ana o beya angmə ka mawo ma Ashili ne, ondo wa era o ocəu ma neto kona wai ne.' "

17

*O baala azaa madina,
o kabare ka Ashili, ka ogole*

¹ Na Yeso beke ana o tare o kai na, "O kedeya zene koonang were, a ondooka wa itə orona o nyimi, wa lyə udi.

² Mara a tere ondo name lecale lo nyanto a lengmelo a tare wai a nyimi lepong, ka o bena wa ote ondo a nyimi ayana* ana kane rizi a madinə.

³ Azaa nyimi, ezana a sauwo ka tokpwe to ying. “Ondooka o rose wa kala madinə, zurki a wai, a wa konau, o pisi epa emea wa yau a lenyong.

⁴ A wa caro o nyong ka o sondaare† a lengme, a koonang oya nyimi a wa deya bo na, ‘Ma ya epa e buru, kwizəng madinə mang.’ O pisi wai a lenyong lo.”

⁵ Na atoma Yeso bekaa kai na, “Ahh. Wala ro o kabare ka Ashili ne.”

⁶ Naka kabare na, “Eeya ka o kabare ka Ashili na o beyo be o mustad ka beya kala be baate, e era e bekaa uti o gong ona na ‘Wa mukurunu kawa ale kawa gata okpwe wai a lepong,’ a wa ye nyimi.

⁷ “A ondo o ying waya ka ozara kawa eze wai abara ka ena, kona wa soole wai emande epeng. Mana a nyimi o ying wa surə ara a wa beka ozara me na, ‘Deya arakana a saseya ka o cikə o lye ka mi?’

⁸ Wato bekaana, ‘Sele e mete, o ende, ma lya ang kang sa, malo me a bo o kang lya o se?’

⁹ Wa era a wa zante ka ozara me aza o bekaana wa ya epa eka a beka wai na wa ezea belle na?

¹⁰ Nyimia ying kanza, malo eza epa eka a bekaana e eze, eyo bekaana, ‘Aro azara o dera ama ai, te eza ogole oroa belle.’ ”

Yeso ka womza agangca betuuru

* **17:2 17:2** Ayana arakana neya adaamea neta ka legoone a nyimi o tare Ashili ne. † **17:4 17:4** Ka o sondaare waye na koonang gongnga a balo, nangka a yo kwizə madinə ma aromo zora o maro.

¹¹ A Yeso ka ya orona o ale apeng a Urushalima, naka kale a bekazo be makeke ma Samariya ka ma Galili.

¹² Nangka kaya lyə a kapeng ka yende, a aromo betuuru ka neye ka leganca, ane itə a macang-cang ka kai,

¹³ ane rare kai ka lengmelo a jəng na, “Yeso ondo ogong, kona egonegone ero.”

¹⁴ Naka laka ne aka bekaana, “Ale na ka e wore tokpwe to ying ara na magame ma Ashili.” Nangka ne ale, na pisi ne leganca le ne.

¹⁵ Ondo a nyimi one nangka wa laka a wa woma, na wa kuri, a wa saba Ashili ka lengmelo a jəng.

¹⁶ Na wa girwə ating tobona te Yeso, a wa kone o leba kai, a wai oromo o makeke ma Samariya waye.

¹⁷ Na Yeso pirkə na, “Aromo betuurua a womza sang? O dangare o torai ome ya baba?”

¹⁸ Ondo one tawa kuri kawa sabe Ashili ne soona o geng ona na?”

¹⁹ Naka beka a wai na, “Era ka o ale, o kabare ka Ashili au wa wongzau.”[‡]

*O baala Yeso aza o cikə o woma
a kazo deya kai*

²⁰ Ngmende maParisa ne pirkə Yeso na, “Ngməyamea togomo te Ashili§ ya deya?”

Na Yeso kabare na, “Togomo te Ashili teta deesa ka nangka eya doola o laka te ne,

[‡] **17:19 17:19** Lewoma legoone leya le ebeene o dera o maro a begeshe be Ashili. § **17:20 17:20** Togomo te Ashili arakana teya a were aka pate aromo neya rosa o bekaana a Ashili aya ogomo aza komana.

²¹ aromo ne era ane ta bekaana, 'Ateena, kona ateniini ne,' aza o bekaana togomo te Ashili teya tera oying."

²² Naka beke ana o tare o kai na, "A were aya deya ka eyo yeme o laka lengme le yende a nyimi shengme she Kena ka Oromo, pate ka nyimi eto laka lee ne.

²³ Aromo neyo bele ying na, 'Kaya ka niini, kona kaya kaana.' Kana e tare nee ne.

²⁴ Lengme le Kena ka Oromo, ya deya a yizi komana nangka mawere malmizi, ama nya masanto a kuruwə azaa shili ka koonang bekazo.

²⁵ Zongka aye nyimi Kena ka Oromo kayo zitə cak kanza aromo a were aana, ne kang nyana kai.

²⁶ "Nangka waze a tomore te Ogonggong Nuhu, nyimi wayo za a tomore te Kena ka Oromo.

²⁷ A nyimi o nyana a Ashili one, a aromo neya lyeeza, ane sosoza, a anza andaye asau, andaye kang aleze a todo na dukə lengme leeka Ogonggong Nuhu wa lyə a nyimi o onngo manyi o gong. Zora o rosa saseya na o wena manyi mame zale nama wonge aromo a pate.

²⁸ "Nyimia waze aza o nyana a Ashili a tomore te Lotu. Aromo neya lyelyeza, ane sosoza, neya eesa, ane lisizi, neya gasa ebelo ane sooze todo.

²⁹ Lengme leeka Lotu wa baya apeng a Saduma, zora orosa na ola ka arantaane wai a japi a surə azaa shili na wonze aromo a pate a lengme leme.

³⁰ "Azaa o nyana a Ashili aromo a wereena, nyimia wayo za zora o rosa one lengme leeka Kena ka Oromo kayo wore okpwe kai.

³¹ A lengme leng name ondo waya aza akwilə a wai, ka magogoro ma wai a nyimi kwilə me, kana

wa japi kawa jeke mai ne. Nyimia, ondo waya o wake, kana wa kuri akwilə a kazo jeka magogoro ma wai ne.

³² Rintə epa eka e mana ondaye o Lotu.

³³ Pate ondooka wa yeme ebeene wai wayo dera e, ondooka wa dera ebeene wai aza ong, wayo cə e.

³⁴ “Ang bele ying, a lengme lo deya ong, aromo leere neyo ya ara o tete yende, a yo jeka ondo a baya ondo.

³⁵ A yo mana andaye leere a nyanta eroko legwa, a yo jeka ondo a baya ondo.”

³⁶ A yo mana andaleme leere ara a ogole, a yo jeka ondo a baya ondo.

³⁷ Nane pirkə na, “A ruwəme Ateokora?”

Naka kabare ne ka angmə a gerpo na, “Ara a ka e keze zene, arakanamea ejogale kurkənəzəng ne.”

18

*Angmə a gerpo aza o motana
o beya angmə ka Ashili*

¹ Na Yeso beke atoma kai angmə a gerpo adora na ka wore ne obena ne gwara ane beye angmə ka Ashili a gweregware kana ne poro anyong ne.

² Naka bekaana, “Apeng yende ondo cora angmə wa zene, oka wata ka boome ba Ashili ne, kanza awata bala aromo ne.

³ A ondaye yende wa zene apeng ame, omea ogbwəri waze, na wa aleze a ondo o cora ngmə ba gweregware kale bose na, ‘Nyang epa eka e gwara a tera ong ka ondo nyana ong.’

⁴ “O bora na wa nyane. Malo oka ondaye me wa gare wai a deesa a gweregwere, na wa beka okpwe wai na, ‘Pate ka o bekaana anta kona boome ba Ashili ne, kanza anta bala aromo ne.

⁵ Aza o bena ondaye ona wa garang ka o deesa a gweregwere, eyang ya wai epa eka e gwara aye wai, adorana wa bayang ang teeseke.’ ”

⁶ Na Ateokora me ka bekaana, “Kona na epa eka ondo o cora ngm̃oka wata kona boome ba Ashili ne wa beke.

⁷ Ashili a era a ta nya andaaka wa Zaka ne epa eka e gwara ka neya gera me a wai a letereme kale lyaare ne? Wayo nyana o nya one na?

⁸ Eyang baala o ying, wayo nya epa e rere ba kwarte. Nyimia waaza, a were aka Kena ka Oromo ka deya, kayo c̃a ondooka wa kabare ka kai a lerambo le Ashili na?”

*Angm̃a a gerpo aza o ondo o ara okpwe
ka ondo o nata okpwe*

⁹ Yeso ka beke angm̃a a gerpo aza aromo aka ne jeka tokpwe tone o bena neye ka boome ba Ashili kanza ane zeele o dangare aromo.

¹⁰ Naka bekaana, “Anda leere ne ale ba akwil̃a Ashili kane beye angm̃a ka Ashili. Ondo o bora oParisa wai, a o leere me ondo o eesa emate makeke wai.

¹¹ Na oParisa me wa ere a it̃a, na wa bore o beya ngm̃a ka Ashili a wa beye na, ‘Ashili ma zanta ka bo o bena mi anta ya na o dangare aromo ne. Anta ya na ak̃ari, ana o irizi aromo, ana o gera andaye aromo, mi anta ya na oromo ona ondo o eesa emate makeke ne.

¹² A nyimi le sondaare le yende, ang pateze ongmə ka leere, ang nyaza be yende a nyimi be tuuru o cə ong.’

¹³ “Ondo o eesa emate makeke na wa itə a macang. Wata wa ara okpwe ka wa laka azaa Ashili ne, a wa beye na, ‘Ashili kona egonegone ong, mi ondo madinə wai.’ ”

¹⁴ Na Yeso bekaana, “Eyang baala o ying, ondo o eesa emate makeke wa kurə ba akwilə a wai ka o bena Ashili a kwizə madinə ma wai, wata na oParisa ne. Pate ondooka wa ara okpwe wai, a yo nata wai. Ondo oka wa nata okpwe wai, a yo ara wai.”

*O nata okpwe na kabana a kena
waya Ashili yeme*

¹⁵ Na aromo ne deese ka ayana ane ara a Yeso adorana ka eke ne taara kane cə o leba. Ka o laka o nyimi na atoma kai, ne zurki ane.

¹⁶ Na Yeso ka rare a bana ayana me, aka bekaa atoma a kai na, “Baya na a bana yana ane deye a mi, tana e nare ne ne, togomo te Ashili tatone te.

¹⁷ Ang bele ying epeng eme, pate ondooka wata kabare ka togomo te Ashili nangka ka bana kena ka kabare ne, wa era wata lyə ba nyimi o te ne.”

Ondo ocə ka wa nyane Yeso

¹⁸ Ondoono dandaro o gwarzanang maYahuda yende wa pirkə Yeso na, “Ondo o baala o lenyong le sangsang, ma wiini a ang cə ebeene odera o maro?”

¹⁹ Na Yeso pirkə wai na, “Eyaka oya beya mi na ondo o baala o lenyong le sangsang, ondo o baala o lenyong le sangsang ta zene ne, Ashili aya belle ondo o baala o lenyong le sangsang.

²⁰ O rose epa eka angmæ aka Ashili a nya Mosa wa wele, 'Tana o eze leyau ka andaye ne, tana o wong ondo ne, tana o eze bekəri ne, tana o beye majakari aza ondo ne, nya ate ka iini o togomo tene.' "

²¹ Na oromo me bekaana, "Ma tare epa eka a beka pate a were ame ma tata ka bana kena."

²² Ka o kona nyimi, na Yeso bekaa wai na, "Epa e yendea tata ka ba dera. Lisə epa eka oye ka e ba pate, ka o areseze ana o dera, oyo itə ondo le'eke a cake aza shili. O de ka o tareng."

²³ Nangka wa kone nyimi, na lenyong le wai caro aza o bekaana, waya ka ocə a cake.

²⁴ Ka o laka lenyong le wai a le caro, na Yeso bekaana, "Wayo poba a cak ana ocə ne lyə a togomo te Ashili.

²⁵ Mara o rankome wa lyə a le'o le beberkena aza o bena, ondo ocə wa lyə a togomo te Ashili."

²⁶ Aromo amea ne kone orooka ona nane pirkə kai na, "Nyimia waaza, mana wa era a wa cə o boza?"

²⁷ Na Yeso kabare na, "Epa eka e kala legoone le aromo, eta kala legoone le Ashili ne."

²⁸ Na Biturusu bekaana, "Gwukuu. Aro naana a te baya tokwilə tero ka e keeya a te taro."

²⁹ Na Yeso bekaana, "Eyang dongdong bele o ying, ondo ta zene omea wa baya akwilə wai, ka ondaye, ka arone, ka anate, ka ayana, aza ogole o togomo te Ashili,

³⁰ a wa dera ocə magogoro nanname. A izi a wa kang cə ebeene o dera o maro ne."

Yeso ka beke orooka aza o gbwə o kai

³¹ Na Yeso ale ka atoma kai ba e daki, naka bekaa ne na, “Teya zala a ale a Urushalima, a sanamea angmə aka ana o beya angmə ka mawo ma Ashili, ne wele aza Kena ka Oromo a yo pena.

³² A yo nya kai a legoone le taara te Aworme.* Neyo zeela kai, ane eseze kai, ane kareze kai mawo. Ane ole kai ane kang wonga kai.

³³ Malo nyimi a lengme lo taaro aka ere.”

³⁴ A atoma kai neta ne cə masanto ma epa eka ka baale ne ne. Masanto mame a baasa ba ne, neta ne rose epa eka ka baale ne ne.

Urə oka wa ezeze lebose wa cə o gonta ra

³⁵ A were aka Yeso ka amara ka apeng a Yariko, a urə yende waya cikə ba e daki be orona a wa eze lebose.

³⁶ Nangka wa kone aromo aneya kala, na wa pirkə epa emea eya ale.

³⁷ Na beka wai na, “Yeso karomo ka apeng Nazarat kaya ya kala.”

³⁸ Nawa rare ka lengmelo a jəng na, “Yeso kena ka abuudu a Daoda† kona egonegone eng.”

³⁹ Aromo amea neya izi nane zurki wai na wa kome, na wa wale o ara lengmelo ba jəng kanza, a wa beya na, “Kena ka buudu a Daoda, kona egonegone eng.”

⁴⁰ Na Yeso itə aka ote na a de ka oromo ome arə kai. Nangka wa deya ma'amo na Yeso pirkə wai na,

⁴¹ “Eya oya yeme ang ezo?”

* **18:32 18:32** Aworme neya andaame maYahuda taza ne.

† **18:38 18:38** kena ka abuudu a Daoda leya leze leeka otoma Ashili o zaa shili wa bekaana kayo surə abuudu a Daoda a yo rara kai kale, kanza kaya Ondooka Ashili a zake.

Na urə ome kabare na, “Ateokora, eyang yeme ang cə o gonta ara.”

⁴² Na Yeso beke a wai na, “Cə o gonta ara, o kabare ka Ashili au wa wongzau.”

⁴³ Ka o beka o Yeso nyimi, a wa ong cə o gonta ara a saseya, na wa tare kai, a wa sabe Ashili. Nangka aromo ne laka nyimi, na pate one ne sabe Ashili.

19

*Zaka ondo o eesa emate makeke
wa kurə a Ashili*

¹ Yeso ka lyə a Yariko, aka ya kala a nyimi apeng naname,

² na ondooka beya wai na Zaka, oromo ogong a nyimi ana o eesa emate makeke, wai ondo ocə kanza.

³ Wa gere o laka o bena mana Yeso, na wata ama ne, aza o bena aromo ne gong arame, a wai kanza waya kpwentiring.

⁴ Nawa lyə izi kato song, na wa zala uti o urərə orona ka Yeso kaya kala arame, adorana wa cə wa laka kai.

⁵ Nangka Yeso ka dukə rame, naka ara okpwe naka beka wai na, “Zaka, jipi a saseya, o ng-meengme, akwilə au wa eyang dongdong jipi ne.”

⁶ Nawa jipi a kwarte, a wa embe kai ka lenyong leyende.

⁷ Nangka aromo ne laka nyimi, na pate one bebeya a tokpwe tone, nane bekaana, “Gwukuu. Ka jipi akwilə ondo madinə.”

⁸ Na Zaka ere a itə, na wa bekaa Ateokora na, “Ateokora, laka. Nannamena pate epa eka eyang

ka e eyang ara a tera kang nya ana o dera, a pate ondooka ma iri wai, eyang kuriyā wai ka naaze epa eka ma emba a wai.”

⁹ Yeso ka beka wai na, “Ngmeengme na, o boza wa lyə akwilə ana, o bekaana ba kurə a Ashili kanza bo kena ka akora na Ibraheng wai.

¹⁰ Kena ka Oromo ka deya dakememe a gera epa eka e wilə, ka ka boza e kanza.”

Angmə a gerpo aza o eza ogole ka edang

¹¹ Nangka neya konaza epa me, na Yeso ka lyə izi ka o baala one angmə a gerpo, aka ya ma'amo ka o Urushalima, aneya madoola ma o bena togomo te Ashili taya wore okpwe te nannamena.

¹² Naka bena, “Oromo yende akwilə togomo wa ale a makeke ma yende ma macangcang adorana a nya wai togomo zongka wa kuri.

¹³ Nawa rare azara wai betuuru, na wa nya komana one emate,* a wa kang bekaa ne na, ‘Wangara na emate me seeka ma kuri.’

¹⁴ “Na aromo apeng wai ne nyane wai, nyimia nane tong atoma a malo wai ara ondooka waye ka o bare o nya wai togomo kane bekaana, ‘Teta yeme oromo ona a wa itə ogomo oro ne.’

¹⁵ “Pate ka nyimi na nya wai togomo, malo oka wa cə te na wa kuri, a wa ote na a rare wai azara name ka wa nya ne emate, ka wa laka epa eka ne cə aza o wangara me.

¹⁶ “Na obora me de a wa bekaana, ‘Ondoogong, bemate be yende beeka ba nyang be windi emate betuuru.’

* **19:13 19:13** Eya emate eka a nya ondo ogole o mareka ma taaro.

17 “Nawa kabare ozara me na, ‘Gajeya, ozara ogashe. Nangka ba wore edang aza epa e baate, ma nyau togomo to apeng betuuru.’

18 “Na o leere ome de, na wa bekaana, ‘Ondoogong, bemate beka ba nyang be windi emate esu.’

19 “Nawa kabare wai na, ‘Bo kanza ma nyau togomo to apeng esu.’

20 “Kanza na oyende de na wa bekaana, ‘Ondoogong emba bemate bo. Mashe tere e a kajembelea, nang baasa suk.

21 Aza o bena eyang kona boome bo, obena bo o pobe. O jeeze epa eka ota ba eke ne o kang shende epa eka ota ba gata ne.’

22 “Na ondoogong me kabare na, ‘Bo ozara a ara a buru. Eyang core o angmā aza epa eka ba beka, O rose bena mi oromo o poba, ondo omea wa jeeze epa eka wata wa eke ne, ang kang shende epa eka anta ma gata ne?

23 Nyimia waaza, eyaka ota ba eke emate eng ara o eese emate ne, ka ma kurā ang cā eyapa azame ne?’

24 “Nawa beka aromo ka neya itə arame, ‘Emba na bemate beena a wai ka e nya ondoname ka waya ka e betuuru.’

25 “Nane beka wai na, ‘Ondoogong, wa ya ka emate betuuru pa.’

26 “Eyang baala o ying, pate ondooka waye ka eyapa cake, a yo wala wai ne, ondooka waye ka eya baate kanza, a embe kapa ka mea waya ka kai.

²⁷ A ana o nyana ong ka neta yeme ong na ang eze togomo aza one ne, deya na ka ne arakana ka e wongze ne ang yang gonta.”

Yeso ka lyə a Urushalima na ogomo

²⁸ Nangka Yeso ka beka nyimi, na ka kala aka ale Urushalima.

²⁹ Nangka ka amara ka kapeng ka Betapaji ka ko Beta nya, kane ya e daki zuwə o mati ma Zaitun, na ka tonga atoma kai a leere,

³⁰ aka bekaa ne na, “Lyə na a kapeng kaanini a izi o ying. Ka o lyə o ying, eyo laka ka bana ka kurungzə ka yende ka o tera, kame a ta a tukə ozalame ne. Dinggə na kai ka e deene arakana.

³¹ Ondo oka wa pirkə ying na, ‘Eyaka eya dinggə a kai?’ E bekaana, ‘Ateokora aro ya yeme a kai.’ ”

³² Na andaaka atong ne ale, nane mana nangka Yeso ka bekaa ne.

³³ Neya aza o dinggə kai naname, na ana kurungzə kame pirkə ne na, “Eyaka eya dinggə ka kurungzə kana?”

³⁴ Nane bekaana, “Ateokora ya yeme a kai.”

³⁵ Nane de ka kai ba Yeso, ane nata madibi mane azaa kurungzə kame, ane ana Yeso nane eke azaa kai.

³⁶ Kaya aza o ale naname, na aromo nasa madibi mane azaa orona.

³⁷ Nangka Yeso ka amara ka Urushalima araaka orona wa jipi o zuwə o mati ma Zaitun, na o kurkənəng ana o tare okai a cake ne bore o kona oleba, ane saba Ashili kale ngmelo ajəng aza e pate epa e moole kane laka.

³⁸ Nane bekaana, “Ondo kona o leba ogomo oka waya deya a nyimi leze le Ateokora.”

“O cikə a cammo aza shili,
a o saba itə a Ashili.”

³⁹ Pate ka nyimi na maParisa ma yende a nyimi o kurkənəng aromo ne bekaa kai na, “Ondo baala, zurki a o kurkənəng ana o tare o kane kome seete.”

⁴⁰ Naka kabare na, “Eyang baala o ying, aromo na ne kome a seete, acale ka tokpwe to ai neya saba Ashili.”

⁴¹ Nangka ka amara, naka laka apeng a Urushalima, naka ruuzi aza ai.

⁴² Naka bekaana, “Aiya e rose o ngmeengme na epa eka aya gerame aza o cikə a cammo. A nanname a baasa aying.

⁴³ A were ya deya ka ana o nyana o ying neyo ringgari ying ka o sowa lebonggo[†], ane kang eza o kara ka ying. A ana o tesa a geza a moole neyo ringgari ying a koruwa.

⁴⁴ Neyo wonza aromo aying a pate. Neto kang baya lecale leyende leeka a soo tedo to ying ne aza le yende ne. A yo ya nyimia aza o bena eta e kabare o bena Ashili a de ka boze ying ne.”

Yeso ka baale akwilə Ashili

⁴⁵ Na ka lyə a atatara a akwilə Ashili, na ka bore o taranggaza ana o lisəzə magororo.

⁴⁶ Na ka beya ne na, “A wele na, ‘Akwilə ang a yo itə akwilə o beya angmə ka Ashili.[‡] Na ying e kuriyə ai obake§ akəri.’ ”*

[†] 19:43 19:43 Lebonggo leya o ganuwa kawa ringgari apeng adorana a nare ana o nyana o lyə ka e canti. [‡] 19:46 19:46 Ish

56:7. § 19:46 19:46 Obake waya ara o baasaza enama mo wake ka aromo. * 19:46 19:46 Irim 7:11.

⁴⁷ Koonang lengme, ka baale aromo a akwilə Ashili. A ana magame ma Ashili ma moole, ka ana o baala angmə aka Ashili a nya Mosa, ka ana o togomo aza aromo ne gere orona o wongnga kai.

⁴⁸ Nane dere nangka neyo wongnga kai, obena angmə a kai a embe anyong aromo a pate ka neya arame.

20

*Adaano maYahuda neta ne kabare
ka legoone le Yeso ne*

¹ Ngmende a Yeso ka lyə atatara akwilə Ashili ka ka baale kanza aka zoole aromo aza orooka o lebo, na ana magame ma Ashili ma moole, ana o baala angmə aka Ashili nya Mosa ka anateandaasau ne de.

² Nane bekaa kai na, “Bele ro orona legoone leeka o ezeze epa ena ne. Mana wa nyau legoone leena?”

³ Na Yeso kabare na, “Eyang eza ying be pirə, beleng na,

⁴ Legoone le ngmə a Yohana ondo batisma a suri a Ashili na, aromo ai?”

⁵ Nane beya tokpwe tone, nane laka o bekaana, “Te bekaana, ‘Wa suri a Ashili,’ a kayo bekaana, ‘Eyaka eta e kabare ka wai ne?”

⁶ Kanza te bekaana, ‘Wa suri aromo,’ aromo a cake neyo teza ro ka cale, o bekaana komana rose Yohana ondo o beya angmə ka mawo ma Ashili wai.”

⁷ Nane maare ko bekaa kai na, “Teta rosa araaka le suri ne ne.”

⁸ Na Yeso bekaa ne na, “Mima anta bele o ying ka legoone le mana eyang eza epa eka eya gonta me ne.”

*Angmā a gerpo aza ana ogole
amea ne nyane a Ashili*

⁹ Na Yeso ka lyə izi ka o baala aromo angmā a gerpo na, “Ondo wa rene amea waye ka ara o inabi,* na wa nya ana ondo ogole arame a wa ale a begere a makeke ma yende, na wa rabo a saname.

¹⁰ Nangka a were o shende e inabi waye, na wa tong ozara wai oyende ana ogole me kawa mangka ayana o inabi me ba ne. Na ana ogole me ne ole wai, aane tarangga wai na wa kuri zora eyapa.

¹¹ Na oromo me wa tong ozara o leere, na ana ogole me kang ola wai na o bora, aane eze wai epa ezəng aane kang tarangga wai na wa kuri zora eyapa.

¹² Na oromo me wa tong ozara o taaro, na ana ogole me ne ole wai aane juki wai aane were wai o yangga.

¹³ “Na ondo ara o inabi me wa bekaana, ‘Eya eyang ya naname? Eyang tonga kena kang ka lome kamea ang yeme, ang rose obena neyo tare kai.’

¹⁴ “Pate ka nyimi nangka ana ogole me ne laka kai nane bekaa tokpwe to ne na, ‘Kando kamea kayo jeka ocə me kaana, baya ate wong kai, a ocə ondo arame wa itə aoro.’

* **20:9 20:9** Inabi wa nyaza ayana a lengleng kawa song a deze kanza wa zale uti na ecəng, a agoleze e a makeke maYahuda.

15 Nane wong kai ane tare e keze kai a malo ara inabi.

“Eya ondo arame wayo ya ne?”

16 Wayo deya ka wa wong ana ogole me, a wa nya ana ondo ara ame.” Nangka aromo ka neya akwilə a Ashili ne kone nyimi nane bekaana, “Kana Ashili baya nyimi aye ne.”

17 Na Yeso karene a yizi a dongdong aka pirkə na, “Eya bekazo ba ngmə epa ena a ana o beya angmə ka mawo ma Ashili ne wela?”

“ ‘Lecale leemea ana o sowa ne nyana,
leya le itə leeme a waale a yeme me
a were o sowa.’†

18 Bekazo be angmə ana a beya, pate ondooka wa rizi baaza lecale leme a wayo jukə okpwe wai a wa poso a nyokonyoko. A lecale leme le taru a wai a were amea a yo core angmə azaa wai, a yo nyanta wai kawa itə na ma'ena.”

19 Aza o bekaana ne rose na angmə a gerpo na aza o bena neta ne kabare ka o baala o kai ne. Na ana o baala angmə aka Ashili a nya Mosa ka ana magame ma Ashili ma moole ne gere orona o meke o Yeso a saseya, nane kone boome ba aromo.

*Be pirə aza o arsaza emate makeke
ba Ogomo Roma*

20 Na ne gere orona o meke o kai kane ote kai ka ka rizi aza epa eka ka yo beka. Adorana ka lyə a taara te ogomo makeke mame. Nane nya aromo anyong a buru yende emate kane itə ana o kare o

20:17 20:17 Sel 118:22. † 20:17 20:17 Yeso ka kedeya okpwe o kai na lecale leeka ana o sowa ne nyana.

kai a yizi, na aromo me wore o bena ne aromo a rere ne. Na tong ne ba Yeso kane eze kai be pirə.

²¹ Andaaka atong, ne pirkə Yeso na, “Ondobaala, te rose o bena o beeze o kang baala e peng, o takang wore o bena o kala yeme a ondo ne, kanza o baale orona Ashili ba kap.

²² Wa rere o bena te are emate makeke a Ogomo ogong o Roma Kaisar na te bayai?”

²³ Na Yeso ka ka rose anyong ane a buru naka bekaa ne na,

²⁴ “Woreng na beyo bemate. O ululu ka leze le mana a aza beyo bemate me?”

²⁵ Nane bekaana, “O Ogomo ogong o Roma Kaisar wai.”

Naka bekaa ne na, “Nyimi waaza nyana Ogomo ogong o Roma Kaisar epa eka e Ogomo ogong o Roma Kaisar e, e nya Ashili epa e Ashili e.”

²⁶ Nane ta cə orona o meke o kai ne aza epa eka ka beka arakaname a nyimi aromo. Na epa eme tere ne okpwe aza o kabare o kap o be pirə be ne, nane kome a set.

*O baala ka Yeso ka eze aza o era kai
malo o gbwə*

²⁷ MaSadukiya ma yende,‡ kane beeze na malo o gbwə a era ta era ne, ne deye a Yeso ka be pirə. Nane bekaana,

²⁸ “Ondo baala, Mosa ondo o beya a ngmə ka mawo ma Ashili wa wele ro oroka o bena, ondo wa gbwə a wa baya ondaye zora ayana, wa gwara

‡ **20:27 20:27** MaSadukiya neya o gwarnang ana magame ma Ashili ne kabare ka angmə aka Ashili a nya Mosa. Ne ama ngmə na ne gwara okpwe ka aworme.

o bena orone o wai ana ondaye me kawa ngmeng wai ayana.

²⁹ A bena, arone yende ne zene neya a son-daare. Ondo o bora a nyimi one wa ana ondaye na wa gbwi zora kena.

³⁰ Na o leere wa ana ondaye me na wa gbwi zora kena.

³¹ Na o taaro one wa ana ondaye me, nyimia ne anza ondaye me a ale orone o sondaare nane gbwizi zora ayana.

³² O maare na ondaye me wa gbwi.

³³ A lengme lo era andaaka ne gbwizə, wayo itə ondaye mana a nyimi one, nangka pate one a sondaare ne tukə o ana o wai?”

³⁴ Na Yeso bekaa ne na, “Aromo a were ana andaleme anza andaye, andaye kanza ne aleze a todo.

³⁵ Pate ka nyimi andaaka neya kap ka were name ane kang bare o era a malo gbwə, ne era neta ana andaye ne a andaye kanza ne era ane ta ale a todo ne,

³⁶ ne era neta gbwə kanza ne, aza o bena ne itə na atoma a surə a zaa shili. Ne itə ayana Ashili, o bena ne era a malo o gbwə.

³⁷ Eta e kabare a kap ne, Mosa wa wore o bena andaaka ne gbwə neyo era, wa wele epa eka Ashili a beke, a epa eka Ashili a beke naana, ‘Mea Ashili Ibraheng, ka Ashili Ishaku, a Ashili a Yakub.’

³⁸ Ai Ashili ana o gbwə taza ne, ai Ashili a pate andaaka ne gbwə a neya tare o kai ka e edang, neye ka ebeene.”

³⁹ Na ana ondo ba nyimi ana o baala angmə aka Ashili a Mosa ne bekaana, “Ondo baala ba bekaa kap.”

⁴⁰ Ondo ta zene kanza kawa ama pirə o kai ne.

*Ondo oka Ashili a zake
ka kala abuudu a Daoda belle*

⁴¹ Na Yeso ka pirkə aromo a cak na, “Eyaka ana o baala angmə aka a Ashili a nya Mosa ne beeze na Ondooka Ashili a zake kena ka abuudu Daoda kai?”

⁴² Daoda ka okpwe kai a nyimi o Seleera ka bekaana:

“ ‘Ateokora wa bekaa Ateokora ong na, §

“Cikə a sara ore ong,

⁴³ zongka ang ote ana o nyana o atau legoone lo na o taara atau tobona to.” ’

⁴⁴ Daoda wa rare kai na, ‘Ateokora.’ Nyimia waaza a wiinia aka ta kala o bena kena ka abuudu a wai ne?”

⁴⁵ A aromo a pate ya konaza, na Yeso ka bekaa ana o tare o kai na,

⁴⁶ “Ezana a sauwo ka ana o baala angmə aka Ashili a nya Mosa, aza o ara okpwe one. Ne ambaza ma dibi ma moole ane yenga nyimi aromo, ane kang yeme a beye ne oko a nyimi ara ejamane*. Kanza ane yeme a nya ne ara o cikə a rere ba nyimi madandaro ma o gwarzanang maYahuda, ka ara o cikə a rere ara o gwara.

20:42 20:42 Sel 110:1. § **20:42 20:42** *Ateokora wa bekaa Ateokora ong na:* Ondooka Ashili a zake ka kala Daoda o gongnga o bekaana Daoda wa rare kai na Ateokora ong. * **20:46 20:46** Aya a sanga beeze ka e canti na ara ejamane.

⁴⁷ Neya ana o lyeeza magogoro ma agbwəri andaye,[†] ane kang rabo a beya angmə ka Ashili adorana a laka ne. Abela aromo name Ashili a yo gəəzə ne ba cak.”

21

*Epa eka kagbwəri ka nya Ashili
ka lenyong le yende*

¹ Yeso ka ara okpwe naka laka ana ocə yende aneya taara emate a nyimi ara le'eke le emate akwilə Ashili.

² Naka kang laka kagbwəri kandaye a ka tare eyo emate e batebate leere a nyimi ara le'eke leme kanza.

³ Na ka bekaana, “Eyang baala o ying epeng eme, epa eka kagbwəri kandaye kaana ka tare ba nyimi me, e kale o dangareme ba pate.

⁴ Obena pate ana ocə name ane nya a baate a nyimi epa e cake ka neya ka e, kai kanza ba nyimi odera naka nya pate emate epaolya kai ka lenyong le yende.”

Yeso ka baale epa eka eyo mane aromo kai

⁵ Ana ondo a nyimi ana o tarea kai neya beya angmə aza akwilə a Ashili, ka nangka a babara ai ka acale emamate, a magogoro maaka a nyaza mo gole akwilə me. Na ka bekaa ne na,

⁶ “Magogoro maana eya gonta me, a were ya deya ka lecale leyende ato baya le aza le yende zora o bacakare ne.”

[†] **20:47 20:47** O lya magogoro ma agbwəri Ashili a nare a nyimia angmə aka Ashili a nya Mosa Pitowa 22.22.

⁷ Nane pirkə kai na, “Ondo baala, ngməyamea aya eza mapapa mana? Eya teyo laka ka te rose bena a were me a amara ko deya?”

⁸ Naka kabare na, “Doola na ka edang tana ondo wilərə ying ne. Obena aromo a cake ya deya ka leze leng, ane beye majakari na, ‘Mea Ondooka Ashili a zake,’ ane kang beya na, ‘A were o maare a amara.’ Tane tare ne ne.

⁹ E kang kona angmə o makara ka o ara anyong, tane kerke ne. Seeka a bore o ya a nyimi, a omaare tata izi.”

¹⁰ A wereme na Yeso bekaa ne na, “Makeke mayo eza okara ka makeke ma yende, a togomo teyo eza okara ka togomo te yende.

¹¹ Adeze a yo zekimarnu a cake, ka e komo kanza ka makono ato ara cak. A yo kang laka mapa ma boome ka mapa maaka a ta a tukə o laka me ne a susə aza shili.

¹² “Zongka nyimi, neyo gəəzə ying a cak. Neyo ale ka ying a madandaro ma o gwarzanang maYahuda ka core angmə aza o ying. A kang a aleze ka ying a tokwilə to pateze ana o eza epa e buru * a yo pirə ying angmə a begeshe ba agomo a batebate ka a moole † aza o bena ying e tareng.

¹³ Nyimia wayo itə orona o bele one angmə aza ong.

¹⁴ Aza nyimi terana anyong aying tana e eze madoola nangka eyo kabare angmə aza o ying ne,

¹⁵ eyang nya ying angmə a woma ka o rosa nangka ana o nyana o ying neto kang ama o itə ka ying ne.

* **21:12 21:12** Aya beeze ka e canti na *kurkuku*. † **21:12 21:12** A beye ka e canti na Magomna.

¹⁶ Pate ana ate ka iini, arone a lome, ana akwilə aying, ka ejaa, neyo nyana, ane niyi ying ka wonze ana ondo o ying.

¹⁷ Komana wayo nyana ying aza o bena ying e tareng.

¹⁸ Pate ka nyimi lekpwi le yende okpwe o ying to wilə ne.

¹⁹ E itə ka legoone eng yang nya ying ebeene o dera o maro.

²⁰ “A e laka apeng Urushalima à á ringgari ai ka ana o tesa geza a moole, e rose o bena a were o posa ai wa amara.

²¹ Aza nyimi andaaka neyo makeke ma Yahudiya aane song kane zale mayara, andaaka neya nyimi apeng ane suri, kanza andaaka neye a topepeng to batebate to yangga o Urushalima kana ne lyə a nyimi apeng ne.

²² A were name a yo itə o taasa aza andaaka ne eza epa e buru, kanza angmə aka ana o beya angmə ka mawo ma Ashili ne wele, a yo pena.

²³ Wayo itə ka o zitə cake andaye aka neye ka e tumə ka andaye amea neya nyaza ayana maane a tomoro tonname. O mungi Ashili wayo oko aza aromo ana, aane yo zitə jəng.

²⁴ A yo wonga ana ondo one ka o sagali, a yo kang beza odanggare one azara a ale a pate makeke ma lerambo le Ashili. A Urushalima a yo itə epa ma zelakong ara aworme ka neyo eza togomo ara o danggare one ‡ a ale a were aka neyo dukə bekazo be ne.

²⁵ “A yo laka magogoro ma sau, ongme, oreka ka e werewere. Ara kaana a deze, aromo neyo

21:22 21:22 Ish 63:4; Irin 5:29. ‡ **21:24 21:24** Neya ka e sanga aworme.

kona o burə ane kang kona boome aza behoowo ka o tambalana lepong.

²⁶ Aromo neyo kona boome aza epa eka ne laka eya oko a deze, o bena o bare o nyimi shili Ashili a yo zukarnə mai.

²⁷ A were namea komana me wayo laka Kena ka Oromo aka ya deya a nyimi mawere ka o bare okai ka o gongnga kai o cake.

²⁸ E bora o gonta magogoro mana, erana ba itə e ara tokpwe toying aza, aza o bena o boza o ying wa amara.”

²⁹ Ka bele ne angmə gerpo na, “Laka na uti o saya ka mati ba pate.

³⁰ Ne bora o sərsəzə ma rane, eyo laka ka tokpwe toying na lekoze le amara.

³¹ Nyimia waaza, ba laka pate epa ena eya ale, e rose o bena togomo te Ashili te amara.

³² “Ang bele ying e peng eme, aromo a were ana neto gbwizə a pate ne zongka mapapa maana ma wore okpwe mai.

³³ Azaa shili ka deze neyo maro angmə ang ato maro ne.

³⁴ “Ekena teto. Kana e baya anyong aying aye maring ka o sosoza, kanza ka magogoro ma were anane. Kana e baya a lengme lenname le meke ying eta rosa ne.

³⁵ Lengme lenname ya deya aza pate ondooka waya ka ebeene a pate lerambo le Ashili leena.

³⁶ Ekena teto koonang a were, e beye angmə ka Ashili nangka eyo bisə a pate epa eka eya deya, kanza nangka eyo ama o itə a begeshe be kena ka Oromo ka o kona o leba.”

³⁷ Koonang lengme Yeso ka ale akwilə Ashili kaka baale, a koonang lyəlu aka kuri kaka maare lelyaare ba za oyara o Zaitun.

³⁸ A aromo a cake gwarzanang akwilə Ashili koonang leleere kane koneze kai.

22

Yahuda wa nya Yeso ka wong kai

¹ A were o gwarnang o rintə o dera o wonga ayana o bora maYahuda a Masar, *wa amara,

² ana magame ma Ashili ma moole ka ana o baala angmə aka Ashili nya Mosa ne gere orona omea neyo wonga Yeso. Ne gere o ya nyimi a ondo ta rosa ne ko bena neya kona boome ba aromo.

³ Na ogomo o bere o buru wa lyə ba Yahuda ka a rareze wai na Iskariyoti, waya nyimi atoma Yeso betuuru ka leere.

⁴ Nawa ale ana magame ma Ashili ma moole ka andaamoole ajawu akwilə a Ashili, nane gere nangka wayo nya ne Yeso.

⁵ Nane kone o leba ba cake, aane eke o bena neyo ara wai emate.

⁶ Na Yahuda kabare ka nyimi, na wa bore o gera orona oka wayo nya ne Yeso a aromo ta rosa ne.

Yeso ka lye emete o maare ka atoma kai

⁷ Na lengme lo o gwarnang o rintə o dera o wonga ayana o bora maYahuda a Masar wa dukə ka a yo core Ashili ka kwete.

* **22:1 22:1** O gwara maYahuda o kona o leba ka a otomo surə a zaa shili wa cakate tokwilə tene zora o womza ayana ane o bora a makeke ma Masar.

⁸ Na Yeso tong Biturusu, ka Yohana aka bekaa ne na, “Ale na ka e babare ro ara o gwarnang o rintə o dera o wonga ayana o bora maYahuda a Masar kate lye a nyimi me.”

⁹ Nane pirkə kai na, “Oya yeme ate babare e a baba?”

¹⁰ Naka kabare na, “E lyə apengme, eyo gwarnang ka ondaleme yende a wa ana o daka manyi. Tare na wai a ale akwilə ka waya lyə ne,

¹¹ e bekaa ondo akwilə me na, ‘Kando ka o baala ka tonga ro kate pirkau na. Odo ageng ya baba, araaka eyang lya epaolya o gwarnang o rintə o dera o wonga ayana o bora maYahuda a Masar ka atoma ang ne?’

¹² Wayo wore ying odo ogong oka waya aza o gungə, oka a eke e keeya a nyimi me. Arakaname eyo babara e keeya ne.”

¹³ Nane ale ane mana e keeya nangka Yeso ka bekaa ne. Nane babare epaolya o gwarnang o rintə o surə maYahuda a makeke ma Masar.

¹⁴ Nangka a were ame a dukə, na Yeso ka ale ka atoma kai, aane pitəkəlnə legwa ara o lya epaolya.

¹⁵ Na Yeso bekaa ne na, “Ma yeme o lya epaolya o gwarnang o rintə o dera o wonga ayana o bora maYahuda a Masar o na ka ying zongka ang lyə o zitə.

¹⁶ Eyang bele o ying, ma era ang takang lya e ne, seeka e laka ebelo e a e pena a nyimi togomo te Ashili.”

¹⁷ Naka jeke kagbwi, aka kone o leba Ashili aka bekaana, “Emba na epa eka eya nyimi kagbwi kaana ka e esoze a tokpwe to ying.

18 Eyang bele o ying, ma era ang takang sa kanza ba nyimi e buru o inabi ne seeka togomo te Ashili te de.”

19 Aka jeke o borode, naka kone o leba Ashili aka pose wai, aka nya ne aka bena, “Onna lepung lenga le a nya aza o ying lya na, ezezena nyimi e rintəng.”

20 Nyimia kanza, malo o lya emete naka jeke kagbwi kame, aka bena, “Epa eka eya nyimi kagbwi kaana eye na otono osau ka wayo bora ka ma nyau mang a were aka a wonga, maaka a yo oka aza o ying.

21 Ang kang beka eyapa, arakana ondooka waya niyi ong a taara te andaaka ne nyaneng waya nyimi ara o lya epaolya ka mi.

22 Kena ka Oromo kayo gbwə nangka a beka, kanza ondooka wa niyi kai ana o nyana kai wa lyə udi.”

23 Na atoma kai ne bore o pirə tokpwe tone na, mana a nyimi aro ka wayo ya nyimi?

24 Na masanggo ere a nyimi one, aza o bena mana wayo itə ondo kala ogonga.

25 Na Yeso bekaa ne na, “Agomo aworme neta rose Ashili ne, ne anza ne magogoro ma dendeng, kanza andaaka ne eze togomo aza one ne rareze tokpwe tone na ana o kankama aromo.

26 Tana wa itə nyimi ba nyimi o ying ne. Mara ondoogong ba nyimi o ying a wa itə na ondobaate, ondoogong a nyimi o ying wa itə na ozara.

27 Mana kala o gongnga, ate akwilə ka a casa wai epaolya na, ozara oka wa arsezea? Ate

akwilə oka casa wai epaolya tazane? A mi naana ba nyimi o ying na ozara o arsaza epaolya.

²⁸ Yingnga andaaka e itə ka mi a nyimi o kona o zitə ong.

²⁹ Nangka ate ang wa nyang legoone le togomo, nyimia ma nya ying,

³⁰ adorana e lye e kang sa ara o lya epaolya a nyimi togomo tong kanza e cikə a tora te cikə togomo, e eze togomo ba za tokora betuuru ka e leere maYahuda.

³¹ “Biturusu, Biturusu, ogomo o bere o buru wa gere kedeya o ying a pate, wayo zeera ying nangka a zeere ma'ena ma o alkama, adorana a lope ying atoma ka e itə na masuni.

³² Ma bosa Ashili aza o Biturusu, nangka o kabare Ashili au wa to sawa ne. Malo oka ba kurə a mi, o kankama o dangare o ying ka neema ne kuri ara Ashili.”

³³ Na Biturusu kabare na, “Ateokora, ma tera o bena eyang ale ka bo ara o tesa aromo kanza ka ara o gbwə ka bo.”

³⁴ Na Yeso bekaana, “Ang belo, Biturusu, zongka o runə wa sene o ngmeengme, oyo sanggang ka taaro na ota rosanne.”

³⁵ Na Yeso pirkə atoma kai na, “A were aka ma tong ying zora emate, zora epaolya, zora tekakau, e dera e yapa na?”

Nane bekaana, “Teta te dera ne.”

³⁶ Naka bekaa ne na, “Nannamena a were na a sara, eeya ka emate, ka epaolya e jeke ka e onte, kanza ondooka wata ka o sagali ne, a wa lishi o dibi wai kawa embe oyende ne.

³⁷ Eyang bele o ying, angmə Ashili aka ondo o beya angmə ka mawo ma Ashili Ishaya wa wele a bena, 'A gwaara kai ka ana madinə,' wa itə o bena, waya pena ba za ong. Nyimia, epa eka a wele ba za ong eya za o penze."

³⁸ Na atoma kai ne bekaa kai na, "Laka, Ateokora, masagali† ma leere maana."

Na Yeso kabare na, "Maa bare."

Yeso ka beye angmə ka Ashili oyara Zaitun

³⁹ Yeso ka ale aza oyara Zaitun nangka ka mena ezazaa me, na atoma kai ale ka kai.

⁴⁰ Nangka ka dukə rame, aka bekaa ne na, "Beyana angmə ka Ashili tana e rizi a nyimi o kedeya ogomo o bere o buru ne."

⁴¹ Naka arnang ka ne na o ewa o wera lecale, naka girwə aka beya angmə ka Ashili.

⁴² Aka bekaana, "Ate, ba kabare o arang ka o zitə ona a deya ba za ong. Pate ka nyimi tana o tare ka o yeme ong ne, o yeme o waya aya tare me."

⁴³ Na otoma Ashili o zaa shili wa deya kai na wa kankama kai adorana ka cə legoone.

⁴⁴ Aka ya aza o zitə, naka wale legoone lo beya ngmə ka Ashili ne, na malane susi a lepung le kai a ma tenkeze a deze na ma nyau.

⁴⁵ Nangka Yeso ka ere ara o beya ngmə ka Ashili, naka kuri araaka atoma kai ne zene, aka mana ne ane umə ka o caro anyong cak, aza o bena ne zenga.

22:37 22:37 Ish 53:12. † **22:38 22:38** Masagali maya ma tano ma eewo ka e sanga.

⁴⁶ Naka bekaa ne na, “Eyaka eya malau? Era na ka e beye angmə ka Ashili adorana tana e rizi a nyimi o kedeya ogomo bere o buru ne.”

Andaano maYahuda ne meke Yeso

⁴⁷ Kaya nyimi o beya ngmə naname na leguki le aromo deya rame, a oromo o mea a beya wai na Yahuda, ondooka waya nyimi atoma a kai betuuru ka leere, wa kalea ne a izi. Nawa paka ting Yeso adorana wa gwara ongəmə ka kai o wore o yeme,

⁴⁸ na Yeso pirkə wai na, “Yahuda, o beya o ko ka ongəmə wa itə orona o nya Kena ka oromo na?”

⁴⁹ Nangka atoma a Yeso ne laka epa eka eya ale, nane bekaana, “Ateokora, te kweze ka masagali ma ro na?”

⁵⁰ Na ondo one wa kpweene oto ozara ondo magame ma Ashili bedake na wa core.

⁵¹ Na Yeso bekaa ne na, “Kana ekang ya nanna ne.” Naka meke oto oromo me aka womza wai.

⁵² Na Yeso bekaa ana o baala ngmə Ashili a were a Mosa, ka ana o endaza akwilə Ashili, ka anateandasau, amea ne deya kazo kai, “E surə ka masagali, ka se benda ba meke ong na okəri o womza aromo na?”

⁵³ Maye ka ying koonang lengme ba nyimi akwilə a Ashili, na eta mekeng ne. Nannamena a were a yingnga. Ka maring ya aza togomo.”

Biturusu wa sangga o rosa Yeso

⁵⁴ Nane meke Yeso ane ale ka kai ba akwilə ogomo magame ma Ashili. Na Biturusu tarezene a macangcang.

⁵⁵ Nangka ne gwaara ola atatara ara o beya angmə me a pate aane cikə ara yende, na Biturusu cikə a wa kondo ola kaane.

⁵⁶ Na kazara kagala ka yende a nyimi a agala ka neya eza ogole akwilə me ka laka Biturusu a cikə ating ola me, naka kare wai a yizi aka bekaana, “Ondo ona waye legwa ka Yeso.”

⁵⁷ Na Biturusu sanggang kai, a wa bekaana, “Kandaye, anta rosa kai ne.”

⁵⁸ Malo nyimi, a ondo wa kang deya na wa laka Biturusu na wa rose wai, a wa bekaana, “Bo ma oya nyimi one.”

Na Biturusu kabare na, “Oromo, mi anta nyimi one ne.”

⁵⁹ Malo o rabo a baate, na ondo kang bekaana, “Masanggo ta rene ne, oromo ona waye ka kai, wai oromo o makeke Galili waye.”

⁶⁰ Na Biturusu kabare na, “Oromo, anta rosa epa eka oya beya me ne.” Waya aza o mara o beka nyimi naname na urunə wa sene.

⁶¹ Na Ateokora ringgarnu naka laka Biturusu. A were name na Biturusu wa rintə epa eka Ateokora bekaa wai o bena, “Zongka o runə wa sene o ngmeengme, oyo sanggang ka taaro.”

⁶² Nawa suri o yanga na wa ruuzi a jəng aza epa eka wa ya.

Ana le enda ne zeele Yeso

⁶³ Ana o enda Yeso ne zeele kai, ane ole kai.

⁶⁴ Nane pate a yizi kai, ane pirkə kai na, “Bele ro ondooka wa ceeto.”

⁶⁵ Nane beye kai angmə buru a cak o zeela kai.

Yeso a begeshe be andaano maYahuda

⁶⁶ Ka o sana ra, na andaano maYahuda, neya, anateandasau, ka ana magame ma Ashili ma moole, ka ana o baala ngmə aka Ashili a nya Mosa nane gwarnang, ane ale ka Yeso ara o gwara one.

⁶⁷ Nane bekaa kai na, “Boa Ondooka Ashili a zake na?”

Naka kabare ka o bena, “Ma bele ying na, mia Ondooka Ashili a zake eto kabare ne,

⁶⁸ kanza ma pirə ying na, ‘Mia mana?’ Eto kabareng ne.

⁶⁹ A nanname a ale a izi, Kena ka Oromo kayo cikə o ara o re Ashili ondo legoone.”

⁷⁰ Pate one nane bekaana, “Nyimi waaza, boa Kena ka Ashili na?”

Naka kabare ne na, “Epa eka e beka nyimi waze.”

⁷¹ Nane bekaana, “Kai ka beka ka ongmə o kai, eya teya gera me kanza.”

23

A ale ka Yeso a begeshe be Bilatus ka Hiridus

¹ Pate aromo kane gwarnang nane ere aane ale ka Yeso a begeshe be Ogomo Bilatus.

² Nane bore o anza kai angmə na, “Te mana karomo kaana aka wilərazə aromo aro, aka beya ne na tana ne nya Ogomo ogong o Roma Kaisar emate makeke ne kanza aka beya okpwe kai na, kaya Ondooka Ashili a zake na ogomo.”

³ Na Ogomo Bilatus pirkə Yeso na, “Boa ogomo maYahuda na?”

Na Yeso kabare na, “Ba bekaa kap.”

⁴ Na Ogomo Bilatus wa bele ana magame ma Ashili ma moole ka leguki le aromo na, “Mi anta ma cə epa e buru eka eyang meke me aza karomo kaana ne.”

⁵ Nane nyane epa eka wa bekaa ne lya izi ko beyana, “O baala kai wa ara anyong aromo a nyimi makeke maYahuda. Ka bore apeng Galili, naka deya ara kaana.”

⁶ Ka o kona nyimi, na Ogomo Bilatus pirkə na kai karomo ka makeke ma Galili kai na.

⁷ Nangka wa rose o bena Yeso ka suri a araaka Ogomo Hiridus waya togomo ne, na wa turki ne ara a Ogomo Hiridus me, a were name wai Ogomo Hiridus waya apeng Urushalima.

⁸ Nangka Ogomo Hiridus wa laka Yeso, na wa kone o leba a cak, o bena wa rabo ka o yeme o laka Yeso me, wa koneze oroka o bekaana, ka ezeze epa eka e kala begeshe ba aromo, na wa ya yeme o laka ebelo e.

⁹ Na Ogomo Hiridus pirkə Yeso aza angmə cak, na Yeso kata kabare ka eyapa ne.

¹⁰ Ana magame ma Ashili ma moole ka ana o baala angmə aka Ashili a nya Mosa nane itə arame aane beya ngmə ka o caro anyong aza Yeso ka o beyana, ka eza mapa ma buru.

¹¹ Na ana Ogomo Hiridus ka ana o tesa geza a moole a wai, ne zeele kai kanza ane beye kai angmə a buru. Nane amba kai o dibi o togomo ane kuriyə kai ara Ogomo Bilatus.

¹² A lengme lennamea Ogomo Bilatus ka Ogomo Hiridus ne itə ejaa, o bora neta ne ciisə a cammo a tokpwe tone ne.

¹³ Na Ogomo Bilatus rare andaano maYahuda, neya, ana magame ma Ashili ma moole, ka anate andaasau ka o dangare aromo a pate,

¹⁴ na wa bekaa ne na, “E deya ka karomo kaana aza o bena e beeze na ka wilərazə aromo kane nare o cikə o cammo. Ma pirə kai a begeshe be ying adorana ang cə o dera gaashe a kai, nanta ma cə epa e buru eka ma era ang meke aza kai ne.

¹⁵ Ogomo Hiridus ma wata wa cə epa e buru aza kai ne, waya wa ote na wa turki kai ara ong, karomo kaana kata ka ya eyapa o bare ka wong kai ne.

¹⁶ Aza nyimi, eyang ote ka ola kai ang pere kai.”

¹⁷ A Ogomo Bilatus waye ka o pere oromo yende ka a pate, a were o gwarnang o rintə o dera o wonga ayana o bora maYahuda a Masar omea ne mena ka o bosaza me.

¹⁸ Na aromo me ka le ngmelo le yende, beke a jəng na, “Ale na ka karomo kaana ka e wong kai, a pere ro Barabas.”

¹⁹ A Barabas a pate wai ara ana o eza epa e buru aza o bekaana wa gereze bete a nyimi apengme, kanza azaa o wonga oromo.

²⁰ Ogomo Bilatus waya yeme o perea Yeso, na wa kang bosa ne.

²¹ Nane lya izi ka o arsaza a ngmelo na, “A wong kai azaa uti o gendare. A wong kai azaa uti o gendare.”

²² Ka taaro naname ka Ogomo Bilatus beke angmə aane na, “Eya e? Karomo kaana kaya eya e buru? Me anta ma cə epa e buru ba kai ka e

bare o wongnga kai ne. Eyang ote ka ole kai ang pere kai.”

²³ Na aromo me ne ara lengmelo ajəng o bena soona a wong kai aza uti o gendare.

²⁴ Na Ogomo Bilatus kabare ka epa eka neya yeme me.

²⁵ Nawa pere oromo oka a pate a nyimi akwilə ana o eza epa e buru, kawa gereze bete a nyimi apeng a wa kang wongnga ondo, waiya ne bose na a pere wai, a wa nya Yeso nangka neya yeme me kane wong kai.

A gendare Yeso aza o uti

²⁶ Nangka ana o tesa geza a moole neya ale ka Yeso, nane gwarnang ka Siman oromo o Siyarin a waya lyə apeng, nane meke wai ane ana wai uti o gendara aromo, a wa tare Yeso a dimə.

²⁷ A aromo a cake tare kai, ka andaye yende kane kone egonegone ane kang ruuzi aza o ziyə ka Yeso ka ya kona me.

²⁸ Na Yeso ringgarnu naka bekaa ne na, “Andaye o Urushalima, tana e ruuzi aza ong ne, ruuzi na aza tokpwe to ying ka ayana aying.

²⁹ A were aya deya amea eyo bekaana, ‘Ondo kona o leba andaye amea neta ne tukə ngmenga ne, a bangi amea a ta ngmengzaza ne kanza a maane mame a ta a tukə o asaka mai ne.’

³⁰ A were name*

“ ‘Neyo beka a mayara na, “Oko na aza aro.”
A ma'owa na, “Pate ro.” ’ ”

* **23:30 23:30** nangka Hoseya ondo o beya a ngmə ka mawo ma Ashili wa wele. Hos 10:8.

³¹ Aka beke angmæ a gerpo na, “Aromo ne eza mapa maana a were aka uti tata o nyaza, wayo itæ nannia uti me wa waka?”†

³² Aromo leere, ana o eza epa e buru a ale ka ne legwa ka Yeso adorana a wong ne.

³³ Nangka ne dukæ araaka beya ai na, “Ara macako ma okpwe” arakaname a gendare Yeso uti ne. Ka ana o eza epa e buru name, ondo o ara ore, a ondo o ara o guri.

³⁴ Na Yeso bekaana, “Ate, kwizæ epa e buru ana o nyana ong, o bena neta rosa na mana mi ne.” Ane eke madibi ma kai a tera one nane laka mana waya jeka.

³⁵ Aromo ne itæ ane gonte, anda gong ane nane zeele kai, ane beya na, “Ka boza na ondo, aka boze okpwe kai ka ya kaaya ondo boza oka Ashili a zake.”

³⁶ Ana o tesa a geza a moole ne de nane zeele kai. Ane niyi kai manyi ma marara ma yana inabi,

³⁷ ane beya kai na, “Boa baya ogomo maYahuda, boza okpwe o.”

³⁸ Aza ka okpwe kai a wele na, “KANDO KAANA KAYA OGOMO MAYAHUDA.”

³⁹ Ondo a nyimi ana o eza epa e buru me ka a gendare ne ka Yeso na wa zeele kai, a wa bekaana, “Boa baya Ondooka Ashili a zake, boza okpwe o ka ro.”

† **23:31 23:31** Yeso kaya beya na, “Aromo neeya gææzæ ong nanna anta eza epa e buru ne, neyo gææzæ ying o kala a ong aza o bena e eza epa e buru.”

⁴⁰ A ondo eza epa e buru o leere me wa zurki a wai na, “O kone boome ba Ashili sang, bo ka a gendare uti ona ka kai?”

⁴¹ Ro teya eesa o poba oka wa gwara ka ro, kai ka ta ka ya epa e buru ne.”

⁴² A wa bekaana, “Yeso rintəng a were aka ba lyə a nyimi togomo to.”

⁴³ Na Yeso kabare wai na, “Eyang bele o mag-anggang, o ngmeengme na oyo cikə ka mi ara a lebo ang aza shili.”

O gbwə o Yeso

⁴⁴ A tera letereme na ye maring a kuruwə a makeke mame, nama dukə o gendarono ongme,

⁴⁵ na ongme wata nya masanto ne. Na epa o wobe ara o kala be sangsang akwilə Ashili wa daro a tera. ⁴⁶ Na Yeso ka ara lengmelo a jəng naka bekaana, “Ate, ma nyau ebeene eng a nyimi taara to.” Ka o bekaa nyimi, aka windi ebeene kai o mare a ka gbwi.

⁴⁷ Nangka ondo tesa a geza a moole o gong a Roma wa laka epa eka ka ya, na wa saba Ashili a wa bekaana, “Dongdong karomo kaana kando ka o dera madinə kai.”

⁴⁸ Na aromo aka neya gonta epa eka aya eza me arame, nane kuri akwilə ka o ola begeshe be ne a nyimi o kona o buru.

⁴⁹ Pate aromo aka ne rose Yeso ka andaye amea ne tare kai a sura a makeke ma Galili, nane itə a macangcang ane gonte epa eka eya ale.

O taasa Yeso

⁵⁰ Ondo wa zene ka a beya wai na Yusupu, ka waye a nyimi andaano maYahuda, oromo me waye ka edang, a wa kone boome ba Ashili,

⁵¹ wata wa kabare ka epa eka andaano maYahuda ne eze ne. Wa de a wa suri a makeke ma Yahudiya apeng a Arimatiya a waya za o enda togomo to Ashili.

⁵² Nawa ale ba Ogomo Bilatus na wa bose wai na wa nya wai lebung le Yeso.

⁵³ Nawa jipərə lebung le kai, a wa pate le ka betu a wa ote le ocau oka a coo o cale omea a ta a tukə o eza matasokong a wai ne.

⁵⁴ Lengme leme lo babarono adorana a lyə a lengme lo teeseke ka o bosa Ashili maYahuda.

⁵⁵ Andaye amea ne tare Yeso a surə a makeke ma Galili, nane ale ka Yusupu adorana ne laka araaka o cau me wa zene ka nangka a eke lebung le Yeso leme.

⁵⁶ Nane suri akwilə, ane babare manao ma o waze o lebo. A lengme lo teseke nane teseke, nane teseke nangka angmə aka Ashili a nya Mosa a bekaana a eze.

24

O era o Yeso a malo o gbwa

¹ A lelere aping o lengme le o bora,* na andaye me ale ocau me ka magogoro ma owaze o lebo kane babare wai.

² Nane mana a kinkəri ocale ome a waya bengmə bo ocau me,

* **24:1 24:1** Lengme lo bora maYahuda beeze na o Lahade.

³ Nangka ne lyə a nyimi me, nane ta mana lepong le Yeso Ateokora ne.

⁴ Nangka neya madoola aza nyimi, a saseya na andaleme leere suri ating one, aane amba madibi ma o wonza a yizi.

⁵ A nyimi boome na andaye me tunggunə tokpwe tone a deze, na aromo me bekaa ne na, “Eyaka eya gera ondo ebeene a nyimi andaaka ne gbwizə?

⁶ Kata arakana ne, ka era. Rintəna epa eka ka bekaa ying a makeke ma Galili,

⁷ ‘O sara ta zene ne a yo nya Kena ka Oromo a taara te aromo madinə kane wong kai azaa uti o gendare, a lengme lo taaro aka ere.’ ”

⁸ Na andaye me ne rintə angmə Yeso.

⁹ Nangka ne kuri aane suri ocau me, nane bekaa pate a atoma a Yeso betuuru ka o yende name, ko dangare aromo pate epa name.

¹⁰ Ana Mariya ka mea beya kai na Magadala, ka Yowana, a Mariya iini Yakubu, ka o dangare andaye, nane bele atoma kai epa eka eze.

¹¹ Na atoma Yeso ta kabare epa eka andaye name ne bele ne ne, o bena angmə ane a ta orona ne.

¹² Na Biturusu ere ba wup ka tesong a wa ale o ocau me. Ko dukə a wa tunggunu, a wa gokareke nyimi ocau me, na wa laka betu beeka a pate kai ne à á eke a sara yende. Na wa kuri akwilə ka madoola ma epa eka eya ale.

Ana o tare Yeso a leere orona Imawus

¹³ A lengme lenname, ana o tare a Yeso anda leere neya teweno to ale a kapeng ka yende ka

beya kai na Imawus, kamea kata ewa maleo ne ka apeng Urushalima.†

¹⁴ Neya dano aza epa eka eya ale.

¹⁵ Aneya za o dano naname, na Yeso okpwe kai paka ne aka lya izi ko yenga ka ne.

¹⁶ A Ashili a pate ne o rosa kai.

¹⁷ Naka bekaa ne na, “Eya dano aza eya a nyimi teweno tane?”

Nane itə ara yende aane caro a mainu.

¹⁸ Na ondo a nyimi one ka a beya wai na Kiliyabas wa pirkə kai na, “Boa ayende ogeng a apeng Urushalima ko ta rosa epa eka eya ale a tomore teena ne na?”

¹⁹ Naka pirkə ne na, “Eya ya ale?”

Na ne bekaana, “Epa eka e mana Yeso ko Nazarat. Kai kando ka o beya angmə ka mawo ma Ashili, angmə akai aye ka legoone, a magole ma kai a begeshe ba Ashili ka aromo ma moole.

²⁰ Kanza ana magame ma Ashili ma moole ka andaano a makeke ne core ngmə o wong kai aane gendare kai uti.

²¹ Ro tese eke a lenyong o bekaana, kaya kayo boza maYahuda ka pere ne. Eya kang tata, wa amara ka tomore te taaro naana aza epaana eya ale.

²² Bangka nyimi andaye yende a nyimi aro ne nya ro epa e mole, ne ale o ocau me a leleere aping,

²³ pate ka nyimi neta ne mana lepung le kai ne. Nane de aane bekaa ro na ne laka Atoma Ashili

† **24:13 24:13** Kapeng kame a ale a Urushalima kata kala teweno ta were taaro ne.

o zaa shili nane bekaa ne na ebeene e kuri a kai kanza.

²⁴ Na ana ondo a nyimi aro, ne ale o ocau me nane mana nangka andaye me ne beka, aane ta laka lepung le Yeso me ne.”

²⁵ Na Yeso bekaa ne na, “Ying a rara, andaaka anyong ane ta rosaza eyapa a saseya ka ne kabare pate epa eka ana o beya a ngmø ka mawo ma Ashili ne wela angmø Ashili ne.

²⁶ A samba o bekaame na Ondooka Ashili a zake kayo zitø a marona cake, malo nyimi aka lyø ara o kona o leba kai a rere.”

²⁷ Naka baale ne pate epa eka Mosa ka ana o beya a ngmø ka mawo ma Ashili ne wele aza Ondooka Ashili a zake.

²⁸ Nangka ne amara ka kapeng ka yende kamea neya ale ne, na Yeso kaye na kaya lya izi ka teweno.

²⁹ Nane paka kai ane nyitømærønu a bose kai na, “Cikø ka ro, o lyølu waya, a were o taru ongme waya.” Naka tare ne aka cikø ka ne.

³⁰ Nangka ne cikø aro lya epaolya, naka jeke o borode, aka kone o leba Ashili, aka poseze naka areseze ne.

³¹ A arakanamea a Ashili a pari ne o rosa kai, a malo nyimi naka wili ane.

³² Nane bekaa tokpwe tone na, “Eyaka anyong aro a ta a pørnu ka te rose ko kona o leba a were aka kaya beya ngmø ka ro orona, aka ya baala aro angmø Ashili ne?”

³³ A were name ne ere nane kuri apeng a Urushalima nane mana atoma betuuru ko yende ko dangare ana o tare o kai,

³⁴ a neya beya na, “Nyimi waze, Ateokora ka era aka wore okpwe kai ara Siman Biturusu.”

³⁵ Na aromo leere name ne baale pate epa eka e mane ne orona, ka nangka ne rose kai a were aka ka arseze ne o borode.

Ogole oka Yeso ka nya ana o tare okai

³⁶ A neya za o beya ngm̄ aza nyimi, na Yeso okpwe kai ka it̄ a tera one aka beye ne oko na, “O cik̄ a cammo tare ka ying.”

³⁷ Na boome moke ne anyong ane kerkeze, aza o bekaana ne laka bebuu.

³⁸ Naka bekaa ne na, “Eyaka eya kona boome nanna? Eyaka eta e kabare ka Ashili anyong aying ne?”

³⁹ Solekena manyuw̄ a taara ka tobona tong. Mea kai ko okpwe ong. Mekenna ka e kone, bebuu ta ya ka enama ka cako ne, nangka me ang zene.”

⁴⁰ Nangka ka beke nyimi, aka wore ne taara te kai ka tobona tome.

⁴¹ Ne tata ko dera o kabare anyong o bekaana neya kona o leba ka epa e moole, naka pirk̄ ne na, “Eya ka epaolya ara kaana na?”

⁴² Nane nya kai bekwala bemea a eesa,

⁴³ Naka embe be aka lye, aneya gonta kai.

⁴⁴ Naka bekaa ne na, “Epa ena ma bekaa ying a were aka ma tata ka ying: Eyo pena nangka a wele aza ong a nyimi ngm̄ aka Ashili a nya Mosa, ka ana o beya angm̄ ka mawo ma Ashili, ka Seleera.”

⁴⁵ Naka pari madoola mane, nane rose angm̄ Ashili ka a wele.

⁴⁶ Kanza aka bekaa ne na, “Epa ena a wela, na Ondooka Ashili a zake kayo zitə ka wong kai aka ere a nyimi o ocau a lengme lo taaro,

⁴⁷ kanza oroka o kurə a Ashili[‡] Ka o kwizə madinə waya a yo beya a nyimi leze le kai a pate lerambo le Ashili a bore apeng Urushalima.

⁴⁸ Yingnga andaaka e laka ka eyo baala ana ondo.

⁴⁹ Eyang tonga o ying ka epa eka Ate wa beka. Cikə na a nyimi apeng zongka ang nya ying legoone le obere o rere o suri aza shili.”

Yeso ka zale zaa shili

⁵⁰ Naka səərə ne a malo peng Urushalima, a kulu kapeng ka Betanya, aramea ka ara taara to kai aza shili aka kare ne o kona o leba.

⁵¹ Malo o kare one o leba, naka arnang ka ne, a ana kai a ale azaa shili.

⁵² Nane tunggunu ane nya kai togomo to kai, ane kuri apeng Urushalima ko kona o leba o cake.

⁵³ Nane cikə akwilə Ashili koonang lengme, ane saba Ai.

[‡] **24:47 24:47** “O kurə Ashili,” waya o kabare ka Ashili a oromo wa arnang ka madinə ma wai.

Sanga Language Project
The Holy Bible in the Sanga language of Nigeria:
Sanga Language Project (Bible)

copyright © 2022 Luke Initiative for Scripture Translation

Language: (Sanga)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Jul 2025 from source files dated 10 Jul 2025

549ac847-a043-5a25-b544-64882e80c2fc